

SİVAS KAYNAKLI CÖNKLER ÜZERİNDE TETKİK

Sevgi ÖZTOSUN

Cumhuriyet Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM ENSTİTÜLERİ
KURULUŞU**

Lisansüstü Eğitim- Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Halk Edebiyatı Bilim Dalı İçin Öngördüğü

101953

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Olarak Hazırlanmıştır.

101953

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA

SİVAS - 2001

Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

İş bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana bilim Dalı / Halk Edebiyatı Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA

Tez Danışmanı

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ahmet ÖLMEZ

Üye

Yrd. Doç. Dr. Şeref BOYRAZ

Yukarıdaki imzaların , adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

09. 02 . 2001

Prof. Dr. Mehmet TOMANBAY
Enstitü Müdürü

BABA İBRAHİM(!)	
Şahım Kızıldeli sultan evleri	20
Dillerde söylenen Seyyit Ali'dir.....	21
BALIM SULTAN	
Urum'u fetheden.....medet.....	22
BEKİR	
Söyleyin dertli halim bak ne der.....	23
BUDALA	
Öz bağında biten gül neme yetmez.....	25
CAFER ABDAL	
Zabta kadir değil elde bulunmaz.....	26
CAN HATÂYÎ (Bkz. Hatâyî, Şah Hatâyî)	
Ay ile günü görmüş gibidir.....	27
CİHANÎ	
Yol yuyana istiğfarı unutma.....	28
Bugünkü gün yandan yana yanaştık.....	29
DELİ ŞÜKRÜ	
Cümlelerin muradın veririz elden.....	30
DELİKTAŞLI RUHSATÎ (Bkz. Ruhsat, Ruhsatî)	
Göktür arzuhalim yöre bak ne der.....	31
DERTLİ KEMTER (Bkz. Kemter)	
Allah bir Muhammed Ali abdaldır.....	32
DERVİŞ	
Himmat eyle bize şah Hızır Baba.....	34
Ömrün geldi geçti haberin var mı.....	35
Düşmüşlere meded senden ya Ali.....	36
DERVİŞ ALÎ	
Var benim muradım şah Hızır Baba.....	37
DERVİŞ DEDE	
Göçtüğüm yollardan gelemem gayrı.....	38
DERVİŞ HÜSEYİN (Bkz. Hüseyin)	
Yürür kerameti Abdal Musa'nın.....	39
DERVİŞ YUNUS (Bkz. Âşık Yunus, Yunus, Yunus Emre)	
Uyma dedi bana sultan enbiya.....	40
Efendim meclise geldi.....	41

Ben muradım Allah'tan isterim.....	42
Dönerim şeyhimden yana döneyim.....	43
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz.....	44

EŞREF

Lâ ilahe illallah.....	46
------------------------	----

FAKİRÎ

İki alemde dermanım Muhammet.....	48
-----------------------------------	----

GEDA MÜSLÎ

Ser-çeşme olmuştur Urum iline.....	49
Konan göçtü növbet bizim yol bizim.....	51

GEVHERÎ

Göster cemalini görmeye geldim.....	52
Gönül bünyadını öğrenmişsin.....	53
Canımdan ziyade daha ne dilber.....	54

GULAM

Ne devletlü zaman elhamdülillah.....	55
--------------------------------------	----

HACI RECEP

Öter bülbülleri (Kızıldeli'nin).....	56
--------------------------------------	----

HAFIZÎ

Ta varınca rüştümüze vermeye Rabbim cefa.....	57
Cihan ağlar için için.....	58

HATÂYÎ (Bkz. Can Hatâyî, Şah Hatâyî)

Şerhinde yazılan oku görelim.....	60
Ki kurtara bizi cümle beladan.....	62
Muhammet gelmesin merdane gelsin.....	63
Ol ki rehberinden kaçana lanet.....	64
Mihmanlar siz bize safa geldiniz.....	66

HERDEMÎ

Âşık olan canlar gelsin derilsin.....	67
Hakk'ın hikmetleri sizde sır olsun.....	68
Lisânı pâk olur dil neye benzer.....	69

HÜSEYNÎ (Bkz. Derviş Hüseyin)

Salınsa karşımda dursa ikisi.....	70
Hiç böyle bir sene gafletten uyan.....	72
Gerçeği yok yalan ile düzen var.....	75

Muhabbette Muhammet'ten hasıldır.....	76
Sen mihman ararsan mihman sendedir.....	77
HÜSNÎ (Bkz. Hüsni Efendi)	
Hû diyen demlerde cânâ aşk olsun.....	78
HÜSNÎ EFENDÎ (Bkz. Hüsni)	
Dinleyin ahvalin kılâm beyanı.....	79
HİLMÎ	
Allah tövbe Yâ Rab tövbe.....	83
İSYANÎ	
Vay halime vay halime.....	85
KAYGUSUZ	
Ağlar gelir pirim Abdal Musa'ya.....	87
KAZIM	
Merd-i meyusa tesellide nemaset gibidir.....	89
KEMTER (Bkz. Dertli Kemter)	
Yana yana ağlanacak iş oldu.....	90
KUL HİMMET	
Şahın Kanber'inde kul olmayınca.....	91
Lâ ilahe illallah yazılı.....	92
Ya Ali be açım dedi.....	94
Allah bir Muhammet Ali diyerek.....	96
Eşiğine yüzüm sürmeğe geldim.....	98
Hançer ile kanın saçtı Ali'nin.....	99
Yalan dünya değil misin.....	101
Ne virane ne harabe ne şendir.....	102
Seher vakti kara pîr-bâd sen eriş.....	103
Bizimle ezeli yârdır muhabbet.....	104
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet.....	106
Ya niçin çağırır insan hû deyü.....	107
Devazdeh imam okur dillerimiz.....	110
KUL MUSTAFA (Bkz. Âşık Mustafa, Mustafa)	
Şam'daki Yusuf'u görmeye geldim.....	112
MECZUB ABDAL	
Pirim Otman Baba ganidir gani.....	113
MUSA DEDE	
Kapısı açıktır Kızıldeli'nin.....	115

MUSTAFA (Bkz. Âşık Mustafa, Kul Mustafa)

Sabah oldu efendim kalk sabahın hayrola.....116

NESİMÎ (Bkz. Seyyid Nesimi)

Gonca leblerin edib saki çekerler tazeler.....117

Yüzünüz eylemiş hal anda neyler.....118

NOKSANÎ

Senden gayrısına muhtac eyleme.....119

Gaflet uykusundan uyana geldim.....121

Candan arzumanım sen safa geldin.....123

ÖMER (Bkz. Âşık Ömer)

Fikredelim cümle ehl-i irfan üstüne.....124

Hasta gönlüm durmaz ağlar derd ile mihnetteyim.....125

Arş-ı kürsü halk eden Sübhan'ı bilmez miyim.....126

Cennet'in libasın giyer sabahtan.....127

Can-ı dilden mail oldum bir kaşı leylâya ben.....128

(Be) bize kendi lütfunda bir kerem kılsan ne var.....129

Gönül şehrin harap edip hatırım yıkmaktadır.....131

PİR SULTAN (Bkz. Abdal Pir Sultan, Pir Sultan Abdal)

Gafilin birine vardım bu gece.....132

Aman eyvallah babam sana eyvallah.....133

Pirim var neylerim dünya malını.....135

Gemici kaktı var da gel dedi.....136

Kadir Mevlâm hasretime sal beni.....137

Dostuna el salub sunar şah deyi.....138

Var Hakk'a şükreyle bini neylersin.....139

Bulmuş rüzgarın eriyip gider.....140

Ne yatarsın gafil uyan dediler.....141

Ta ezelden âşık oldum erenler.....143

Biz severiz Şah-ı Merdan Ali'dir.....144

Ali Adem geldi anı gördün mü.....145

PİR SULTAN ABDAL (Bkz. Abdal Pir Sultan, Pir Sultan)

Var seni Ali'nin yoluna saldım.....146

Elin günahını sen mi görürsün.....147

Bâd-ı sâbâ gibi esen Ali'dir.....148

Hışmı ile yıldırım şeytana düştü.....149

RAHMÎ

Havadan inmeklik sana güç olur.....150

REFİK

Acaba insan-ı kabil olur mu.....151

RIZA

Sen imdad eyle Yâ rabbî.....152

RUHSAT (Bkz. Deliktaşlı Ruhsati, Ruhsati)

Eğer bir kişide irfan oldukça.....154

Eriştirdi yaza bizi.....155

Kemâli kuşe-i tenhada buldum.....156

Ne güzeldir ne güzeldir.....157

Sen de tedarikin gör yavaş yavaş.....159

Döner çarh-ı devran karar olur mu?.....160

RUHSATÎ (Bkz. Deliktaşlı Ruhsati, Ruhsat)

Ama lakin havf-i Rahman olmasın.....161

Allah Allah de.....163

Ne halim Yâ Resulallah.....165

Nice arifanlar gitti gelmedi.....166

Yalvarır yuyana canım bir zaman.....167

Peygamber-i ahir zaman n'ettin.....168

SEFİL (Bkz. Sefil Sersem)

Dost Kerbela'ya yolu çekelim.....169

SEFİL SERSEM (Bkz. Sefil)

Sar yaramı yâr yaremi gör neyler.....170

SELMAN

Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır.....171

SEYRANÎ

Pişiren ateşler gözden urumuş.....173

SEYYİD (Bkz. Seyyidoğlu, Seyyid Dede)

Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali.....174

Binanın himinden haber almışız.....175

SEYYİDOĞLU (Bkz. Seyyid, Seyyid Dede)

Hiç birinden hayra dair nesne görmedim.....176

SEYYİD DEDE

Allah bir Muhammet Ali aşkına.....177

SEYYİD NESİMÎ (Bkz. Nesimi)

Yalnız didem değil cesetle can ağladı.....179

SIRRI

Hor bakmayın dervişlere.....180

Pâk ola mürüvet kalbi göre Hak didârını.....181

Dost cemâlin şem'ine pervane geldim ya Ali.....183

Süçüd ayet Kâbe-i Ülya değil mi.....	184
Mah-ı matem geldi feryat edelim.....	186
Süçüdüme secdem sensin.....	188
Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin.....	189
Ey gözüm kan ağla matemdir bugün.....	190
Mürşidi olmayan hakkı bulur mu.....	192

SÜMMANÎ

Katar düşmeyince sel uyanır mı.....	193
Yaptırıp sefasın sürmemek de var.....	194

ŞAH HATÂYÎ (Bkz. Can Hatâyî, Hatâyî)

Çağırdım üçler aşkına.....	195
Tövbe günahımıza estağfirullah.....	196
Orucu tutana sevap yazılı.....	197
Pirim Hacı Bektaş Veli'den gayrı.....	198
Bilmem nice yola gide dedeler.....	200
Beri gel ey can dediler.....	201
Aman mürvet günahkârım erenler.....	203

ŞEM'Î

Tığ-i cüvar ile sed-göre kılar sa parenim.....	204
--	-----

TABÎB

Soyun da bü cenge gir dedi anam.....	205
--------------------------------------	-----

TESLİM ABDAL

İbtidâ insandan rehber isterler.....	206
--------------------------------------	-----

TÜRÂBÎ

"Kurretü'l-ayn"risalet ye Hüseyin ya ibn-i Ali.....	208
Derdi kim feyz-i ilahiden devadır isteğim.....	210
Kemâli türbe kesb etsem acep tar-ı eda derler.....	212
İkrâmı eden üç harfle beş noktadır.....	213

VELİ DEDE

Seyrettim cemalîn Seyyid Ali'dir.....	214
---------------------------------------	-----

VİRANÎ (Bkz. Virani Abdal)

Bu gamdan dahi muhkem geldi geçti.....	215
Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin.....	216

VİRANÎ ABDAL (Bkz. Virani)

Şah Hasan'dır şah Hasan'dır Hasan.....	218
--	-----

VUSLAT

Âşık olan ider ah ile nâle.....	219
---------------------------------	-----

YUNUS (Bkz. Âşık Yunus, Derviş Yunus, Yunus Emre)	
Görünmezsin hicâb nedir.....	220
YUNUS EMRE	
(Bkz. Âşık Yunus, Derviş Yunus, Yunus)	
Gelsin Muhammet demiş.....	222
MAHLASSIZLAR	
Göçtü kervan kaldık dağlar başında.....	223
Şanına “levlâk” okundu bildiler ilme’l-yakîn.....	224
Aceb bizim dağlar mı ola.....	225
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmüya.....	226
Anın için okurum lanet yezide.....	228
Şefaât Yâ Resulallah.....	229
Buse aldı yanak yandı.....	231
Ne güzel safadır aşkın safası.....	232
Yâre bir kez merhaba olsun dedim olmaz dedi.....	233
İnin niyaz eylem Hacı Bektaşî.....	234
Yâ Muhammet sana yalvara geldim.....	235
Daha onlardan gayrı kim var benim.....	236
İsmail’e inen koça benzettim.....	237
Yoldaş olsun sana iman.....	238
Dili bülbül saçı sünbül kaşlara âlâya ben.....	239
Dava-i münkîr eder mi ehl-i imanım diyen.....	240
O da gurbet elde kaldı der varım.....	241
Ey enisi yâri garım taze canım kandesin.....	242
Nimetin şükrünü bilin durnalar.....	243
Ummana dalmış bir bahri vardır.....	244
Ol bâki cennete iman gerektir.....	245
Yoklamadan geçme her bâbı deyu.....	246
İki şairin demeleri	
(Dünyanın lezzetin gören kim idi).....	247
MÂNİLER.....	251
MÜFRETLER.....	254
SONUÇ.....	256
SÖZLÜK.....	257
DİZİN.....	263
CÖNKLERDEN ÖRNEK SAYFALAR.....	268
KAYNAKÇA.....	273

ÖZET

Cönkler, yüzyıllar önce yaşamış olan Türk halk şairlerinin şiirlerinin bulunduğu edebî kaynaklardır. Bizlere geçmiş hakkında bilgiler sunduğu için kültürel açıdan önemi büyüktür.

Biz de böyle önemli eserlerden beş tanesi üzerinde çalışma yaptık. Onları karanlıktan çıkarıp, insanlarımıza tanıtmayı ve edebiyatımıza katkıda bulunmayı hedefledik.

Sayın Doğan KAYA'nın kütüphanesinden aldığımız 15, 21, 22,23 ve 24 nolu cönkleri inceledik. Hepsi birbirinden değerli 79 âşığın 215 şiirinin yanında şairi belli olmayan 23 ayrı şiiri de Latin alfabesine çevirdik. Ayrıca hepsi bir şiir değerinde olan mânileri ve müfretleri de cönklerdeki sayfa numaralarıyla birlikte çalışmamıza yerleştirdik.

Şairleri isimlerine, şiirleri de ayaklarına göre alfabetik olarak sıraladık.

Önsözde çalışmamız hakkında ayrıntılı bilgi verdikten sonra cönklerin tanıtımını yaptık. Çalışmamızın sonunda, özel isimler, yer ve şahıs isimlerini içeren dizin bulunmaktadır.

Çalışmamız, şiirlerin, mânilerin ve müfretlerin bulunduğu "Metinler" kısmıyla, ayrıntılı bilgilerin bulunduğu ilk kısımlar olmak üzere iki bölümden meydana gelmiştir.

Şiirlerde yer alan, yöresel ağız özelliği gösteren kelimelerin anlamları "Sözlük" bölümündedir.

SUMMARY

The Cönksare, a lot centuries had lived, be found turk people poet's literary sources. These are about the pass informations give me for the important.

We studied then this important trace on the five piece. We take their then dark and we introduce people.

We take 15, 21, 22,23 and 24 numbers Cönks then, Mr. Doğan KAYA's library and we examined. We translated 79 lover's 215 poems with 23 latin alphabet too. Separately, we put in to place obstacles and müfrets at Cönks with page numbers.

The poets according to names, and poems according to rhymes.

We gave information about our work after we described the cönks.

Our work was poems, obstacles and müfrets be found "text" part and informations be found part be at the point of two parts.

At poems zone's which peculiarity words meaning put in the place at part of the "dictionary"

ÖNSÖZ

Cönkler, Halk Edebiyatı konusunda yapılan araştırmaların önemli kaynağı, edebî tarih ve kültürümüzün çok değerli hazineleridir.

Bir incinin nasıl midyenin içindeyken değeri bilinmiyor, açığa çıkarıldığında değerli anlaşıyorsa, cönklerdeki şiiirler de öyledir.

Cönklerde bütün Halk Edebiyatı ve folklor mahsulleri karşımıza çıkar: destanlar, koşmalar, ağıtlar, türküler, atasözleri, maniler, fıkralar, masallar, nikah ve ölüm kayıtları, ilaç tarifleri, gelenek ve görenekler... akla gelen ilk eserlerdir.

İçerdiği bilgiler dolayısıyla, bir hazine değerinde olan cönkleri incelemek için yüksek lisans tezimi “Sivas Kaynaklı Cönkler” üzerinde yapmaya karar verdim. İncelediğimiz cönkler Ydr. Dç. Dr. Doğan KAYA'nın özel kütüphanesinde bulunan 15, 21, 22, 23 ve 24 nolu cönklerdir.

Cönklerde çoğunlukla Âşık edebiyatı temsilcileri ve onlara ait şiiirler yer almaktadır. Âşıklar, şiiirlerinde belli konularla sınırlı kalmamış, hemen hemen her konuyu işlemişlerdir. Bazen saz eşliğinde, bazen sadece kalemleriyle, sözleriyle, aşklarını, coşkularını, şikayetlerini, dünya görüşlerini, inançlarını, üzüntülerini dile getirip, öğütler vermişlerdir.

Bizler de cönklerdeki âşıklarımızın şiiirlerini gün ışığına çıkarmak için beş tane cönk üzerinde çalışma yaptık. Bu cönklerdeki birçok âşık bilinen, bir kısmı da hiç duyulmayan âşıklardır. Çalışmamıza, cönklerdeki şiiirleri bugünkü imlâya uygun olarak Latin alfabesine çevirmekle başladık Daha sonra metnin kaydedilmesinde şu yolu izledik: İlk önce âşıkların isimlerini tespit edip, alfabetik olarak sıraladık. Şiiirlerin alfabetik sıralamasını ise ayaklarına göre yaptık Her şiiire bir numara vererek, kime ait olduğunun anlaşılması için ortaya âşıkların ismini yerleştirdik.

Şiiirlerin, cöngün hangi sayfasında geçtiğini belirtmek için ilgili mısranın soluna sayfa numarasını yazdık. Şiiirlerin sağ alt köşelerine yazdığımız rakamların ilki cönk numarasını, diğer rakamlar ise cöngün sayfa numarasını göstermektedir.

Elimizdeki 15, 21,23 ve 24 nolu cönkler fotokopi,22 nolu cönk ise asıl cönktü. Hem fotokopiden hem de cönklerden kaynaklanan sebepler yüzünden zorlandığımız yerler oldu. Bazı sayfalar tamamen silinmiş ve yırtılmıştı. Cöngü yazan kişiler, mahalli imlâ ile yazmışlardır. Kimi mısralarda hece sayısını uzatıp kısaltmak gibi değişiklikler yapmışlardır. Bazı şiiirlerde ; zamanla silinmiş ve

karalanan yerlerde okunması imkansız hale gelmiş ek, kelime, kelime grubu veya dizeler için (.....) kullanmak zorunda kaldık. Okunuşundan şüphe ettiğimiz kelime veya kelime gruplarının yanına (!) işaretini koymayı uygun bulduk. Cönklerde aruzla yazılmış olan bazı şiirlerin baş kısmına kullanılan aruz kalıbını temsil eden işaretleri yerleştirdik. Şiirde geçen bazı kelime ve deyimlerin açıklamalarını “Sözlük” bölümünde verdik. Yanındaki numaralar ise şiirin cönkteki sırasını gösteriyor. Mahlaslı olan şiirleri alfabetik olarak sıraladığımızı belirtmiştik. Bazı şiirlerde ise mahlas yoktu. Bunları da ayaklarına göre sıraya dizdik.

Şiirlerden sonra ,özellikle 21 nolu cönkte ağırlıkta olan, manileri ve arkasından müfretleri sağ alt köşelerine cönk ve sayfa numaralarını belirterek çalışmamıza ekledik.

“Dizin” bölümünde ise ; özel isimleri, yer isimlerini, kalıplaşmış sözleri ve terimleri buldukları şiirlerin tezdeki sırasını belirleyerek hazırladık. Dizinden sonra cönklerden bazı örnek sayfaların fotokopisini verdik.

Tezimize “ Sivas Kaynaklı Cönkler” adını vermeyi uygun bulduk. Cönkleri özel kütüphanesinde bulduran sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA’nın verdiği bilgilere göre cönkler Divriği yöresinde bulunan bir kişiden alınmış. Ayrıca “ ölüyüm, küsülüym, geçiyon” gibi kelimelerden ve Sivaslı âşıkların cönkte yer almasından dolayı bu yöreye ait olacağını tahmin etmekteyiz.

İlk önce cönkleri okumakta büyük zorluk çektim. Çünkü farklı yazı karakterleri kullanılmıştı. Âşık edebiyatına yeni şiirler eklenecek olması çalışmamızı daha zevkli hale getirdi. Bu çalışmayı Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Doğan KAYA ile yapmam bana büyük güven ve rahatlık verdi. Hiçbir zaman emeğini esirgemeyen, kitaplığından yararlanmam için olanaklar sağlayan sayın hocama sonsuz teşekkürü bir borç biliyorum.

Önemli olan karanlıktaki eserlerimizi gün ışığına çıkarmak ve onların değerini artırmaktır. Ben de bu beş cöngü okuyup, değerlendirmeye çalışarak bir nebze de olsun edebiyatımıza-özellikle Âşık edebiyatına-katkıda bulunduğuma inanıyorum.

Sivas, Ocak 2001

Sevgi ÖZTOSUN

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
Ank	: Ankara
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
İst.	: İstanbul
Mad.	: Madde –maddesi
S.	: Sayı
s	: Sayfa
T.D.K.	: Türk Dil Kurumu
T.D.V.	: Türkiye Diyanet Vakfı
Yay.	: Yayınları

GİRİŞ

Cönkler, halk kültürünün yazıya geçirilmiş ilk türlerini ihtiva etmeleri, Âşık edebiyatının şahıs ve eserler bakımından önemli kaynaklarından oluşları, kütüphanecilik açısından dikkate değer özellikler taşımaları bakımından üzerlerinde titizlikle durulması gereken kitaplardır.

Eski ve yeni sözlüklerle, ansiklopedilerde aslı mânâ ve muhtevası hakkında farklı bilgiler verilir. Orhan Şaik Gökyay İslam Ansiklopedisi'nde şöyle belirtmiştir: “Cava ve Malaya dillerindeki djong (conk) kelimesinden gelen cönk, İspanyol ve Portekizce'ye Junca İtalyanca'ya gjunca , Fransızca'ya jonque ve İngilizce'ye junk olarak geçmiştir. Aka Seyyid Muhammed Ali bu kelimenin Türkçe olduğunu ve çeşitli şairlerden seçilmiş şiirlerin bulunduğunu belirtmiştir. Şeyh Süleyman Efendi cönge; gemi, sefine karşılığını verir, edebiyat terimi olarak “mecmua” anlamına geldiğini belirtir. Muhammed Murtaza ez-Zebidi ise cöngün Arapçalaştırılmış bir kelime olduğunu, musiki aleti ve daha çok ud mânâsında kullanıldığını belirtir.¹

Halk edebiyatı tarihimizin önemli kaynaklarından biri olan cönkler, bize bu edebiyatın sadece çeşitli şekil ve türlerini ihtiva etmek bakımından değil, sosyal yaşayış ile öz dilimiz yönünden de birçok fayda sağlar.

Eski cönklerin yazıları, kötü, zor okunan bir nesih kırması veya ta'lik bozması nispeten yeni olanları da gene kötü rik'a yazı şekilleriyledir. Güzel bir hat ile yazılmış cönklerle nadir rastlanır.

Cönklerdeki imlâ tam mânâsıyla Arap sistemine göredir. Bu yüzden okunmaları o sistemi bilmeğe bağlıdır. Nispeten yenilerdeki imlâlar da çok defa kötü, bozuktur.

Bunlarda Arapça, Farsça – hatta Türkçe birçok kelimelerin gerçek imlasına göre yanlış yazıldıkları hele Bektaşî cönklerinde daha ziyade götüldür . Bazen bir kelimenin okunması, adeta bir muamma çözmek kadar uğraştırıcı olur.

İşte bu özelliklerinden dolayı halk edebiyatımızın bu eski hazinelerinden hakkıyla, yani ilk kaynaktan faydalanabilmek için Osmanlıca imlayı iyi bilmek gerekir.

¹ Orhan Şaik GÖKYAY, « Cönk », T.D.V. İslam Ansiklopedisi, C.8, İt.1993, s.73.

Özellikle cönklerde rastlanan bu hallerin sebebi, onların daha çok az okumuş kimseler tarafından tertiplenmiş ya da istinsah edilmiş olmalarında aranmalıdır.

Şimdi de üzerinde çalıştığımız cönkler hakkında ayrıntılı bilgi vermek istiyorum :

15 nolu Cönk : 29 sayfadan ibaret olup 12,5x28 cm boyutlarındadır.

Bu cönkte 13 şiir vardır. 10 şiirin sahibi belli, 3 şiirin ise sahibi belli değildir. Bu cönkte şiirleri bulunan şairler şunlardır : Abdi, Abdülkadir, Hafızî, Hüseyini, Hüsni, Hüsni Efendi, Kazım, Rıza, Seyrani, Seyyitoğlu, Türabi.

Elimizde cöngün fotokopisi var idi. Bu sebeple kelimelerin okunuşunda zaman zaman zorluklarla karşılaştık.

Abdülkadir'in (R. 1329) Ağustos'un yirmisinde Mülazımoğlu Kadir'in kama yarısından ölümü üzerine yazdığı şiir, Hüsni Efendi'nin (R. 1324) Yunanistan'ın fethi için yazdığı şiir, Hafız'ın (R. 1319) Adana'nın kurtarılması üzerine yazdığı şiir ilgi çekicidir. Bu şiirlerdeki tarihlerden cöngün XX. yüzyılın başlarında tutulmuş olabileceğini tahmin ediyoruz.

Bu cönkte sadece Abdî'nin yazdığı şiir beyit halinde, diğerleri dörtlükler halindedir. Ayrıca bir mani ve birden çok müfret bulunmaktadır.

21 nolu cönk : 46 sayfadan ibaret olup 12 x 24 cm boyutundadır. Düzenlendiği tarih ve düzenleyen kişi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Bu cönkte ; 29 şiir bulunmaktadır. 21 şiirin sahibi belli, 8'i ise mahlassızdır.

Şiirlerin sonunda bittiğini gösteren "mim" işaretleri var.

Birkaç kişi tarafından kaleme alındığı kullanılan yazı karakterlerinin farklılığından anlaşılır. Yazılar nettir.

Bu cönkte şiirleri bulunan şairler şunlardır : Abdi, Âşık Mustafa, Âşık Ömer, Derviş Dede, Gevheri, Hilmi, Kul Mustafa, Mustafa, Ömer, Yunus, Yunus Emre.

Elimizde cöngün fotokopisi vardı. Diğer cönklerde olduğu gibi bu cöngü de okurken zorlandığımız kelimeler oldu. Nazım türü olarak; semaî, türkü, ilahi, gazel kullanılmış, ayrıca Muhammediye, nasihat, naat-ı şerif ve medh-i Resul başlıklı şiirler de vardır.

Ömer'in Arap alfabesinin harflerini kullanarak "elifnâme" tarzında yazdığı şiir oldukça ilgi çekicidir.

Hece ile yazılmış şiirlerin yanında aruzla yazılmış şiirler de bulunmaktadır. Bu cönkte ayrıca müfret ve maniler de bulunmaktadır.

22 nolu cönk : 69 sayfadan ibaret olup 11,5 x 19 cm boyutlarındadır. Hangi tarihte yazıldığı bilinmemektedir. Düzenleyen şahsiyet hakkında da bilgi içermemektedir.

Farklı yazı karakterlerinin bulunması birkaç kişi tarafından kaleme alındığını gösteriyor.

Özellikle bu cönkte “On iki İmam” ve Alevi-Bektaşî tarikatlarının gelenekleri oldukça fazla yer almıştır.

Bu cöngümüzde 47 şiir yer almaktadır. Bunlardan 6 tanesinin sahibi belli değildir. Alevî- Bektaşî şairlerinin fazla olması, bu cöngü düzenleyen kişilerin Alevi olabileceği inancını doğurmaktadır.

Bu cönkte şiirleri bulunan şairler şunlardır : Askeri, Can Hatayi, Fakiri, Gulam, Hatayî, Hüseyinî, Kul Himmet, Nesimî, Noksanî, Pir Sultan Abdal, Selman, Seyyid, Seyyid Nesimî, Sırrı, Şah Hatayî, Şem’î, Turâbî, Viranî, Virani Abdal.

Beyit şeklinde yazılmış şiirler oldukça fazladır. Ayrıca hece ile yazılmış şiirlerin yanı sıra, aruzla yazılmış şiirler de bulunmaktadır.

Elimizdeki cöngün aslıydı. Buna rağmen birçok yer yırtılmış, silinmişti. En zor okunan cönklerden birisidir. Bu çok farklı yazı karakterlerinin kullanılması ve düzensiz olmasından kaynaklanıyordu.

23 Nolu Cönk : 58 sayfadan ibaret olup 11 x 23,5 cm boyutlarındadır. Düzenleyen kişi ve düzenlendiği tarih hakkında herhangi bir bilgi yok. Şiirlerin hepsi nefes nazım türüyle yazılmıştır. Cöngümüzde 63 şiir var ve hepsinin de şairi bellidir. Bu cöngümüzde de Alevî- Bektaşî şairlerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Cönkte şiirleri olan şairler ise şunlardır : Abdal Musa, Abdal Pir Sultan, Ahi, Ali Dede, Baba İbrahim, Balım Sultan, Budala, Cafer Abdal, Deli Şükrü, Dertli Kemter, Derviş, Derviş Ali, Derviş Hüseyin, Geda Müslî, Hacı Recep, Hatayi, Herdemi, Hüseyinî, Kaygusuz, Kemter, Kul Himmet, Meczub Abdal, Musa Dede, Pir Sultan, Pir Sultan Abdal, Rahmi, Sefil, Sefil Sersem, Seyyid, Seyyid Dede, Şah Hatayi, Teslim Abdal, Veli Dede.

Bu cönkte de farklı yazı karakterlerinin olması birçok kişi tarafından kaleme alındığını gösteriyor.

24 Nolu Cönk : 130 sayfadan ibaret olup 10,5 x 18 cm boyutlarındadır.

Cönte 37 şiir mevcut olup, bunların 4'ünün sahibi bilinmemektedir. Genelde ilahi türünde şiirler bulunmaktadır.

Farklı yazı karakterleri kullanılmış. Harekelerin kullanılmasından dolayı diğer cönlere göre daha kolay okundu. Yazılar net ve okunaklı idi.

Bu cönte de düzenlenen tarih ve düzenleyen kişi hakkında herhangi bir bilgiye rastlamadık.

Cöngümüzde özellikle "İki Şairin Demeleri" adlı şiir oldukça ilgi çekicidir. Üveys ve İmam adlı kişilerin soruları ve cevapları üzerine yazılmış bir şiirdir. Bu cönteki şairler ise sünnî şairlerdir. Bu sebeple cöngü düzenleyen kişilerin sünnî olabileceğini tahmin ediyoruz.

60, 61 ve 122, 123. sayfalar boş.

Cönte yer alan şiirlerin şairleri şunlardır : Arif, Âşık Ömer, Âşık Şenlik, Âşık Yunus, Bekir, Cihani, Ruhsati, Derviş, Derviş Yunus, Eşref, Refik, Sümmani, Tabib, Vuslat.

Cönklerimizin birçoğunda-özellikle 22 ve 23 nolu cönklerde-Alevî-Bektaşî geleneğine ait kavramlar, inançlar oldukça fazladır. On iki imam, on dört masum-ı pâktan söz edilir. Şimdi "On iki İmam"dan kısaca bahsedelim :²

1. İMAM ALİ : Babası Ebu Talib, annesi Fatıma'dır. 26'ya yakın çocuğu olmuştur. Bunlardan 17'sine kemer kuşattığı için bunlar "On yedi kemerbest" olarak anılmıştır. 21 Mart 599 günü dünyaya gelmiş. 24 Ocak 661'de İbn-i Mülcem'in zehirli hançeriyle şehit olur.

Cönklerde ; Şah-ı velayet, Aliyyü'l-Murtaza, Haydar-ı Kerrar, Şir-i Yazdan gibi lakaplarla zikredilir.

2. İMAM HASAN : İmam Ali'nin Fatıma-i Zehra'dan olan birinci oğludur. İmam Hasan soyundan gelenler ŞERİF sanıyla anılmaktadır. 1 Mart 625'de doğmuş, 9-10 Nisan 669'da zehirlenerek şehit olmuştur.

3. İMAM HÜSEYİN : Aliyyü'l-Murtaza'nın Hz. Fatıma'dan olan ikinci oğludur. 9 Ocak 626'da doğmuş, 12 Ekim 680'de Kerbela'da şehit edilmiştir. Seyyid-i Şüheda lakabıyla zikredilir.

²Lütfi KALELİ, Binbir Çiçek Moziği Alevilik, Can Yay., İst., 1996, s., 95-154.

4. **İMAM ZEYNEL ABİDİN** : Hz. İmam Hüseyin'in oğludur. 7 Ocak 659'da doğmuş ve 6 Ekim 713'te şehit edilmiştir. Çokça ibadet ettiği için ibadet edenlerin süsü (Zeynel Abidin) lakabıyla anılır olmuştur.

5. **İMAM MUHAMMED BAKIR** : İmam Zeynel Abidin'in oğludur. 17 Aralık 676'da doğmuş 8 Ocak 735'te şehit edilmiştir. İlminin üstünlüğünden dolayı "Bakır" lakabı verilmiştir.

6. **İMAM CAFER-İ SADIK** : Hz. Muhammed Bakır'ın oğludur. 24 Mayıs 699'da doğmuş 15 Aralık 765'te şehit edilmiştir.

Dürüstlüğünden ve üstün ahlakından dolayı "Sadık" lakabıyla anılmıştır.

7. **İMAM MUSA-İ KAZİM** : Hz. Cafer-i Sadık'ın oğludur. 9 Kasım 745'te doğmuş, 2 Eylül 799'da şehit edilmiştir.

8. **İMAM ALİ RIZA** : Hz. Musa-i Kazım'ın oğludur. 6 Aralık 770'te doğmuş, 25 Ağustos 818'de şehit edilmiştir.

9. **İMAM MUHAMMED TAKİ** : Hz. Ali Rıza'nın oğludur. 16 Haziran 811'de doğmuş, 2 Aralık 835'te şehit edilmiştir.

10. **İMAM ALİ EL-NAKİ** : Hz. Muhammed Taki'nin oğludur. 9 Eylül 829'da doğmuş, 29 Haziran 868'de şehit edilmiştir.

11. **İMAM HASAN-ÜL ASKERİ** : Hz. Ali El-Naki'nin oğludur. 3 Aralık 846'da doğmuş, 1 Şubat 874'de şehit edilmiştir.

12. **İMAM MUHAMMED MEHDİ** : Hz. Hasan-ül Askeri'nin oğludur. 30 Temmuz 869'da doğmuştur. Hicri 318 tarihinde "kaybolacağını, İslam dini bozulduğu zaman onu tekrar düzeltmek için dünyaya geleceğini" bildirerek ortadan yok olur.

Mehd-i Sahib-i zaman diye de anılır.

Cönklerde çok sık rastladığımız kavramlardan birisi de "On dört masum pak"tır. Lütfi Kaleli eserinde On İki İmam'ın ergenlik çağına ulaşmadan şehit edilen on dört erkek evladına "On dört masum-ı pak" der. Abdülbaki Gölpınarlı ise bu görtüşe karşıdır. "Bunların masumiyetleri her çocuk için geçerli olan "SABİLİK" masumiyetidir. İmamiyye'de On dört masum, On iki İmam'la birlikte Hz. Muhammed ve kızı Fatıma'dan oluşur"³ der.

³ Lütfi KALELİ, a.g. e., s., 154 -156.

Cönklerde “Ehl-i Beyt” kavramıyla da oldukça sık karşılaşıyoruz. “Ehl-i Beyt Hz. Ali, eşi Hz. Fatıma ve oğulları Hasan, Hüseyin’dir. İslam mistisizminin kaynaklarındandır. “Âl-i âbâ” diye de anılır. Bende-i Âl-i âbâ olmak veya Ehl-i Beyt’e saygı ve sevgi göstermekle Hazret-i Peygamber’e bağlılığın işaretlerinden biri olarak görülür.”

Cönklerdeki şiirlerin genelinde Allah, Muhammed, Ali ve On İki İmam’ın isimleri geçmektedir. Şiirlerin türü genel olarak; gazel, ilahi, türkü ve koşmadır. Bunların yanı sıra maniler ve müfretler de yer almıştır.

15, 21, 22, 23, 24 nolu cönklerde hakkında bilgi bulabildiğimiz şairlerimiz şunlardır :

ABDÎ : XVIII. yüzyıl saz şairlerindedir. Hece ve aruzla yazılmış şiirleri vardır. Divan şairlerinden Nabi’nin, halk şairlerinden Âşık Ömer ile Gevheri’nin tesiri altında kalmıştır. Bir aralık bilinmeyen bir sebeple sürgüne gönderildi. Mekke’de ikamete memur edildi. Şiirlerine cönklerde rastlanır. 21 nolu cönkte “Muhammediye” şiiri 8’li hece ölçüsüyle yazılmış, 15 nolu cönkteki şiiri “Âşık Ömer” başlıklıdır, beyit halindedir.⁴

AHÎ : Âşık Ömer’in “Şairname”, Hızırî’nin “Cem’-üş – Şairan”, Sun’i ‘nin “Tekerleme” adlı eserlerinde XV. yüzyılda yaşadığı belirtiliyor.⁵ 23 nolu cönkte 11’li hece ölçüsüyle yazdığı şiirinde isminin Ali olduğunu belirtir.

ÂŞIK ÖMER : Yalnız XVII. asırda değil bütün saz şairleri arasında en tanınmış olanıdır. Hayatı hakkında kesin bir bilgi yoktur. Aydın bir aileye mensup olduğu bilinmektedir. Şiirlerinden anlaşıldığına göre savaflara katılmış ve hudut kalelerinde bulunmuş bir şairdir. Şöhreti üzerinde yalnız aşık tarzıyla değil, divan şiiri tarzında şiir söyleyişinin de etkisi vardır. “Şairname” isimli uzun manzumesinde saz şairleri yanında Türk ve İran şairlerinden de bahsetmiştir.

Hayatı, şiirleri ve maceraları etrafında, halk arasında menkıbeler teşekkül eden Aşık Ömer, bizzat bulunduğu savaflar içinde kahramanlık manzumeleri söylemiştir. Devrinin içtimai hayatına, halk yaşayışına, bası şehirlerin, mesela İstanbul’un çeşitli semtlerine dair şiirlerinde yer yer dikkate değer tarihi ve mahalli

⁴ Büyük Larousse, Gelişim Yay., İst. 1986, C. 1 s., 16.

⁵ Doğan KAYA, Şairnameler, Kültür Bakanlığı Yay., Ank. 1990, s. 26-27

çizgilere rastlanır. Şiirleri Ayvansaraylı Hafız Hüseyin tarafından 1782’de bir divan halinde tertiplenmiştir. ⁶

Âşık Ömer birçok cönkte yer alıyor. 21 ve 24 nolu cönklerde 8’li ve 11’li hece ölçüsüyle yazdığı şiirler vardır. 21 nolu cönkte genelde “Ömer” mahlasıyla şiirler yazmıştır.

ÂŞIK ŞENLİK : Asıl adı Hasan’dır. Çıldır’ın Suhara (Yakımsu) köyünde doğdu (1854). Karapapak Türklerinden olan Şenlik’in şiirlerindeki ağız özellikleri ona ayrı bir tat, ayrı bir güzellik kazandırır.

14 yaşında iken, çobanlık yaptığı bir sırada uykusunda bade içti. Ümmi olmasına rağmen bu olaydan sonra, her konuda kolay ve ustaca deyişler söyleyebilme yetkinliği içinde görüldü.

Âşık Şenlik geleneğinin her dalına hakim, oldukça kudretli bir saz ve söz ustasıdır. Akıcı ve tatlı üslubu, güçlü irticali ile pek az aşığın üstesinden gelebildiği, sicilleme, bayatı, duvakkapma, tekellün, goşa ayak koşma, desten, türkü gibi türlerde ve atışma, deyişme alanlarında, tecniste çok başarılı örnekler vermiştir.

Şenlik XIX. yüzyıl sonlarının doğuda yetiştirdiği en güçlü aşıkların başında gelir. 1914 yılında Dalaver’de vefat etmiştir.

Şenlik, İslamiyet’ten önceki dönemden itibaren var olan gelenekli şiir yapısını, yaşadığı dönemde devam ettiren ve yetiştirdiği başka aşıklar vasıtasıyla devam etmesini sağlayan bir şahsiyettir. ⁷

24 nolu cönkte 11’li hece ölçüsüyle yazdığı şiiri vardır.

Bazı kaynaklarda Şenlik’in doğum ve ölüm tarihi 1850-1913 şeklinde verilmiştir. ⁸

ÂŞIK YUNUS : Anadolu’da Türkçe şiirinin öncüsüdür. Hayatına ilişkin bilgiler sınırlıdır. XIII. yüzyıl ortalarında yaşamıştır. Vahdet-i vücud öğretisine ulaşmıştır.

⁶ Nihat Sami BANARLI, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Milli Eğitim Basımevi, İst., 1987, C.2 s. 719-720.

⁷ Ayşe YÜCEL « Türk Edebiyatında Münazara ve Şenlik’in Münazaraları » Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Dr. Himmet BİRAY Özel Sayısı, Ank., 1999, s. 324...335.

⁸ Dilaver DÜZGÜN « Çıldır’lı Aşık Şenlik ile Narmanlı Aşık Sümmani’nin Karşılaşmaları » Milli Folklor, S. 48, Yıl : 12, s. 24.

METİNLER

ABDAL PİR SULTAN

1

NEFES

[42] Erenler yanında bu ne davadır
Benden sana emanet değme gönüle
Müminlerin gönlü Hakk'ın evidir
Benden sana emanet değme gönüle

Hakk ile Hak olup oturamazsın
Bir gönül ele alıp götüremezsin
Gönül bir sırçadır bitiremezsin
Benden sana emanet değme gönüle

Yolca gitmeyip de yolda azarsın
Hakk'ın yaptığını niçin bozarsın
Kendin düşmeye kuyu kazarsın
Benden sana emanet değme gönüle

Bu dünyanın sonu ah ile hiç imiş
Akşam konanlara sabah göç imiş
Hakk'ın nazarında ulu suç imiş
Benden sana emanet değme gönüle

[43] Kulluk eden kullar tez olur azat
Elin eriştiği yere dek uzat
ABDAL PİR SULTAN'ım nefsinı gözet
Benden sana emanet değme gönüle

23/42-43

ABDİ

2

MUHAMMEDIYE

[2]

Bu dünya bir denî zindan
Saray sanmış gelen insan
Meyil vermez ona insan
Beni irfan kul eyle Mevlâ

Ahir zaman cihan fani
Konan göçmüş kalan hani
Ecel ahır kamu canı
Bugün lu'bet bize Mevlâ

Bu zindana gelen mümin
Ede rahat değil mümkün
Saray sanan acep gen ken
Meğer mecnun kıla Mevlâ

Tevekkül ehline rahman
Taltif eyleye her an
Bilir halin değil guflan
Ki bi-had lütf eder Mevlâ

Kaçan her çaresin yerde
Ahır lütfundan ol berde
Bırakmaz dostunu gamda
Eder lütuf gani Mevlâ

Riya ilen amel kılma
Acep ilen denî olma
Hased ile fesad bulma
Günahlıların yıkar Mevlâ

[3] Diler **ABDİ** kılar zarı
Sen ıslah et aman yarı
Günahından kalıp arı
Mukarreb kıl aman Mevlâ

21/2-3

17] *Bin üç yüz yirmi senesi Ağustos yirmi tarihinde Mülazım oğlu Kadir kama yarasından vefat eylediğine beyandır.*

ABDÜLKADİR

3

Molla Abdullah uşağından

Adı batsın paşa adı

Haberim yok gafil iken

Hayıf beni kamaladı

Düşman dediğini etti

Sözü yüreğime battı

Hançer çekip hücum etti

Sol böğrümde yaraladı

Beni odaya götürdüler

Salacaya yatırdılar

Gidip çerağ getirdiler

Başucumda duraladı

Şafak yeri ağarınca

“Yasin” okur bana hoca

Azrail pençe vurunca

Ecel teri daneledi

Dostum düşmandan seçilmez

Tatlı dünyadan geçilmez

Gerçek ölümden kaçılmaz

Lakin düşman pareledi

Baş ucuma otur ana
Ağla bana kana kana
Sana derse yalan dünya
Gönlüm sana doyamadı

Ağıt yakılır adam ölür
Her kişi ettiğini bulur
Tenin teneşirde yunur
Bakan gözler doyamadı

[18]

Bugün cuma yarın pazar
Eller gelir kabrim kazar
Kadı gelir malı yazar
Az derdin sıralandı

Ömrüm malımdan oldum
Kara toprağa gark oldum
Gül gibi açıldım soldum
Şu dünyanın yoktur tadı

Bahar gelir öter kazlar
Yürek yanar ciğer sızlar
Bir oğlum var iki kızlar
Baba günü göremedi

ABDÜLKADİR ismim benim
Toprak oldu cismim benim
Her kim ise hasmım benim
Cennet yüzü göremedi

15/17-18

AHİ
4
NEFES

Dilim kalem kalbim defter yazarım
Muhabbet deryasın tutaldan beri
Leyla'm deyüp kan ağlayıp gezerim
Mecnun olup aşka uyaldan beri

Dört kitaptan bize haber verildi
Kâmil olup akıl başa derildi
İblis lain merdûd oldu sürüldü
Hakk'ın buyurduğun suyaldan beri

Çıkınca Mihrac'a Hazret-i Sultan
Nur ile gark oldu ol cümle cihan
Diledi ümmetin Hüdâ'dan heman
Saadet tacını giyelden beri

Gel ey zahid atma kendini dâma
Keramet biz dedir şükür Hüdâm'a
"Veled kad kerremnâ benî âdeme"
Hakk anı Resul'e diyelden beri

Mahlasım **AHİ**'dir ismim Ali'dir
Derunumda sanma dünya malıdır
Şükür kalbim iman ile doludur
Gitti eksikliğim duyaldan beri

ALİ DEDE

5

NEFES ALİ DEDE

Nigehbân-ı ruhun eyledi himmet
Mihmân oldum Sersem Ali Baba'ya
Günahım affedip eyledi hürmet
Yüzüm sürdüm Sersem Ali Baba'ya

Mualla dergahda post-nişin iken
Misal-i cennette hem neşin iken
Hızırveş âbından men nuşin iken
Attı gördüm Sersem Ali Baba'ya

Nagehan başıma kaza erişti
Yezidler elinden bela erişti
Koptu fitrat cümle cânâ erişti
Niyaz ettim Sersem Ali Baba'ya

Çok felaket erdi gör başımıza
Kerbela manendi yoldaşımıza
Tarikat erleri kardaşımıza
Şâdan oldum Sersem Ali Baba'ya

Dergahlardan ihraç ettiler bizi
Anadolu şehrine sürdüler bizi
Sersemin kerimi şah diler bizi
Nihane oldum Sersem Ali Baba'ya

Cihanın kutbudur şah Sersem Ali
Erişir imdada hem kerem eli
Zahirde batında demişim belî
Çoban oldum Sersem Ali Baba'ya

ALİ DEDE eydür aciz kemterim
Harabat-ı handa virdim sürerim
Himmet-i Sersem'le kalbim süzerim
Kurban oldum Sersem Ali Baba'ya

23/29

6

NEFES ALİ DEDE

Yüzüm süre geldim men türâblara
Nazar kıl halime şah Sersem Ali
Vücudum boyandı kanlı aylara
Nazar kıl halime şah Sersem Ali

Yezidler elinden halim pek yaman
Kalmadı takatim sen ver gil aman
Derunumdan sana etmişim iman
Nazar kıl halime şah Sersem Ali

Men aciz fakirim kapına geldim
Eyle mürvet şahım tapına geldim
Hacetim var senin pâyına geldim
Nazar kıl halime şah Sersem Ali

Dergahın mualla her yeri cennet
Âb-ı zülâl akar şirin muhabbet
Kadimi bendenim eyle merhamet
Nazar kıl halime şah Sersem Ali

[29]

Muradın verilsin canlara heman
Bi-nevâ garibe himmetin şayan
ALİ DEDE ister derdine derman
Nazar kıl halime şah Sersem Ali

23/28-29

ARİF

7

İLÂHİ

[44] Bu abdal postuna sakın hor bak(ma)
Cihanı terk eden (deriyi yağlar)!
Gurub-ı ilahiye vasıl olanlar
Soyunur kemhayı (deriyi yağlar)!

Ayağın debredüb çıkarma saftan
Cihanı var eden nun ile keften
Güneş baş gösterir gulle-i kaftan
Her zeneatın yeri (deriyi yağlar)!

[45] Varında yoğında olma cihanın
Arif isen terk et ad ile sanın
Sultan-ı kevineyn ille Kur'an'ın
Muhabbet üstüne (deriyi yağlar)!

[46] Bu yolun engüne alın bacından
Ser verir sır vermem ölsem acımdan
Muhannet dünyanın..... ucundan
Bu hasıl irşâdı (deriyi yağlar)!

Gerçek derviş isen hani teberin
Var mı aceb şu alemden haberin
Vücudunda üç yüz altmış damarın
Mücevher üstüne (deriyi yağlar)!

ARİF kibreylemez derviş görünce
Süleyman'a ne söyledi karınca
Bir Alî kahraman cenge girince
Kuşanır zülfikar (deriyi yağlar)!

24/44-45-46

ÂŞIK MUSTAFA

8

[18] Kadir Mevlâ'm senden bir dileğim var
Gel beni ağlatma eller içinde
Cemalin görelî dağlara düştüm
Selviye benzettim dallar içinde

Benim sevdiceğim tatlı dillidir
Ya nice sevmeyem ince bellidir
Güzel seven yiğit neden bellidir
Melul mahzun gezer eller içinde

Yüce dağ başında kar var mı ola
Yâr sevmeyen yiğit acep var mı ola
Benim yarım gibi güzel var mı ola
Hakk'ın yarattığı kullar içinde

ÂŞIK MUSTAFA der ki vereyim dersen
Çifte benlerin yüzüm süreyim dersen
Düşmanın öldüğü günleri göreyim dersen
Salınıp da giden sallar içinde

21/18

ÂŞIK ÖMER

9

— . — / — . — / — . — / — . —

[10]

Rahim eder halimden şu cihan ağlar bana
İşitip ah-eninim asuman ağlar bana
Gah hasret gah firkat canıma kâr eyledi
Ah edip bu iki didem her zaman ağlar bana

..... tapunu oldum iyi beklerim... huyları
Hatırım oldu sekişine istemez ülfetleri
Kendim ihtiyar ettim çare yok gurbetleri
Düşmanım duydu sevindi, dost olan ağlar bana

Derdim çoktur derununda sanma bende yare yok
Bahr gibi derde düştüm ben gibi çare yok
Cem olunup her tabibler derdimin dermanı yok
Sineme neşter vuran lokmanım ağlar bana

15/10

SEMAÎ-İ ÂŞIK ÖMER

[24]

Âşık Ömer bağa girdi
Ne bağ duydu ne bağvende
Dillerinden gülün derdi
Ne bağ duydu ne bağvende

Gülün ardına dolandım
Ne bağ duydu ne bağvende
Dillerinden balım emdim
Ne bağ duydu ne bağvende

Bağın duvarından aştım
Sandım ki cennete düştüm
Yârinen tenha buluştum
Ne bağ duydu ne bağvende

Bahar geldi güller bitti
Dalında bülbüller öttü
ÂŞIK ÖMER yükün tuttu
Ne bağ duydu ne bağvende

[21] Bu dünyanın evvelinden
Kur'an m'indi hece m'indi
Varın bir ehl-i kâmile
Gündüz m'indi gece m'indi

Melekler safa düzüldü
İblisin bağı ezildi
Kur'an gökte mi yazıldı
Yoksa bir hece m'indi

[22] Melekler çekiyor yası
İblis Hakk'a oldu asi
Gökten kudret lokması
Toka m'indi aca m'indi

ÂŞIK ÖMER der ki fani
Erisin dağların karı
Ol habibin yeşil nuru
Şam'a m'indi Hac'a m'indi

— . — — / — . — — / — . — — / — . —

[20] Merhamet kıl bendene ki ey dilber insafa gel
 Kıl tekelluf padişahım câ-be-câ insafa gel
 Ben kendi sadık kulunum cümle alem hep bilir
 Evvela cürmüm sual et saniyen insafa gel

[19] Nazeninem aşkına çünkü
 Fikrin ile şah-ı âlem gitti habe rahmetim
 Evvelâ çekerim cefanı kalmadı hem tâkatim
 Kail olam ben cefana gel şeha insafa gel
 Hüsnün ile halkı izzet kıldığın ben saymazam
 Her cefanın sonra nadim olduğun ben saymazam
 Bu cefanın geçtik de kadrim bildiğin ben saymazam
 Var iken hüsnün kemalin mehlika insafa gel

Padişahım methin okur dilde bir uryanı sen
 Yetim âşık olmayayım dinleyip cânâ ile ben
 Rahmete gel **ÂŞIK ÖMER** yılda bir lütuf eyle sen
 Yeter ettin bu cefanı bu cefa insafa gel

NASİHAT

[36]

Evvela kalu beladan beri ahd ile emândayız
Uymayız iblis sözüne Hak ile imandayız
Her kime nasihat etsem alem düşman bana
Tutulmaz kâmilin sözü bir acaip zamandayız

Var bir pîre hizmet eyle dâmenine tutasın
Nice yıllar mihmân olup tekkesinde yatasın
Bugün burda el kumaşını yarın anda satasın
Kimi konar kimi göçer bir azim kervandayız

Âşık maşukuna karşı irsal eylemektir halimiz
Ya İlahi kolay getir kabirde sualimiz
Binbir ayak bir olunca ya nic'olur halimiz
Uymuşuz nefs ü şeytan cürmümüz ile isyandayız

Mürşidlik mürşide danış bir kâmili bula gör
Arı sudan abdest alıp beş vakti kıla gör
Ne yatarsın ÂŞIK ÖMER gücü gücü gel de gör
Bugün burda misafiriz yarın Hak divanındayız

ÂŞIK ŞENLİK

14

[18]

Aldanma cihana olma divane
Fani dünya hiç insana kalmadı
Sedd-i İskender ustamız Ali
Ali gibi aç arslana kalmadı

Bu dünyada adalet var idi
Deryadan semekten haraç alırdı
Cümle kuşlar divanına gelirdi
Davud oğlu Süleyman'a kalmadı

ÂŞIK ŞENLİK dostu bir ahı zara
İ'tibar kalmadı yoksula baya
Çekildi cesetten döküldü nara
Cesede mülk olup cana kalmadı

24/18-19

ÂŞIK YUNUS

15

İLÂHÎ

[73] Gel gönül seninle
Dosta gidelim dosta
Yâd olma bileşelim
Dosta gidelim dosta

O iller güzel iller
Anda olan bülbüller
Anlardan gelen yeller
Dosta gidelim dosta

[74] Ol iller gayet tatlı
Biz olmayalım yâdlı
Hem kel başa devletli
Dosta gidelim dosta

Ne garip hal oldu
Elif kaddim dal oldu
Dosta doğru yol oldu
Dosta gidelim dosta

ÂŞIK YUNUS der varalım
Âlim divanına duralım
Hak cemalin görelim
Dosta gidelim dosta

23/7374

16

İLÂHÎ

[72]

Bilirim seni yalan dünyasın

Evliyaları alan dünyasın

Kaçan kurtulmaz senin elinden

Demir kafesleri bozan dünyasın

Sevdiğimi aldın beni ağlattın

Dönüp yüzüme gülen dünyasın

Süleyman tahtı sen viran kıldın

Masumlar boynun büken dünyasın

Dünya bununla yeriniz doldu

Ahiri bizden de kalan dünyasın

[73]

Dünya bir değirmen çarh urub döner

Anın suyun dahi savan dünyasın

ÂŞIK YUNUS semağ urur çarh urur

Bizim dahi çarhımız bozan dünyasın

24/72-73

BABA İBRAHİM(!)

17

NEFES

Yayla dağlarının sahillinde
Şahım Kızıldeli sultan evleri
Bargahlar kurmuş dağlarında
Şahım Seyyid Ali sultan evleri

Nevbahar vaktinde gonca gülleri
Meferrih seyrangah olur illeri
Âşık sadıklarının tatlı dilleri
Şahım Kızıldeli sultan evleri

Âşık sadıkları arzular seni
Gelip yüz sürmeğe beytullahını
Şefaath mekanı mürüvvet kâni
Şahım Seyyid Ali sultan evleri

Gelip beytullahına yüzler sürenler
Hakk'ı bildi şahım seni bilenler
Arz ederler gene sana gelirler
Şahım Kızıldeli sultan evleri

23/49

[50]

Gene imam nesli zuhura geldi
Biri Elmalı'da Bursa'da kaldı
En küçük kardeşi Rumeli'n aldı
Dillerde söylenen Seyyit Ali'dir

Bir atın kum ile deryaya girdi
Hiç aman vermedi küffârı kırdı
Gazi Evranoz beğlerin mahzene saldı
Sana methettiğim Kızıldelidir

Kargı yayın senden meskeni gören
Çadırın yerine mutfağın kuran
Yedi köşe yerde amelin bırakan
Sana ettiğim Kızıldelidir

Meskenimdir deyip çöküp oturan
Kuru şişle dört ağacı bitiren
Otman Baba'yı bulut ile götüren
Sana methettiğim Kızıldelidir

Baba bana reyini bina eyledi
Gör şu yezidlere n'etti neyledi
BABA İBRAHİM bunu böyle söyledi
Sana methettiğim Kızıldelidir
Dillerde söylenen Seyyid Ali'dir

BALIM SULTAN

19

[31]

Abdal Musa bu yıl gazaya geldi
Urum'u fetheden meded
Cihan harap oldu insan az kaldı
Yine ferman süren meded

..... sultan bir belli cansın
Rızana kabul et müşkilim kansın
Hüseyninın gözcüsü sensin
Irmaya kuzuyu sürene meded

Ezelden severiz Ali'nin soyun
Bize yardım eyle Hasan Hüseyin
Zindanda verildi payın
Bakır'ı zindanda yedene meded

Çarda sana döndü Urum'un ili
Batın Erenler'i Horasan pîri
Muallakta tuttu bâb-ı Hayberi
Hüdâ Muhammet yaradan meded

BALIM SULTAN eydür gerçek Ali'sin
Müminlerin kolu hem kanadısın
Pîrim hünkar Hacı Bektaşî Veli'sin
Cansız duvarları yürüden meded

23/31

BEKİR

20

NÂME

Hazret-i Allah Celle Şamuhu'ya iltica

[114] Bir nâme yazayım (arzuhal sunayım) ulu sübhana
Söyleyin dertli halim bak ne der
Halimi arz eyleyin ulu Sübhan'a
Dertli halime bak ne der

Takatim kalmadı ah ile zardan
Yandı bu cismim aşk ile nardan
Merhamet umarım sahib- Gufran'dan
Söyle halim ol Gufran'a bak ne der

[115] Hem Gafur'dur hem Kerim'dir hem Rahim
Kendine ayandır bu dertli halim
Derya-yı rahmeti çoktur hem azim
Söyle ol Gufran'a dertli halime bak ne der

“Vema übra nefsin” emrin tutmadım
Ahiret babında tedbir etmedim
Çok günah işledim bir ah etmedim
Söyle halim ol sultana bak ne der

[116] Sevgili habib aşkına merhamet kılınsın
Şem'-i aşkına pervane kılınsın
Aşkın dide-i hunum ummana dönsün
Söyle halim ol sultana bak ne der

Gönül bülbülü sevdaya saldım
Vahdet aşkı için deryaya daldım
Kesildi takatim gayet bunaldım
Söyle halim ol sultana bak ne der

İhtiyarım oldum aşka mübtela
Yaşım elli sekiz çekerim hala
Aşkın zincirini takmıştır Leyla
Söyle halim ol sultana bak ne der

[117]

İlahi **BEKİR**'i aşktan ayırma
“İnnemâ yahşa'l-lahe min ibâdihi'l- ulema”dan ayırma
.....(Eksik)
Söyle halim ol sultana bak ne der

24/114-...117

BUDALA

21

NEFES

Bülbül oldum gülistanda şakırım
Öz bağında biten gül neme yetmez
Süleyman'ın kuş dilinden öterim
Bana talim olan dil neme yetmez

Derviş oldum pîr eteğın tutarım
Hakk'a doğru çekilmiştir katarım
Baykuş gibi garip garip öterim
Issız viranede çöl neme yetmez

Aşk kitabın ele aldım yazarım
Daim Hakk'a doğru meylim nazarım
Neme gerek dağ başında gezerim
Ol Kerim'e giden yol neme yetmez

Bu dünyanın n'olacağı malumdur
Bu sırrın aslına iren alimdir
Az yaşa çok yaşa sonu ölümdür
Bana hırka ile şal neme yetmez

BUDALA'm sırrına kimesne ermez
Tevekkül malını erteye komaz
Kişi kısmetinden ziyâde yemez
Bana kısmet olan mal neme yetmez

23/39

CAFER ABDAL

22

NEFES

[3] Sırrınla seyreyledim halim halkını
Zabta kadir değil elde bulunmaz
Dervişim var terk eylemez huyunu
Dervişlik nişanı dilde bulunmaz

[4] Benliğin terk eylese kalbini silse
Özünü pak eylese nefsin öldürse
Eğer tarikatta dervişim derse
Nefsine uyanlar yolda bulunmaz

Nefsine uymak kişiye zordur
O rahı tanımak hayli hünerdir
Er kuşağı kuşanır binde birdir
Er kuşağı değme belde bulunmaz

Aşkın gemisi derya-yı ummanda
Bizim istediğimiz dinde imanda
CAFER ABDAL eydür şimdi zamanda
Hakk'a yarar amel kulda bulunmaz

23/3-4

CAN HATAYÎ

23

[61] Bir kişi pîrinin yüzünü görse
Ay ile günü görmüş gibidir
İnse ayağına yüzünü sürse
Yetmiş yıl Kâbe'ye varmış gibidir

Azazile bakmasa baksa yerinse
Kişi gönlünde kin kibir var ise
Kişi benlik ile dara durursa
Şeytanın darına durmuş gibidir

[62] Yola gitmez değme bir kişi
Anın sevdadan ayrılmaz başı
İkrârını inkâr etse bir kişi
İblise imanın vermiş gibidir

Gel gidelim Muhammet'in yoluna
Karışalım gerçeklerin pîrine
Kişi günahın almaz ise eline
Hakk'ı haznesini yarmış gibidir

CAN HATAYÎ'm eydür rıza gelse
Her kişi gerçeğin özünde bulsa
Bir yol oğlu zahide verse
Yetmiş bin evliyayı kırmış gibidir

22/61-62

CİHANÎ

24

- [15] Hulus-ı kalble azm-i râh eyle
Yol yuyana istiğfarı unutma
Duaların müstecabı makamdır
Büyük küçük ihtiyarı unutma
- [16] Her nire gidersen kıl istiğfarı
Dökülür günahlar yaprak misali
Ebubekir Ömer Osman hem Ali
Dört mihrabı dört Çar yârı unutma
- Nasib olup ol makama varınca
İhram giyip sen vakfeye durunca
Hacer'ül Esvette yüzün sürünce
CİHANÎ tek günahkârı unutma

24/15-16

[14] Arzını çektiğim etibba ile
Bugünkü gün yandan yana yanaştık
Usandık dünyanın meşakkatinden
Künden gelip ol mekana yanaştık

[15] Ecel defterin sürerler bir gün
Amel defterin sorarlar bir gün
İstindak altına alırlar bir gün
Hemen hemen ol divana yanaştık

CİHANİ'm zatı zaman yok
Yerin karanlıktır yakmağa mum yok
.....(Eksik)
Nöbet aldık değirmene yanaştık

24/14-15

DELİ ŞÜKRÜ

26

NEFES

[32] Şah Abdal Musa'ya bende olalım
Cümlenin muradın veririz elden
Kara sancağına niyaz edelim
Muhammet'in yâdigarı ezelden

Mermer çerağ batıl olmaz batından
Hüccet var Muhammet'in zatından
Halas etti bizi narın katından
Eşiğine bekleyip tozun tozaldan

Nefes etti yedi dağı yürüttü
Tur Dağı'nı mekan etti yer etti
Yedi derya nuş eyleyip seyretti
Hakikat bendini bize çözelde

Ateşe kül oldu gösterdi nişan
Hüdâm emreyledi oldu gülistan
İmana getirdi çok Yezid Mervan
Genç Ali şehrini yıkıp bozaldan

Pîrim Hacı Bektaş gerçek velidir
Kokmak için imamların gülüdür
DELİ ŞÜKRÜ Abdal Musa Ali'dir
Bağlayıp da duyun yunun çözelde

23/32

DELİKTAŞLI RUHSATI

27

[6] Turnam giderseniz Mekke'ye doğru
Götür arzuhalim yare bak ne der
Yine leyl ü nehar artırdı derdim
.....(Eksik)

[7] Doğru Medine'ye götür nâmeyi
Hiç mi çıkarmayım siyah cameyi
Ölenecek sürem ben bu davayı
Dikkat eyle o gamhara bak ne der

Kesildi mi feryadımız ünümüz
Ol tarika döner ise yönümüz
Elli beşe kadar bastı sinimiz
Daha gelmedi mi sıra bak ne der

Tabir edip rüyamızı yorasız
Bir ferd ile eşğine koyasız
DELİKTAŞLI RUHSATI'nin diyesiz
Mektubum sun o yare bak ne der

24/6-7

DERTLİ KEMTER

28

NEFES

[10]

Abdallığın binasını sorarsan
Allah bir Muhammet Ali abdaldır
Hakikat ilminin günahın ararsan
Cümle evliyalardan ulu abdaldır

Muhammet kırklarda bir hayal gördü
Bu hayal ne imiş vechine erdi
Firdevs-i âlâdan içeri girdi
Öten bülbüllerin gülü abdaldır

Muhammet kırklara girdi pes dedi
Ali'yi görünce Allah dost dedi
Muhammet de abdal olmak istedi
Üçler, beşler, kırklar yolu abdaldır

Ben bu abdallıktan geriye kalmam
Abdallığı tuttum elimden salmam
Hatice Fatıma Kanber ve Selman
“Kemer-best” lerin beli abdaldır

[11]

İmam Hasan imam şah Hüseyin ahı
İmam Zeynel İmam Bakır hem dahi
İmam Cafer, Kazım, Musa, Rıza'yı
İmam eteğinin eli abdaldır

Taki, Naki, Askeri'ye ulaşan
Ebu Müslim yezid ile güleşen
..... şaz olupta gülüşen
Muhammet Mehdi'nin kulu abdaldır

DERTLİ KEMTER anladın mı hesabı
Seyyit Battal Gazi Abdül Vahab'ı
Otuz altı bin hilatımın sancağı
Hünkar Hacı Bektaşî Veli abdaldır

23/10-11

DERVİŞ

29

NEFES

Ziyaret edenler Hızır Baba'yı
Mahrum koman ağniyâyı gedayı
Nuru kablamiştır dağı sahrayı
Himmet eyle bize şah Hızır Baba

[8]

Baş koyanlar eşiğinin taşına
Hile katmaz olur kendi işine
Merhamet kıl akan gözüm yaşına
Himmet eyle bize şah Hızır Baba

Yücedir makamın himmetin âli
Sığın sunmuş sana ol pîrim Ali
Gerçekler demine hû deriz belî
Himmet eyle bize şah Hızır Baba

Sofrası meydanda misafir gelir
Herkes miktarınca kısmetin alır
Hastalar da anda dermanın bulur
Himmet eyle bize şah Hızır Baba

DERVİŞ'im bu yolda bir aciz fakir
Bağçesinde gördüm bülbüller şakır
Erenler gözcüsü Hazret-i Hızır
Himmet eyle bize şah Hızır Baba

23/7-8

İLÂHÎ

[50] Behey gafil hâb-ı gafletten uyan
Ömrün geldi geçti haberin var mı
Bir haber aldın mı sırr-ı vahdetten
Ömrün geldi geçti haberin var mı

Azığın var mıdır yola gitmeye
Döşeğin hazır mı serip yatmaya
Ejderhalar gibi seni yutmaya
Yerler ağzın açtı haberin var mı

[51] Vasiyyet yükünü aldın boynuna
Ölüm gelmez hergiz senin aynına
Felek üç beş arşın bezden eğnine
Yakasız don biçti haberin var mı

Bu yalan dünyadır bunda kalınmaz
Son ucu fenadır murat alınmaz
Böyle yatma ile Mevlâ bulunmaz
Ömrün geldi geçti haberin var mı

DERVİŞ söyledi bunu ağlayu
Ciğerciğin aşk oduna dağlayu
Arayı arayı bulsam Mevlâ'yı
Can kafesten uçtu haberin var mı

NEFES

Mürüvvet deyip Hak dizara gelmişim
Al peymanımı dâra durmuşum
Erenlere niyaz bende olmuşum
Düşmüşlere meded senden ya Ali

Bir garibim vatanımdan ayrıldım
İçip aşkın meyın bu dem bayıldım
Hakk'ın ismin ezberimden yanıldım
Düşmüşlere meded senden ya Ali

Mecnun gibi gezer oldum cihanı
Fark eylemem yahşı değil yamanı
Meskenim yok terk eyledim varımı
Düşmüşlere meded senden ya Ali

Hevam galip oldu bilmem nişlesem
Tıfıllayın elif ba dan başlasam
Bir üstadın nazarına düş olsam
Düşmüşlere meded senden ya Ali

DERVİŞ olup kabul ettim abayı
Dolaştır deyi bana dağı sahrayı
Pîrim yurt edinmiş gördüm burayı
Düşmüşlere meded senden ya Ali

DERVİŞ ALİ

32

NEFES

[7]

Ağlaya ağlaya murada geldim
Ver benim muradım şah Hızır Baba
Yüz sürüp dergaha feryâda geldim
Ver benim muradım şah Hızır Baba

Dergahına geldim men derviş oldum
Hakikat madenin ben anda buldum
Tuttu elimden de ummana daldım
Ver benim muradım şah Hızır Baba

Senin dervişlerin semahta oynar
Pişirmiş özünü kazanda kaynar
Hakikat kânısın çerağın yanar
Ver benim muradım şah Hızır Baba

DERVİŞ ALİ'm diler özüne himmet
Mahrum etme bizi nesli Muhammet
Pirim Ali sensin sendedir mürvet
Ver benim muradım şah Hızır Baba

23/7

DERVİŞ DEDE

33

[6] Be gardaş bana ecel yetiştü
Yemişim bitmeden gazelim düştü
Yüklendi berhenem kervanım göçtü
Göçtüğüm yollardan gelemem gayrı

Azrail gelince kabzeder canım
Bir kuru tahtada yuyalar tenim
[7] Eynimden libasım soyarlar benim
Soydular libasım giyemem gayrı

Talipler içinde bir hub- dil idim
Baharda açılmış gonca gül idim
Gül dalında öten bülbüller idim
Öttüğüm dallara konamam gayrı

İletip gül tenim kabre koyunca
Sual melekleri karşı gelince
Dil damak kuruyup burak dalınca
Kimselerden imdad bulmayam gayrı

DERVİŞ DEDE'm eydür acep ne haldir
Ya Mevlâm sırrını bize de bildir
Benim gideceğim bir uzak yoldur
Gittiğim yollardan gelemem gayrı

21/6-7

DERVİŞ HÜSEYİN

34

[45]

Karşıdan göründü dostun illeri
Türbe bahçesinin cennet gülleri
Üzülür çürüğü kalır sağları
Yürür kerameti Abdal Musa'nın

Kudretinden giyer elifi tacı
Kapsın bekleyen neylesin hacı
Maşrıktan mağribe oynak kılıcı
Zahir batını Abdal Musa'nın

Kürüstan (!) elinden duyuldu sesi
Mü'min olanların düştü hevesi
Yedi kapı içeri şahın türbesi
Nur doğmuş üstüne Abdal Musa'nın

Aşk muhabbeti bizi coşurdu
Coşurdu da karlı dağlar aşırđı
Aşırđı da Kaygusuz'a düşürdü
Erişti himmeti Abdal Musa'nın

[46]

DERVİŞ HÜSEYİN'em evine girdi
Kırklar eşiğine yüzünü sürdü
Mürvet deyip pîrin dârına durdu
Mest etti kokusu Abdal Musa'nın

23/45-46

İLAHİ YUNUS

[47] Aç gözünü gafil insan
Efendim meclise geldi
Allah'ın nuruna dolan
Can Ahmet meclise geldi

Geldi girdi gözümüze
Hayat verdi özümüze
Kardeşler müjdeler size
Efendim meclise geldi

[48] Buna kimse demez yalan
Sevdası serimde kalan
Mevlâ'nın nuruna dalan
Can Ahmet meclise geldi

Yeşil nurundan kaşları
Siyah nurundan saçları
Görmek ister kardaşları
Efendim meclise geldi

[49] Şem'ada mumları yanar
Âşıklar pervane döner
Ümmetine kevser sunar
Efendim meclise geldi

DERVİŞ YUNUS görem hele
Yanında çar-ı yar bile
Selam verdi sağa sola
Efendim meclise geldi

24/47-48-49

İLÂHÎ

[84] Dün ü gün yalvarırım ben efendime
Ben muradım Allah'tan isterim
Ya Rabbi sen kulu kastına
Ben muradım Allah'tan isterim

Bir adı Muhammet bir adı Ahmed
Diledi ümmetin nuru-ı ahat
Minnet şefaak kıl bize server Muhammet
Ben muradım Allah'tan isterim

[85] **DERVİŞ YUNUS** cihan başıma dardır
Dün ü gün ettiğim ah ile zardır
Kulun istediği ancak didardır
Ben muradım Allah'tan isterim

İLÂHÎ

- [104] Koy beni yatayım şeyh eşiğinde
Dönerim şeyhimden yana dönerim
- [105] Yarın ol Hazrete nice varayım
Dönmedim şeyhimden yana döneyim

Benim şeyhim bir ulu kişidir
Üçler yediler kırklar başıdır
On iki imamın sır yoldaşdır
Dönmezem şeyhimden yana döneyim

DERVİŞ YUNUS bu cihana gelince
Arayıp derdine derman bulunca
Koy hamd edeyim şeyhime ölünce
Dönmezem şeyhimden yana döneyim

24/104-105 (72-73)

[86] Seyyah olup Şu alemi arasan
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz
Cedd-i Muhammetdir ... Horasan
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz

Çok gelir dervişleri dirülür
Ayât ile ihyaları sorulur
Kudretten kıymetleri verilir
Abdülkadir gibi bir er bulunmaz

[87] Hak Teala yerin göğün güzeli
Hoş nazar eylemiş ona ezeli
Evliyalar ser çeşmesi güzeli
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

Benim şeyhim beni Hakk'a götürür
Nice müşküllerin anda bitirir
Muhammet'in sancağını götürür
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

Giderler gazaya çalarlar satır
Daima yaparlar hoş gönül hatır
Bağdat'ta türbesi nur olmuş yatır
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

[88]

.....
.....(Eksik)
Pâyına yüz süren olmuştur halis
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

Cümle evdâdına yeşil yaraşır
Aşk gelir bu canıma dolaşır
Ana derviş Hakk'a ulaşır
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

DERVİŞ YUNUS biz çekelim zahmeti
Üstümüzde hazır ola himmeti
Oğlum demiş ana Resul Hazreti
Abdulkadir gibi bir er bulunmaz

24/86-87-88

EŞREF

40

İLÂHÎ

[110] Namaz farzı on iki
Zekattır malın baki
Dilimde daim de ki
Lâ ilahe illallah

Daim abdest almalı
Farzı dördtür bilmeli
Bilmese öğrenmeli
Lâ ilahe illallah

İslam şartı beşdürür
Ehl-i imana seçtürür
Hac ile zekatdurur
Lâ ilahe illallah

Guslün farzı üçdürür
Bilmeyen serhoşdurur
Mazmaza iştinşak durur
Lâ ilahe illallah

[112] Müminin şartı altıdır
İmanın kuvvetidir
Okursan dur
Lâ ilahe illallah

Yerler gökler yedi kat
Doğru al da doğru sat
Dut ukbâni dñnyan at
Lâ ilahe illallah

[113]

Hak emrine razıyım
.... ger gaziye
Dervişler ustasıyam
Lâ ilahe illallah

Adım EŞREF askerem
Haktan rahmet isterem
Doğru yolu gösterin
Lâ ilahe illallah

24/110...113

FAKİRİ

41

Sana kurban olsun canım Muhammet
İki âlemde dermanım Muhammet

Seni görmezden evvel şavk-ı aşkın
Bana gir etti cananım Muhammet

Hayalin gönlüme nakşoldu çıkmaz
Cemalin oldu seyranım Muhammet

Yakar aşkın adı cism ile canı
Erişen dermana lokmanım Muhammet

Olursam ger yolunda pare pare
Feda olsun canım sana Muhammet

Visaline teşneyim eylerim ah
İşit sen zâr-ı giryanım Muhammet

Nola idi irebilsem hâk-i pâya
Geçirsem anda devranım Muhammet

Dile Rahminden gani ümmet **FAKİRİ**
Göre mahşerde sultanım Muhammet

22/51

GEDA MÜSLÎ

42

NEFES

[52] Erenler serveri ol pîrim Ali
Ser-çeşme olmuştur Urum iline
Ağaçtan Zülfikar ol gerçek veli
Ol dem tekbir oldu pîrin beline

Abdal Musa sultan şah Himmet kıldı
Dayandı kılıcı şah taşı böldü
Bütün Urum ili İslam'a geldi
Fetih surelerin almış eline

Kırklar azmeyledi Elmalı şehri
Görün Boğazhisar'da ol böldü bahri
Bolayırdı küffara eyledi kahrı
Ol dem kılıç aldı şahım eline

Bilin Tanrı Dağı şahın otağı
Hişmindan kan kuşandırırda dağı
Gelibol üstünde ol kuru dağı
Ol dem âşık oldum şahın diline

Şahımın refiki gaziler beğler
Hişm eyler küffara ciğerin dağlar
Gerçek âşıkların methini söyler
Ol dem âşık oldum şahın yoluna

Şahım himmet ile sancak götürür
Kalenin temelini alt üst getirir
Tanrı Dağı üstüne çökmüş oturur
Meskenimdir deyü geldi diline

[53]

Seyyid Ali sultan kırkların başı
Gazi Evranoz beğlerin yarı yoldaşı
Görün Sarıkız'da ol çaldı taşı
Ol dem kuvvet verildi şahın koluna

Horasan mülkinden Hoy'dandır aslı
Şah İmam Hasan'dır şahımın nesli
Mürşidine bend ol ey **GEDA MUSLÎ**
Kıyamette alsın elin eline

23/52-53

[35]

Şu fena mülkinin vefası yoktur
Konan göçtü növbet bizim yol bizim
Belası kazası mihneti çoktur
Murat bizim istek bizim hal bizim

Muhammet dininin yoktur şeriki
Oldur âlemlerin mülki maliki
Tarikimiz Hacı Bektaşî tariki
Hırka bizim âbâ bizim şal bizim

Din Muhammet dini girdik gideriz
Tarikatte ikrârımız güderiz
Katarımız Hakk'a doğru yederiz
Murat bizim istek bizim hay bizim

Biz daneyiz dane gibi biteriz
Tebdil olup aslımıza yiteriz
Âşık ehliyiz gülistanda şakırız
Bülbül bizim gülzar bizim gül bizim

GEDA MUSLÎ'm eydür niçin ölürüz
Evvel ahir aslını böyle biliriz
Gah göçeriz gah bu mülke geliriz
Meyyit bizim giden bizim sal bizim

GEVHERİ

44

TÜRKÜ-İ GEVHERİ

[40]

Dilber seni gayet güzel dediler
Göster cemalini görmeye geldim
Şeftalini deren dermiş dediler
Gerçek mi efendim sormaya geldim

Senin âşıkların gülmez dediler
Ağlar gözün yaşın silmez dediler
Seni bir kere saran ölmez dediler
Nasip olur ise sarmaya geldim

Senin boyunu selviden dediler
Yanağın bir gonca gülden dediler
Senin leblerin baldan dediler
Gerçek mi efendim emmeye geldim

GEVHERİ derler de canımın canısın

Mısır tahtında Yusuf sultansın

.....

.....(Eksik)

21/40

[42]

Ey melek simaya civan
Gönül bünyadını öğrenmişsin
Düşer mi şanına ey şah-ı huban
Güzeller mutadın öğrenmişsin

İltifatın yoktur bize gelince
Ağyâra ...dın söze gelince
Mutadına yüze gelince
Gönül adını öğrenmişsin

Âşka vermişsin şakı âbın
Lütf ile açmazsın hüsnün nikabın
Gerçek okumuşsun aşkın kitabın
Muhabbet babını öğrenmişsin

GEVHERİ'yem nice vefalar kıldın
Cânânım derdine giriftar oldum
Ben sandım seni insafa geldin
Sen insaf babını öğrenmişsin

21/42

46

TÜRKÜ

[15] Yürü dilber yürü ben de varayım
Bastığın yerlere yüzüm süreyim
Belgüzâr istersen canım vereyim
Canımdan ziyâde daha ne dilber

Getir dilber getir beri gel beri
Hasret kıyamete kalmasın bari
Bir Şirin gelmiştir bir de Leyli
Bir de sen gelmişsin cihana dilber

Ben bir bezirgan olsam sen de bir esir
Verseler vermemem Şam'ınan Mısır
Verdiler bin altın kalmadı kusur
İşte kıymetine daha ne dilber

GEVHERÎ'de eydür yâr bizden kaçır
Dost dostun elinden badeler içer
Mermerden dilberler göğsün açır
Sanarım cihana gün doğmuş dilber

21/15

GULAM

47

[17]

Cemale erdi can elhamdülillah
Ne devletlü zaman elhamdülillah

Yüzünü görelî ta evvel habibin
Dürüst oldu iman elhamdülillah

Muhammet'den göründü ayn-ı hikmet
Ali nutku beyan elhamdülillah

Kamu Mansurlayın söyler "enelhak"
Kurulmuş hak divan elhamdülillah

Yazıldı defter-i aşk teline
GULAM sen handan elhamdülillah

22/17

HACI RECEP

48

NEFES

[51]

Hacı Recep keramete erince
Nice canlar hizmet etti ölünce
İlkyaz bahar eyi vakit gelince
Öter bülbülleri (Kızıldelinin)!

Dünya dergahında bülbülün zarın
Hüdâ yaratmıştır Muhammet nurun
Elleri göğsünde dilleri şirin
Öter bülbülleri (Kızıldelinin)!

Dervişleri vardır nefir haklarlar
Haklayıp da pîrin sırrın saklarlar
Gözcüleri vardır derbend beklerler
Derbenttir yolları (Kızıldelinin)!

Dervişleri vardır varından geçer
Türbeye girince serlerin açar
Dolduruben aşkın badesin içer
..... dır yerleri (Kızıldelinin)!

HACI RECEP dedem durmayıp çağlar
Ziyarete gelir paşalar beğler
Dilimiz durursa kalbimiz söyler
Her dem methin edem Seyyid Ali'nin

23/51

HAFIZÎ

49

[23] Adana'nın Eğri Ağaç kariyesinde Seymenzâde Ali Efendiye söylediğim ebyattır.

Dilerim ki vasfın edem ol Cenab-ı bâ- safa
Ta varınca rüştümüze vermeye Rabbim cefa
İsminin aynı işaret şanında

Lam veli eder veliyullahı çarpar Mustafa

Vasfını etmek ne mümkün cümle vassayf olsa nas
Ravzada komşu edince bu âlem fahr-ı nas
Nan-ı nimet hadd-i bi-had vere yezdan-ı bi-kıyas
Süleymanı Süleyman-veş edecek mi ta Kaf'a

Söyledi HAFIZÎ hakir sadr hezeran şerm ile
Bin nazarla can bağışlar her kelamı nerm ile
Sayesinde sayebandır nice eytam erm ile
Hem duacı hazretin ben gedayi pür hata

15/23

*Üçyüz on dokuz senesi rediflerin ceminin Adana'nın kurtarılması
üzerine Hafız'ın söylediği ebyattır.*

[8] Redifler yüklendi göçün
Cihan ağlar için için
Top sakallı koç yiğitler
Kana boyar kara saçın

Eylül ayın on beşinden
Ayrıldılar beni eşimden
Gönül geçmez sızılar
Vatan toprağın taşından

Bizim eve varan olur
Belki beni soran olur
Yurdum yuvam viran olur
Düşman gül sokunur gayrı

Kendi ömrüm kırka erdim
Viran olur benim yurdum
Nice kimselere sordum
Benim aslım buralı mı

Kaygıcılar çalar kürek
Yüreğimi yaktın felek
Bu dayan yürek
Nice cefaya dayandın

Bilmez oldum solum sağım
Bozuldu bostanım bağım
Yürekten eridi yağım
Gurbet elde boş yastıkta

Gönül olur mu uruşan
Başımdan halim perişan
Taşı dikin kabrime nişan
Desinler kabri garibin

Adana'ya çöker duman
Ölüyorum gayrı aman
Su veren yok gözüm yumam
Gönül göz göze diyor

Güz gelir gazel dökülür
Of desem belim bükülür
Eller yukarı çekilir
Benim aslım buralı mı

Her kitapta yazılarım
Kaldı körpe kuzularım
Kimse bilmez yüreğimi
Yanar tüter sızılarım

HATAYİ

51

NEFES

[41-A]

Gel gönül aşk kitabın al eline
Şerhinde yazılan oku görelim
Şehadet kelamın getir diline
Din serverine salavat verelim

Din serveri hak Muhammet Ali'dir
Yardımcımız Kerem-kanı velidir
İhtiyar olanlar bizden uludur
Derdimizin çaresini görelim

Tabib bu yaraya merhem eylesin
İmam Hasan imanları boylasın
Hüseyniler ayn erkan söylesin
Sıdk ile dinleyip kulak uralım

Dinlen gelen imamların sesidir
İmam Zeynel imamların hasıdır
İkrârına inkâr gelen asidir
İnkârı ikrâr boynuna saralım

İnkâr eden münkir Hakk'a kul olmaz
Muhammet Bakır sırrı dil olmaz
..... olmayınca Hakk'a varılmaz
Sizinle hay evine varalım

Hay evinde hay olalım hay ile
İmam Cafer bir yol kurmuş sır ile
Birbirlerimize tatlı dil ile
Öğüt nasihat teselli verelim

Öğüt nasihat ver müşkilim kandır
Yönünü İmam Kazım'a döndür
Âşıkâ muhabbetin çerağın yandır
Hakk'ın didarına doğru varalım

[41-B]

Sultanımdır dost yüzüne bakıdan
Hocam İmamü'r – Rıza'dan okıdan
..... erin yetmiş ikiden
Seç özünü yetmiş üçe varalım

Kadim mümin dini yetmiş üç olur
İsmail'e inen kurban koç olur
Önde sonda şu dünyâdan göç olur
Gelen geçmiş ya biz niye duralım

Yaratandan gel olunca durulmaz
Taki'yi Nakiyi seven yorulmaz
Tasalluk (!) olmayınca Hakk'a varılmaz
Özümüzden ikiliği ıralım

Hak Teala sever tasalluk kulları
Dalgalanmış gelir aşkın gülleri
Hasan'ül – Askerin gonca gülleri
Firdevs bahçesinde açılmış derelim

HATAYÎ bülbül intizar güle
Şah Muhammet Mehdi zuhura gele
Düşmüşlerin elin ala kaldıra
Hakk'a niyaz edip yüzler sürelim

23/41-A,41-B

[2] Hidayettir bize fazlı Hüdâ'dan
Ki kurtara bizi cümle beladan

Ol bize şefaatchi Muhammet
Hü Allah Aliyyü'l – Murtaza

Şah Hasan'dan bulduk Mısr-ı muhabbet
Şah Hüseyin şehid-i Kerbeladan

İmam Zeynel İmam Bakır u Cafer
Delil bize Kazım-ı Musa Rıza'dan

Şah Taki ba Naki Askeri billah
Muhammet Mehdi şah evliyâdan

Dediler HATAYÎ ne meşrebsin
Mehdi mübtela sıdk-ı safadan

53

NEFES

Ulu laf eyleyen meydana gelsin
Muhannet gelmesin merdâne gelsin

Erenler menzili Hak menzildir
Erenler sahibi irfana gelsin

Cûş etti zülfikar kınında durmaz
Kim inkar ehlidir imana gelsin

Akan ırmak, akan çaylar, bulaklar
Bedenden mevc urup ummana gelsin

Aradan götürün sürün kötüyü
Sürüldü lanet ol şeytana gelsin

Ezelden şah diyen ehl-i tarikler
Erkandan sürölüp bu yana gelsin

Rivayettir hadis-i Mustafa'dan
Bin yıl evvel yatanlar cana gelsin

HATAYÎ hastadan kâni sehavet
Haberdar dertliler dermana gelsin

23/6

Muhammet Ali'den kurulu yoldur
Ol ki rehberinden kaçana lanet
İkrarın eyleyip sonra dönene
Yaşadığı yerden geçene lanet

[19]

Erenler bu yolda hazırdır hazır
Musahibden döneni defterden kazır
Gerek yüz bin kerre sen özür
Anlar ile yiyip içine lanet

Aklını beğenip ikrarın koyup
Kalkıp havalanıp nefesine uyup
Teberra gömleğin eynine giyip
Azazil yurduna konana lanet

İblis gibi eller aybına bakıp
İmanın terk edip dininden çıkıp
Eliyle boynuna ilmeğin takıp
Gıybet söyleyip sırrı açana lanet

Beğenmeyip erenlerin sözünü
Benlik yurduna kondurmuş özünü
Hak kapıdan döndermişse yüzünü
Azazil donların biçene lanet

Arifler böyle dediler uluya
Azazil neylesin kalbi doluya
Teberra okundu yanlış biliye
Kendi belesine uçana lanet

Ey **HATAYÎ** yürüdelim yol ile
Sultanın sohbeti her dem kul ile
Gönlünde kibrolup sovk dil ile
Özün muhabbetten seçene lanet

23/18-19

NEFES

[34]

Yine mihmân geldi gönlü şâd oldu
Mihmânlar siz bize safa geldiniz
Gam kışı yağarken bahar yaz oldu
Mihmânlar siz bize safa geldiniz

Misafir aşk kapısının dilidir
Çehar sahabenin gonca gülüdür
Tanrı misafiri bizim Ali'dir
Kardaşlar siz bize safa geldiniz

Himmat eyle pîrim misafir gele
Yavan yaşık yiyip yüzümüz gele
Büyük küçük anı hep Hızır ile
Mihmânlar siz bize safa geldiniz

Misafir gelirse kısmeti bile
Misafir Hızır'dır özrünü dile
HATAYÎ'm uğruyu tut ver gel ele
Mihmanlar siz bize safa geldiniz

HERDEMÎ

56

NEFES

[14]

Eğer hakikatın aslın sorarsan
Âşık olan canlar gelsin derilsin
Asıl ile dibacesin ararsan
Fütüvvet okunsun erkan sürülsün

Dinleyenler cevaba varırsa
Gerçek bilip ikrarına durursa
Cemiyette eğer halkı yararsa
Alsınlar ol canı bile bulunsun

Ameli yoğ ise Hakk'a yaraya
Koymasınlar ol münkiri araya
Murat olmasın yüzü karaya
İster ise türlü türlü kalınsın

Bilirse yedi farzın aslını
Sorarlarsa üç sünnetin faslını
Fark etsinler düşmanını dostunu
Yalan şöyle dursun gerçek bilinsin

Sır edip arada görülen şeyi
Çıkarın gönülden yalan davayı
Bu HERDEMÎ kulun Bektaşî da'yi
Eynine hırkalar şallar bürünsün

23/14

NEFES

[4] Vasiyet ettiğim sizlere budur
Hakkın hikmetleri sizde sır olsun
Arada kem olan nedir
Eyiler bilinsin gönül bir olsun

Dilerim Hüdâ'dan bahrimend olun
İkrarda söylenen cevapta durun
Gönül arzu ettiği murada erin
Yiyip içilen de sizde nur olsun

Çevrenizde olan ol gürbüz erler
Yardımcınız olsun erenler pîrler
Nice söz söylenip bir cevap derler
Gözcüler bekleyip size yâr olsun

[5] On iki imam katarına katılan
Şeriatın şartlarını sakınan
Daim dehirsin doğruya çekilen
Çevrenizde ulu bazar şâr olsun

Kem ettiğim işe oldum pişman
Ardımızda her dem bellidir düşman
HERDEMÎ'ye sorsan ey Osman
Fırsatı bulmayıp düşman zar olsun

NEFES

Deşt edip cihanı gezse bir âşık
Lisamı pâk olur dil neye benzer
Mürşid nazarında pişse bir talib
Üstaddan olmayan yol neye benzer

Hakk'a âşık olan doğru sözlüdür
Halk-ı âlem cümle ondan hazlıdır
Ali sırrı gizlilerden gizlidir
Dadınca tadılır bal neye benzer

[9]

Acep uğradılar gör bu hallere
Her biri boyanmış kızıl kanlara
Ol hidayet olunmuştur anlara
Bağdat sahrasında çöl neye benzer

Doğru olanların iyidir aşı
Kim ile eylerler onlar savaşı
On iki imamdır şehitler başı
Kanların yıkayan sel neye benzer

HERDEMİ ettiğin hep bu fikirdir
Uzak değil yakınlardan yakındır
Seyyid Ali dergahında sakındır
O da eksikli, kul neye benzer

HÜSEYİNİ

59

NEFES

[30]

Ancak güzelleri seyrettim
Salınsa karşımda dursa ikisi
Biri sağda biri solda otursa
Doldursa meyinden verse ikisi

Gülistan zeyn olmuş baharın çağı
Eridi kalmadı yüreğim yağı
Sinem bahçesinde kurmuş otağı
Muhabbet tuzanın tutsa ikisi

Yeşil giyer ol görünür donları
Hakk nasib eylese görsen şunları
Şefaath umarız mahşer günleri
Sinde sualimi verse ikisi

Hûb avaz işittim mailim sese
Vadem yetip ömrüm olursa kısa
Birisi su koysa birisi yusa
Dikse kefenimi sarsa ikisi

Hakkında ayet var okunur hece
Mümin olanlar koşarlar suça
İsa gökten inse Mehdi bilece
Âleme bir nizam verse ikisi

HÜSEYİNİ'yem eydür Hakk'a giderler
Utanacak işi tutup ne derler
Günde yüz bin kulu azad ederler
Cehennem babında dursa ikisi

23/30

[3] Bay olan gedanın halin bilmedi
Sadakat mürüvvet rahm kalmadı
Ta devr-i Âdem'den beri gelmedi
Hiç böyle bir sene gafletten uyan

Muhammet ümmeti aded-i remel
Çün haylı ... koydurdu temel
Zaifdi şeriat kalmadı amel
Herkesi fiskla kıldı nisyan

Anasırdan bizi taksim edeli
Nefsi heva ile andan cidali
Bir ay bir senenin oldu bedeli
Bir parçasını eyleyeyim beyan

Martın ötesinde rahmet kesildi
Semaya bir kızıl bulut asıldı
Irmaklar azaldı sular esildi
Eyledi insanı hak ile yeksan

Nisanda gözlerdin davar sağmayı
Ruzu şeb semaya bulut ağmayı
Herkes isterdi yağmur yağmayı
Cümlesi dediler Hudâ el aman

[4] Tekkelerde çün istiska edince
Bi-namazı yanımıza yedince
El kaldırıp Hakk'a dua edince
Akabince koptu bir toz duman

Çok rüzgar esti kara bağladık
Nice kurban kestik ciğer dağladık
Her bir millet seda verip ağladık
Hasılı düşmedi bir damla baran

Malını sahrada anlar korudu
Üstünü dört bir yan toprak bürüdü
Çıkmadı tarlada tohum çürüdü
Bu yüzden eyledi çiftçiler ziyan

Her bir anda işimizi şaşırдық
Ekinleri andan bişirdik
Dört tarlayı birer birer devşirdik
Hepisi doldurmaz bir ahır saman

Temmuz ayı girdi herkes çabada
Yarım saat düven döndü obada
Savurduk danesi üç beş yabada
Bir merkep yükü oldu bir iki harman

[5] Ağustos'ta herkes bağları kesti
Çok çok pekmezi olanın oldu bir desti
Aç ölürüz deyü ümidi kesti
Büsbütün hep cümle ihvan

Eylül'de çok koptuk sağ ile sola
Ol sebepten girdik perişan hale
..... ümidi çevirdir bala
Baktık ki balımız yok boş kalmış kovan

Teşrin-i evvelde herkes dilince
Dua etti miktarını bilince
Arabistan biraz zahire gelince
Ferah verdi nasa çün oldu ihsan

Teşrin-i sanide bozuldu hava
Evvelki dualar (çün) oldu reva
Bir kıyye zahire tencere tava
Nice fukaralar kaldılar üryan

Kanun-i evvelin germişi
Uzundur arkacı yetmez erişi
Hele Adana'nın koptu kirişi
Herkesin canın eyledi büryan

Değirmen mi dahi buldu unu
Anların da göge çıkıyor ünü
Şubat on yedide söyledim bunu
Yenice dert var eylemem bühtan

On sene tükenmez söylesen sözü
Ona değişildi yorganın yüzü
Mevla beterinden saklasın bizi
Tevekkül eylesin dinleyen yaran

HÜSEYNÎ der ki cümle nâsı eyledi ziyan
Sonra gelenler çün olsun ayan
Ne kadar söylesem edemem beyan
.....lik söyledik kısa destan

15/3-4-5-6

[59]

..... mahluktan bezdim usandım
Gerçeği yok yalan ile düzen var
Edeb kalktı haya kalktı ne kaldı
Avradından evladından bezen var

Bir gün olur (ı) rast gelir ecele
Koşun eyü dönmezse halin nic'ola
Oku bir kez defterini hecele
İnkâr etme bir beratını yazan var

Nice mahluka hırsla nefse taptılar
Halkın tarlasına tohum ektiler
Cehennemi kimin için yaptılar
Tanrı'yı bilmeyip yoldan azan var

HÜSEYİNİ'm der (ki) kâmil olasın
Kabir azabından halas olasın
Cehd et ahirette iman bulasın
Sorgu var sual hesap mizan var

[56] Muhabbetten geçen Hak'tan da geçer
Muhabbet de Muhammet'ten hasıdır
Arifler boyuna bir kaftan biçer
Ashını bozmayan gine neslidir

Ameli Hakk'a varılmaz
Şimdi zamaneye öğüt verilmez
Haktan demeyince dâra durulmaz
Var iki kişiye sen uy dediler

Âşık olup meyden içeyim dersen
Sıratı mizanı geçeyim dersen
Sorgusuz cennete göeyim dersen
Günahı sende aslıdır

[57] HÜSEYİNİ'yem Hak nefesi tutulmaz
Bu göre giren orda atılmaz
Türab olmayınca Hakk'a yetilmez
Toprak gibi ayaklarda baslıdır

[5] Sana derim sana divane âşık
Sen mihman ararsan mihman sendedir
Hak Teala gözden yarıldı
Din ile iman Kur'an sendedir

Hak Teala dört nesneden halk etti
Ervahından ervahına nur kattı
Cümle melek benî Adem'e secde etti
Cemaat kıblesiyle iman sendedir

Eline dest dedi beline kemer
Muhammet Ali'dir ulu şems-kamer
Şah Hasan Şah Hüseyin ulu imam Zeynel
Bakır'a kan olan züldan sendedir

Gel deyince niçin gelmezsin
Muhannet gömleğini bir hoş giymeysin
Okuduğun ilmi bilmezsin
İmam Cafer ilmimi sendedir

[6] yandan hız alır Mehdi'den
Yaradandır gayb ilmin hükmeden
Ne gezersin Şam'da Şark'ta Mekke'de
Kâbetü'l-Beytullah kubbe sendedir

HÜSEYNÎ'yim yakın ile ırağı
Müminlerin kalbi evin durağı
Süreğimiz on iki imam süreği
Sen mihman ararsan mihman sendedir

HÜSNÎ

64

NEFES

Şükür olsun ol Hudâ'nın demine
Seyyah talib girdi bahar evine
On iki imam Murtaza Ali yoluna
Hû diyen demlerde câna aşk olsun

Türbe bağçesinde zeyn olmuş güller
Seher vakti figan eder bülbüller
Muhabbet muhabbete katacak demler
Muhabbete katılan câna aşk olsun

[41-C]

Türbe bağçesinin etrafı bağlar
Revan olmuş sular akıbet çağlar
Üstümüze gelen ol yedi dağlar
Dağları yürüten câna aşk olsun

Sıra taşlarımız bir hoş düzüldü
Görmez münkirlerin özü yüzüldü
Pîrim değirmeni suyla döndürdü
Eşiğin bekleyen câna aşk olsun

Abdal Musa derler pîrimin ismi
Ateşe girdi de yanmadı cismi
Cümleye niyaz eder derd-mend HÜSNÎ
Bu cemde oturan câna aşk olsun

23/41-B,41-C

HÜSNİ EFENDİ

65

[12] Rum-ı Kayseri'ye meydanı şairlerinden ez güfte-i Hüsnî Efendi

Bin üç yüz on dörtte Yunanistan'da
Dinleyin ahvalin kılam beyanı
Meğerse efkarı ol kaltabanda
Mağlub etmek etmesin ehl-i imanı

İbtida leşkerin geride çekti
Fitne tohumu ortaya ekti
Maksadı Girid'i zabt eylemekti
Halî zanneyleyip kevn-i mekanı

Sonra bu tarafa verdi metanet
Birinci sınıra kıldı azimet
İkinci sınırı geçip nihayet
Selatin kuluna etti cevlanı

Değil Peygamber Gazi Hamit Han
Ser-i tahtında daim eylesin Yezdan
Dedi söylen buna dökülmesin kan
Yazık kırdırmazın sabi sübyanı

Vardılar elçiler Yunanistan'a
Dediler gel uyma nefs-i şeytana
Eğer gücenirse zat-ı şahane
Başına dar eder sonra cihanı

Dedi ben bu işte hiç geri durmam
Elimden geleni geriye koymam
Nush u pend yormam
Beyhude sarf etmeyin sühanı

[13]

Kalkıp ol mahalde gayrı elçiler
Şehr-i Âsitan'a doğru geldiler
Padişahımıza haber verdiler
Bunla uhdesinde olan mazmanı

Halife çünkü ol rûy-ı zemin
Zıllullah âleme imâm-ı mübin
Sığındım ben sana Rabbü'l -âlemin
Duyup derbest etti mir-i miranı

Buyurda agahı olduk.....
Zamanı kalmadı gayrı teşvişin
Selanik kuluna çabuk yetişin
Geçmesin bu tarafa adüv düşmanı

Kumandanlar emri alınca hemen
Selanik kuluna oldular nevan
Tarnüh civarına ettiler mesken
Püskürttüler ol leşker-i Yunan'ı

Yunan'ın leşkeri Yenişehir'e
Çekilip hüzn ile doldu bir yere
Kızıl yumurtadan olup bir pehire (!)
Hiç kalmadı dizlerinde dermanı

Ethem Paşa çekip ordusun vardı
Ol Yenişehirin etrafın sardı
Gafilleri uykusundan uyardı
Baktılar ki gelmiş devlet arslanı

[14]

Ol vakit bildiler Ethem Paşa'yı
Ordu kumandanı merd-i dâniyi
Dediler teslim edin şehir-i zibâyı
Başında koparmadan tufanı

Ol dem bir velvele düştü atlara
Leşkeri cem etti istihkamlara
Süphaneler verip kaltabanlara
Başladılar gözetmeye

Kimi der burada muhkem duralım
Kimisi der gelenleri vuralım
Kimisi der gelin teslim olalım
Burdan kurtulmadıkça yoktur imkanı

Ethem Paşa der ki dinlen bakalım
Bizim işe bir kolaylık takalım
Teslim olmazlarsa oda yakalım
Varsın tanısınlar âl-i Osman'ı

Birkaç gün orada mihman kaldılar
Aç kurt gibi sürülere daldılar
Otuz saat çakmak çaldılar
Yiyip içmediler âb u nâni

[15]

Zabitan-ı Yunan bütün kaçtılar
Fırar etmemeğe çok savaştılar
Bırakıp oradan gece geçtiler
Bir takım mühimmat top ve havanı

Geçti zabtımıza ol Yenişehir
Ref oldu gönülden bil cümle keder
Başladı duaya pîran-ı gülter
Padişahımız açıp dehanı

Çağrıştılar bin yaşa sen padişah
Hatadan hıfz etsin Hazret-i Allah
Bizleri sizlere elhamdülillah
Müyesser eyledi Keremler kânı

Yürüdü Galus'a (!) İslam leşkери
Allah Allah deyip İslam leşkери
Gazanferler çekip tiğ ü teberi
Nice asilerden akıttı kanı

Cumayı Galus'ta eda ettiler
Ferdası gün Tersali'ye yettiler
İki yüz tabur Velestin'e gittiler
Tar u mar ettiler onda nâdânı

[16]

Arabistan gazi ol Osman Paşa
Gelip orduları kıldı temaşa
Diyerek şevketlüm sen binler yaşa
Verdi taburlara gazi nişanı

15/12...16

HİLMÎ

66

İLÂHÎ

[29]

Cümle günahıma

Allah tövbe Yâ Rab tövbe

Nazar kıl ahıma

Allah tövbe Yâ Rab tövbe

Günahım bilmişem

Pişman olmuşam

Kapına gelmişem

Mevlâm tövbe Yâ Rab tövbe

Bilirken yanıldım

Ümidine sev... kıldım

Seni er-Rahim bildim

Allah tövbe Yâ Rab tövbe

Her isyan benimdir

Mafiret senindir

Affetmek şanıdır

Allah tövbe Yâ Rab tövbe

Ne ettimse bana
Nadim oldum ana
Sığındım ben sana
Allah tövbe Yâ Rab tövbe

Bilmedim bu ilmi
Nefse ettim zulmü
Çağırır bu **HİLMÎ**
Allah tövbe Yâ Rab tövbe

21/29

İSYANÎ

67

[65]

Riya ile ceme vardım
Vay halime vay halime
Mümin müslimi hor gördüm
Vay halime vay halime

Komşularımı bezdirdim
Nicesin yoktan azdırdım
Evden eve kov gezdirdim
Vay halime vay halime

İşte geldi vadem yetti
Sakalım ağardı gitti
Yalan ile işim bitti
Vay halime vay halime

Hasan'la içmedim tası
Hüseyin'le çekmedim yası
Doksan bin erin atası
Vay halime vay halime

İmam Zeynel'e varmadım
Bakır'a yüz sürmedim
Cafer'in ilmine ermedim
Vay halime vay halime

Muhammet Taki'ye yetmedim
Naki'den etek tutmadım
Askeri'ye gönül katmadım
Vay halime vay halime

Hayıf benim bu halime
Doğru gittim yoluna
Teberra getirdim dilime
Vay halime vay halime

Allah'a secde kılamadım
Muhammet'e ümmet olamadım
Ali yoluna gelemedim
Vay halime vay halime

Yanlış fetva okudum
Ali yoluna yalan dedim
Tariki tercüman dedim
Vay halime vay halime

Sevemedim Mehdi'yi candan
Nice kerem ola senden
Günahkardır İSYANÎ benden
Vay halime vay halime

KAYGUSUZ

68

NEFES

[14] çıktı olan üstüne
Ağlar gelir pîrim Abdal Musa'ya
Urum Erenleri postun eynine
Bağlar gelir şahım Abdal Musa'ya

Urum Erenleri döner dost deyi
Yeter bize ... ile post deyi
Dertliler de gelir derman isteyi
Sofular gelir şahım Abdal Musa'ya

[15] Hind'den bezirganlar gelir yanır
Evliyaya mahib olan soyunur
Döşenir sımatlar açılır.....
Canlar gelir şahım Abdal Musa'ya

İkrandır koç yiğidin yuları
Çeksin muhanneti gelmez ileri
Yeşil gölün ak pınarın suları
Çağlar gelir pîrim Abdal Musa'ya

Meydanında carı çeker küçükler
Çalınır koç kurbanlara bıçaklar
Dögülür kudümler yürür sancaklar
Dağlar gelir şahım Abdal Musa'ya

Matem aylarında kanlar saçarlar
Uyarıp mermeri çerağ yakarlar
Hû deyip de gülbangını çekerler
Erler gelir pirim Abdal Musa'ya

Bir dileğim vardır Gani Kerim'den
Münkir bilmez evliyanın sırrından
KAYGUSUZ'um cüda düşmez pîrinden
Ağlar gelir şahım Abdal Musa'ya

23/14-15

KAZIM

69

[9] İntizar-ı aşka nâ-kam firkat gibidir
Merd-i meyusa teselli de nemaset gibidir

Fakirlere kibretme tasadduk sayılır
Zalime cevr ü eza kılma ibadet gibidir

Çeşm-i in'amlâ bak işine dünyanın
İstikamet şu asırda bir ihanet gibidir

Oldu mutad-ı derun ol kadar ebna-yı zaman
Doğru söz söylemek izhar-ı kıyamet gibidir

Kerem tâbı mahalli cüdundan olmaz mağdud
Şimdi her vav okusan sirkatı alet gibidir

Ne olmaz ne nevah ne namaz ne niyaz
Asrımız saye-i şahanede cennet gibidir

Mekteb medresede fıkıh feraiz yerine
Okumak şimdi Fransızca ibadet gibidir

Ne fena dehre eriştik bu ne halet bilemem
Kaleminden kan akar dense sekamet gibidir

KAZIM alemde Fransızca talim etti
Nazarı karar ekabinde diyanet gibidir

15/9

KEMTER

70

NEFES

[12] Sultan alim bir iş geldi başıma
Yana yana ağlanacak iş oldu
Malum olsun yaranıma eşime
Ecel yetti mekan yere düş oldu

Yetiş imdi yetiş cedd-i celalim
Efendim malumdur benim halim
Hünkar Hacı Bektaşî şah Sultan Balım
Benim derdim cümle derde düş oldu

Derviş olan şükredip de oturdu
Nâmerdin işini cömert bitirdi
Herkes gitti kısmetini götürdü
Münkirin torbası şükür boş oldu

KEMTER kail oldu Hak'tan gelene
Er odur ki kazancından bilene
Şükür olsun dermanını salana
Derdim deva buldu şükür hoş oldu

23/12

KUL HİMMET

71

NEFES

Ey erenler şaha kimse eremez
Şahın kanberine kul olmayınca
Her kanberim diyen kanber olamaz
Edeb ile erkan yol olmayınca

Irakda araman vardır yakını
Gerçek olan talib bulur hakkını
Sana yükletmezler yolun yükünü
Bükülüp kametin dal olmayınca

Cevahir yanmasa aşkın oduna
Seni mi yazarlar şahın adına
Seni okurlar mı talib adına
Altın gibi sararıp kâl olmayınca

[13] Mecnun oldu daim gezer deşinde
Aşkın dolusunu tutar destinde
Seni taşırlar mı başlar üstünde
Mürşid nazar edip gül olmayınca

Derdimend olmayan gönül hak olmaz
Âşık olmayanlar sine-çâk olmaz
KUL HİMMET'im eydür vücud pak olmaz
Mürşid nazar edip el almayınca

23/12-13

[3]

Ali ismi dört kitapta okunur
Lâ ilahe illallah yazılı
Seni seven Azazilden sakınır
Lâ ilahe illallah yazılı

Bektaşî Veli'nin ismi dildedir
Fatma Ana'nın gözü yoldadır
Muhammet'in hub cemalin güldedir
Lâ ilahe illallah yazılı

Hasan bahçesinde bir gül açıldı
Şah Hüseyin tazelendi saçıldı
Cevri kızlarına hülle biçildi
Lâ ilahe illallah yazılı

Zeynel parelendi akıyor kanı
Bâkır kazasında yıkanır sanı
İmam Cafer elindedir erkani
Lâ ilahe illallah yazılı

Kazım Musa Rıza'nın postuna
Taki Naki Aliyyü'l- Askeri'nin destine
Cebraîl'in kanadının üstüne
Lâ ilahe illallah yazılı

4] On iki imamlarda saçı leyli var
Nice âşıkların sende meyli var
Mehdi'nin boynunda bir hamaylı var
Lâ ilahe illallah yazılı

KUL HİMMET'im dört ilacına
Yüz sürelim Muhammet'in tacına
Fatma Ana saç bağının ucuna
Lâ ilahe illallah yazılı

22/3-4

Kapıya bir sail geldi
Ya Ali be açım dedi
Uzak yoldan gelmişim
Sana muhtacım dedi

Ali'nin yağ idi azığı
Araya geldi yazığı
Çıkardı verdi yüzüğü
Var sen al da ye dedi

Arab yola revan oldu
Birazdan şehre geldi
Yüzüğü bir kafire verdi
Bana azık ver dedi

Kafir yüzüğü aldı
Ol dem dükkanına geldi
Bir şehrin ekmeğini saldı
Daha yüzük ağır dedi

Arab sen bize gelmişsin
Bir gece mihman olmuşsun
Yüzüğü bizden çalmışsın
Yüzüğün saçı var dedi

Arab ben size gelmedim
Gelip mihman olmadım
Yüzüğü sizden almadım
İşte şahım şar dedi

Şehr-i derildi
Yalancı şahit görüldü
Nemrud kadısı buyurdu
Yüzüğü bundan al dedi

[68]

Gittiler demir dayağın
Sordular sayrısın sağın
Bağlandı elin ayağın
Var şurada dur dedi

Ottan küreler çattılar
Yüzüğü ateşe attılar
Bir batman demir erittiler
Daha yüzük baz dedi

Yazık Arab'a yazık
Arab'ın gül benzi bozuk
Tehi değildir bu yüzük
Var Arab'dan sor dedi

KUL HİMMET'im yandı tüttü
Sanasın bülbülleri öttü
Pirim Ali geldi yetti
Yüzüğün sahibi ben deyü

22/67-68

[1] Kalbimizden kismetimiz buluna
Arı da iniler kudret balına
Veysel Kar'an gitti Yemen iline
Allah bir Muhammet Ali diyerek

Kamber Fatma düldül durdu duaya
İsa bir fahr ile çıktı havaya
Şehriban soyundu bindi deveye
Allah bir Muhammet Ali diyerek

Dinleyelim gerçeklerin sesini
Hem çekelim on'ki imam yasını
İmam Hasan içti ağı tasını
Allah bir Muhammet Ali diyerek

Talib olan ince'lekten elenir
Mümin olan Hak yoluna dolanır
Şah Hüseyin al kanlara boyanır
Allah bir Muhammet Ali diyerek

İmam Zeynel parelendi, bölendi
Muhammet Bakır'a secde kılındı
Cafer Sadık'a erkan verildi
Allah bir Muhammet Ali diyerek

Gönül kuşum kalb evinde yuvası
Serimizi çekti Şam'ın havası
Kazım, Musa, Ali, Rıza davası
Allah bir Muhammet Ali diyerek

Taki ile Naki nur oldu gitti
Hasan'ül Askeri bir oldu gitti
Mehdi de sır oldu gitti
Allah bir Muhammet Ali diyerek

[2]

Kur'an Muhammet'in virdine düştü
Dört kitab yazıldı dördüne düştü
KUL HİMMET pîrinin derdine düştü
Allah bir Muhammet Ali diyerek

23/1-2

75
NEFES

[23] Horasan'dan kalktım skn eyledim
unda kul Yusuf'u görmeğe geldim
İndim Hacı Bektaş'a sema eyledim
Anların dizarın görmeğe geldim
Eiğine yüzüm sürmeğe geldim

Nurdan kuşak kuattılar belime
Hak Muhammet Ali geldi dilime
İndim gittim on'ki imam yoluna
Anların dizarın görmeğe geldim

Hep dedeler mridine tapılı
Divarları ll-i güher yapılı
Bir r gördüm yetmiş iki kapılı
Kimin açıp kimin rtmeğe geldim

Derviş olan kişi hırkasın ister
Var al rehberini mridine göster
Ykm dürr ile mercandır müşteri ister
Kimin alıp kimin satmağa geldim

KUL HİMMET'im eydür göğe kim uçtu
Ol İdris Peygamber hülle biçti
Suyu suya köprü kurup kim geçti
Anların dizarın görmeğe geldim
Eiğine yüzüm sürmeğe geldim

23/23

Âlemde olmasın hey gidi Mülcem
Hançer ile kanın saçtı Ali'nin
Terk eyledi Bağdad gibi şehrini
Ecel borcu belin büktü Ali'nin

Bir nur peyda oldu âlem içinde
Zülfikar oynadı Çin ü Maçın'de
Doksan bin hem evliyanın içinde
Kabri de misk gibi koktu Ali'nin

Ali de çekerdi dünya zahmetin
Aldı azad etti kulların satun
Fatma Ana ile Şhriban Hatun
Libasın üstüne döktü Ali'nin

Kurulu yayımı nice basana
Ben Hakk'ın ikrarına nice küsene
Buyurduğu Ali İmam Hüseyin'e
Zülfikarın deryaya attı Ali'nin

Ali zayıf idi durmadı sazdı
Kanber de ağladı ayrılık sezdi
Şahım imam Hüseyin tabudun düzdü
Gözleri yaş ile doldu Ali'nin

[28]

Derildi geldiler kırklar yediler
Ab-ı zezem suyu ile yudular
Defneleyip tabutuna koydular
Bir Arab devesin yetti Ali'nin

Aldırdım elimden dostumu deyü
Kanber de ağladı ya veli deyü
Arab nereye götürdü babamı deyü
Hasan devesini tuttu Ali'nin

KUL HİMMET'in çağırılım Kadir'e
Çağır gelsin veyl ile huzura
Kefinini ab-ı zezem eyle çadıra
Yeşil nur üstüne çıktı Ali'nin

23/27-28

[6] Pare pare yalan dünya
Yalan dünya değil misin
Hasan ile Hüseyin'i
Alan dünya değil misin

Ali bindi düldül ata
Can mı dayanır firkata
Yüz kurt ile kıyamete
Kalan dünya değil misin

[7] Ali'nin düldülünü alıp
Arslanı dağa salıp
Yedi kerre üstü kalan
Dolan dünya değil misin

..... şu kaşa göze
Ciğer kebab oldu göze
Muhammet'i bir ham beze
Saran dünya değil misin

Yeter **KUL HİMMET**'im yeter
Bir gerçeğin eteğin tutun
İnsan gül..... bütün
Dolan dünya değil misin

22/6-7

Dünya ile bir pazarlık eyledim
Ne virane ne harabe ne şendir
Seyrettim de bir dükkana uğradım
Ne çarşıdır ne bedesten ne hardır

Sırrı sıyrıllahdır âleme ayine
Dedim harfim mânâsın duyana
Bir çiçeğe uğradım kokusu bana
Ne bağdır ve bağbandır ne güldür

Bir makam seyrettim ya kim gelecek
İkrarsızlar kıyamete kalacak
Bir küçük harfim var mânâ alacak
Ne mezheptir ne imandır ne dindir

Yedi iklim çâr köşesin gülü birdir
Ana akıl ermez bir gizli sırdır
Sorar isen dünya ona misaldir
Ne ağızdır ne burundur ne dildir

Kitabı-ı kalbinde olur mu ilan
Ümmet-i billahta Ali'ye inan
Doluyu bu demde eliyle sunan
Ne ademdir ne insandır ne kuldur

KUL HİMMET bu mânâdan al imdi
Alamazsan bir gerçekle sor imdi
Senede bir kerre doğdu dolandı
Ne ülkerdir ne yıldızdır ne gündür

Mekke ile Medine'de oturan
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş
Topları getirip gülle çeviren
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş

Selman Dede'm bin saldı getirdi
..... Dedem muradıma yetürdü
Üç yüz yıllık yerden haber getirdi
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş

[18]

Bayraklar ekildi sancak dikildi
On iki irenkten metağ dokundu
Pîrim destur dedi yer gök şâd oldu
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş

Ağ dağ erenleri cemalden olu (r)
Muradımızı versin Muhammet Ali
Ana hizmet eder on iki veli
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş

KUL HİMMET üstadım derunu dilden
Ben ikrar durdum dönmem bu yoldan
On iki imamların geldiği yerden
Seher vakti kara pîr-bad sen eriş

22/17-18

80
NEFES

[24] Tâ kalü belâdan sevdik seviştik
Bizimle ezeli yarıdır muhabbet
Üstat nazarında ikrar koyuştuk
Mümine kadim ikrardır muhabbet

Muhabbettir la ilahe illallah
Muhabbettir Muhammet'tir sallallah
Muhammet'tir Aliyyün veliyullah
Üç isim manada birdir muhabbet

Allah bir Muhammet Ali ortasında
Beytullah içinde Hak haznesinde
Kudret kandilinde aşk sahrasında
Cebrail gördüğü nurdur muhabbet

Kudret kelimasını söyler Cebrail
Rıza lokmasını sunar Mikail
Canı cânâ ulaştırır Azrail
İsrafil ağzında surdur muhabbet

Muhabbettir yerin öğün direği
Muhabbet edenin yanar çerağı
Âşıkâ beytullah maşuk durağı
Hak nazar ettiği yerdir muhabbet

[25]

Can cânâ muhabbet arzusu candır
Zira muhabbetin arzusu candır
Kırklar meclisine erse civandır
Ne istersen bulunur şârdır muhabbet
Gel beriye sen de iman edersen

Gelme Hakk'ın değil güman edersen
Sırrın tercümandır ayan edersen
Halk içinde bu bir sırdır muhabbet

Bu her dem bahardır bunda kış olmaz
Öter bülbülleri dilleri durmaz
Kokusun tükenmez hiç rengi solmaz
Bir acaib bağ gülzardır muhabbet

Dert ile gülşah hem Şirin Ferhat
Leyla vü Mecnun'a göründü üstâd
Muhammet Ali'den kuruldu bünyâd
Ta ezelden beri vardır muhabbet

KUL HİMMET bu makam özge makamdır
Muhabbetin mihri on iki imamdır
Güzel şahın nazarında tamamdır
Hakikat vasıl-ı dizardır muhabbet

23/24-25

81
NEFES

Bugün tutsak oldum kollarım bağı
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet
Erenler serseri Erdebil oğlu
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet

Erenler ne divane kendi gelene
Eksikliğin kendizünde bilene
Bizim gibi merd garib olana
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet

Yalın kaldım yalvarayım ol şaha
Kendi kazancımla düştüm bir şaha
Bizim için niyaz eden dergaha
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet

[57](Eksik)

İnip aşk deryasın boylamadım
Arttı yaram merhem eylemedim
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet

KUL HİMMET'im ya nic' olur halimiz
Açılmadık kaldı gonca gülümüz
Küçük büyük mümin müslim varımız
Ayn-i cemde oturan erenler mürvet

23/56-57

[36]

Zahid hû demeği inkar eyleme
Ya niçin çağırır insan hû deyü
Hû demenin aslı nedendir neden
Eyleyeyim sana beyan hû deyü

Evvel bu ahır Hûvallahü ekber
Safayı şanımdan doğdu bir güher
Muhammet Mustafa şah imam Haydar
Ol ki her dem olundu beyan hû deyü

Erenler gizliydi ol lâ-mekanda
Mustafa Murtaza bir idi anda
“La-feta” okuyup karşı durana
Yedi kez çağırdı sultan hû deyü

Erenler âşık idi yâr yâra karşı
İderler arz niyaz Settar’a karşı
Nice yüz bin yıllar didara karşı
Şöyle baktı kaldı hayran hû deyü

Çün ol tecellide iş başa geldi
Çarh-ı felek anda cün-büşü geldi
Şarz u handan olan sevişe geldi
Ol demdir ki döner duran Hû deyü

Ali cümle evliya ser oldu
Şah Muhammet Hatem Peygamber oldu
Şah Ali Cebrail'e rehber oldu
Ol demde kuruldu erkan hû deyü

[37]

Bir üzüm danesi ol şah elinde
Kırklara gönderdi kısmet gününde
Hak Resulullah'ı Mirac yolunda
Şeydullah eyledi Selman hû deyü

Ol üzümü kırklara iletti Selman
Kırklar o demlere olmuşlar üryan
Muhammet şerbet ezdi içtiler her can
Saki kadeh sundu peyman hû deyü

Kırklar ol şerbetten içti mest oldu
Şah-ı Merdan cümlesinden üst oldu
Setr-i puş bağlandı kemer-best oldu
Semağa girdiler üryan hû deyu

Kırkların birine neşter uruldu
Kan varanda aktı isbat görüldü
Hak Resul'ün anda mevcut bulundu
Hû Allah çağırdı üryan hû deyu

Hû demenin aslı şöyledir şöyle
Zahidine sözün var gel beri söyle
Takdir iman getir şahadet ile
Sen dahi bu renge boyan hû deyu

KUL HİMMET didara ser-cüş olalı
Can göz tecelliye düş olalı
Cennetin aşkına kurban olalı
Ol demdir ki döner duran hû deyu

23/6-37

NEFES

[40]

Biz Muhammet Ali..... deniz
Devazdeh imam okur dillerimiz
Şol güzel şahı sevenlerdeniz
Dergaha doğrudur hep yollarımız

Bizdedir Muhammet Ali'nin sırrı
Hem kalbimiz paktır aynamız arı
Yüz kere balkır âlemin nuru
Sedefli mercanlıdır güllerimiz

Biz müminiz kalbimizde kara yok
Bunda yoğa var demezler vara yok
Nasip olmuş ayrılığa çare yok
Hâr ile bitmiştir güllerimiz

Biz müminiz münafıktan usandık
Türâb olup topraklara döşendik
Kemer bestelerden kuşak kuşandık
Pîr eliyle bağlıdır bellerimiz

Mezella (Müzella) müsahip beğlerimiz var
Aşınada gönül eğlerimiz var
Tutuli kumrulu bağlarımız var
Şa şah deyu öter bülbüllerimiz

Biz de ögüt aldık bizden uludan
İhsan Muhammet'ten mürüvvet Ali'den
Katarı bağlıyız kalubeladan
Boş değil etektedir ellerimiz

KUL HİMMET eydür katarı düzel
Muhabbet mülkümdür ahir u ezel
Severim ey şahım hüsnün ne güzel
Gitmiyor gözümden hayallerimiz

23/40

KUL MUSTAFA

84

[41]

Acem illerinden sökün eyledim
Şam'daki Yusuf'u görmeye geldim
Seherde yüzümü sürmeye geldim
Hakk'ın divanına durmaya geldim

Mevlâ'm kanat verdi uç dedi uçtum
Görünmez dağları yel gibi geçtim
Akşam namazları Şam'a ulaştım
Yatsıyı Kâbe'de kılmaya geldim

Bir pınar uğradıkta üstü yapılı
Nice kullar hocasından tapulu
Bir şehre uğradıkta altmış altı kapılı
Birin açıp birin örtmeye geldim

KUL MUSTAFA'm der ki göğe kim uçtu
Suyu suya köprü düzüp kim geçti
Hazret-i İsa'nın donunu kim biçti
Hakemden cevabın almaya geldim

21/41

MECZUB ABDAL

85

NEFES

Gönül mahzun iken şâdân eyleyen
Pîrim Otman Baba ganidir gani
Kudret eli ile düşmüşün alan
Pîrim Otman Baba ganidir gani

Ziyaret edenler oldular hacı
Üç yüz altmış altı halifesi duacı
Yedi burca teşbih giymiştir tacı
Pîrim Otman Baba ganidir gani

Kerametle şu dünyayı taşırın
Yezit kiblesin aklın şaşırın
Yeşil çimen üstünde kebab pişiren
Pîrim Otman Baba ganidir gani

Kutbiyyet burcuna girip oturan
Kudret eliyle bulut getiren
Arkasını kara taşa geçiren
Pîrim Otman Baba ganidir gani

Yüz bin kerameti var cümlesi ayan
Yezit sen bu gerçek veliye inan
Kara taş üstünde hırkasın yuyan
Pîrim Otman Baba ganidir gani

[55]

Yeşil temrenli oklarını uçuran
Münkir olanları geri kaçırın
Yedi yüz abdalı ottan geçiren
Pîrim Otman Baba ganidir gani

MECZUB ABDAL eydür ikrarın tutan
Cümle Rum ilini bekleyip yutan
Kudret definesi deyu suyu akıtan
Pîrim Otman Baba ganidir gani

23/54-55

MUSA DEDE

86

[49] Gelin ey kardaşlar dilek idelim
Kapısı açıktır Kızıldeli'nin
Eksiğimiz bilip dâra geçelim
Himmeti çok imiş Seyyid Ali'nin

Ne güzel baharı yetişmiş şimdi
Lalesi sünbülü açılmış şimdi
Abdallar semağ dönerler şimdi
Ahali çok imiş Kızıldeli'nin

Baba İbrahim şehidlerin eridir
Kırkların durağı anda yeridir
Cansız divar yürüten Bektaşi Veli'dir
Himmeti çok imiş Kızıldeli'nin

Sancağı çıkar dağlar dolanır
Muhabbet olan âşık aşka boyanır
Çekilir gülbengi çırak uyanır
Muhabbettir yerleri Seyyid Ali'nin

MUSA DEDE bunu böyle söyledi
Gerçek erenlerin methin eyledi
Aman mürüvvet deyip kerem diledi
Kulları çok imiş Kızıldeli'nin

23/49

MUSTAFA

87

[44] Sabah oldu efendim kalk sabahın hayrola
Teaccüb böyle olursan çok sabahın hayrola
Kim nazardan saklasın ol yaradan Mevlâ'sını
Her yerde yardımcın olsun Hak sabahın hayrola

Ey efendim senin ile itikatım ancadır
Yanağın kırmızı güldür leblerin goncadır
Her rızana kail oldum boynum kıldan incedir
Dilersen kanımı yere dök sabahın hayrola

Her seherde duacıyım ey nuru mahım benim
Çekmektir ferman yazarken sıdkeyle şahım benim
Dünya dilber olsa sevmem bilir Allah'ım benim
Senden özge bir efendim yok sabahın hayrola

[45] Der MUSTAFA ağa yollarım et beni gamdan azad
Küllü yol ile söyleşelim eyleme hiç inad
Aduların körlüğüne sarılalım yâde yâd
Boynuma zülfün kemendin tak sabahın hayrola

21/44-45

NESİMİ

88

Şehrimizden geçti eskiler erişti tazeler
Gonca leblerin edib saki çekerler tazeler

Kimdir üstadın şeha billah kimin şakirdisin
Türlü türlü nev ile çaldın bize endazeler

Vechini göstermegil zahidlere abidlere
Mushafın terkin urdurub ura buldun ezeler

Serv-i kaddine güzellik hil'atını biçmeğe
Götüre cennetten ana hûriler.....

[40]

Ey NESİMİ şiirini simin varakla üstüne
Taze nenniler okuyup altın kalemle yazalar

22/39-40

[41] Dudağın kand eylemiş bal anda neyler
Yüzünüz eylemiş hal anda neyler

Eşin kim yoktur genc-i nihânı
Bunca mülk ile malı anda neyler

Yedi hat yazılı her biri varakta
Elif lam ve elif dal anda neyler

Sufi atlas giyer sarık sığarlar
Fakirin giydiği şal anda neyler

[42] **NESİMİ** nâra düştü hâr elinden
Bu müşkül hal imiş kâl anda neyler

NOKSANI

90

İLÂHÎ

[15] İlahi zat-i pakinde budur meramım

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Ah u zar ederim budur feryadım

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Muhammet Mustafâ inayet için

Aliyyü'l Murtaza vilayet için

Zehra'yı kibriya hidayet için

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Hasan Hûlk Rıza'nın cemali için

Hüseyn-i Kerbale mevalı için

Zeynel Abidin'in kemali için

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Muhammet Bakır'ın yüzü suyuna

Niyazım Bakır'ın hâk-i pâyına

Bağışla Cafer'i şahın soyuna

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Kazım Musa Rıza post-ı penahım

Rıza kapısıdır hem kiblegahım

Taki'nin hürmeti için ey padişahım

Senden gayrısına muhtaç eyleme

Naki ile aşkın bahrine daldım
Hasan'  l Askeri'den nutkumu aldım
Aman mürvet Mehdi m rvete geldim
Senden gayrısına muhtaç eyleme

[16]

NOKSANİ'yim men zaif-i biç re
Sığınmışam g nl  Gani Settar'a
Mürüvvet on iki imama kılmışım çare
Senden gayrısına muhtaç eyleme

22/15-16

[21]

Kurbanlar tığlanıp glbenk çekildi
Gaflet uykusundan uyana geldim
Dört kapı sancağı anda dikildi
Canbaş feda edip kurbana geldim

Evvela eşiğe koydum başını
Aldılar iğer döktüm yaşını
Erenler yolanda gr savaşını
ryan bnyan olup meydana geldim

Ol demde uyandı batılın çerağı
Rehberim boynumu bend edip bağı
 adım ileri bastım ayağı
Koç kurban dediler inana geldim

Dört kapı selamın verip aldılar
Pîrim Hzuruna çıkıp geldiler
El ele el Hakk'a olsun dediler
Henüz masum olup cihana geldim

Pr kulağım tutup eyledi talkın
şah vilayetine olmuşam yakın
Mezhebim Cafer's-Sadık alışın
Allah deyip eyvallah prane geldim

Yüzüm yerde özüm derde durmuşum
Muhammet Ali'ye ikrar vermişim
Sakiyem şarabın ana görmüşüm
İçirip ana kana mestane geldim

Yolumuz on iki imama çıkar
Mürşidim Muhammet Ahmet ü Muhtar
Rehberin Ali'dir sahib-Zülfikar
Kulundur şahiya divana geldim

[22]

NOKSANÎ'yem men zaif-i biçare
Sığınmışam gönül Gani Settara
Mürüvvet on iki imam kılmışım çare
Senden gayrısına muhtaç eyleme efendim

22/21-22

Hayli demdir intizârın çekerim
 Candan arzumanım sen safa geldin
 İkrarına hem giriftar oluğum
 Ahd ile peymanım sen safa geldin

Bir saat miktarı kondun oturdun
 Selam verdin cana şifa getirdin
 Yüzüm bastın kadem kerem getirdin
 Gözlerin mestanı sen safa geldin

Eğip kaşlarını hilâl eyleyip
 Leblerin kevser-i zülâl eyleyip
 Çok şükür halimiz sual eyleyip
 Hatırım soranım dost safa geldin

[23]

Hudâ her Mansur'a ilaç etmesin
 Kendiden gayrıya muhtaç etmesin
 Lokman-ı Hekimi bana ilaç etmesin
 Derdimin dermanı sen safa geldin

NOKSANÎ cah ile etmez irâğbet
 Kâmilin methin eder na-menad.....
 Seyyid gözoğlu dedem Muhammet
 Halimin serveri sen safa geldin

22/22-23

ÖMER

93

[24]

Gökte melekler duası yerde insan üstüne
Fikredelim cümle ehl-i irfan üstüne
Cümlenin mabudu sensin ya ilahe'1 – âlemin
Bu dünyanın sonu yoktur geldik viran üstüne

Kimi ecel camı nûş edip içmektedir
Kimi dâr-ı fenâdan dâr-ı bekâyâ göçmektedir
Aklını başına cem et ömrümüz geçmektedir
Akıbet uğrar yolumuz mezaristan üstüne

Her kaçan ansam bu çeşmim yaşı sel olur
Bu ilme dahil olanlar bahr-ı halde dil olur
Aklını başına cem eyle bir gün olur gel olur
Azrail destine sunar (ölür) bir gün üstüne

Ey ÖMER kâmillerin bu sözleri ey zülal
Bu ilme dahil olanlar istemez mal-i melal
Bin bir ismin sahibisin ey Kerim-i zül-celal
Cehd ile nice varam ulu divan üstüne

21/31

İLÂHÎ

Geçti Ömer mihnet içre gel beni bimar eyle
Hasta gönlüm durmaz ağlar dert ile mihnetteyim
Kimseler bilmez halimden medet senden Yaradan
Cümle dosttan cüda düştüm diyarı gurbetteyim

Benim bu cismimden akan dembedem kanlı sudur
Ayrılmaz başımdan duman bilmem hikmeti nedir
Saklarım her dem derunumda diyemem halim şudur
Ben sırrı beyan etmem şöyle bir gayretteyim

Diyarı gurbette kaldım yâr olduğum yâr eylemez
Zayıf oldu cismim dostlar bana imdat eylemez
Şu yalancı fani dünya kimseye şâd eylemez
Gam kasavet yâr-i kadim ... mihnetteyim

Çarh-ı gerdum bu cihanı başımıza tenk eder
Hak ile yeksan olunca nişanını seng eder
Leşker-i gam hücum edip üstümüze cenk eder
Çaredir yektir Allah sanki bir sürhandeyim

[46]

Cürmüm isyanım çok benim ağladım gündüz gece
Rahmetle yarlıgasın kudret ey hoca
Der ki **ÖMER** kande varsam sormazlar halin nice
Nefsi nefsi olmuş âlem bak ona hayretteyim

[43] Arşı kürsü halk eden Sübhan'ı ben bilmez miyim
 kalu beladan ben anı bilmez miyim
 Hak ile pür ... kıldı Adem'in cismin Hûdâ
 Ol neden halk eyledi insanı bilmez miyim

Bildiler vakıf oldular ameli benim agahıma
 Cümle-i arz semavat bendedir ol şahıma
 Nâr-ı Nemrut atınca Hazret-i İbrahim'e
 Gülşen etti ateş-i suzanı ben bilmez miyim

Çün bilirsin bu cihana bir daha gelmez giden
 Nefsi dünyaya aldanıp ömrünü telef eden
 Kul deyü girdi mizana zer ile ol sim beden
 Mısır ilinde Yusuf-ı Kenan'ı ben bilmez miyim

[44] Her ne denlü sefa edersen binde biri gelmez dile
 Bulamadı derdine derman Hazret-i Lokman bile
 Ger Süleyman'dan sorarsan tahtını verdi yele
 İş bu dam-ı çarhı perişan olduğunu bilmez miyim

Der ki **ÖMER** sözlerde olmuşuz bizde seza
 Var mıdır tahrire çok anın vasfın yaza
 Yoğken halk eyledi hem akl u can verdi bize
 Ol Hudâ'nın ettiği ihsanı ben bilmez miyim

ÂŞIK -NASİHAT

[32] Çok şükür Mevlâ'ya eriştik yaza
Tutiler kumrular maildir naza
Sıdk ile bir kişi dursa namaza
Cennetin libasın giyer sabahtan

Cennet bahçesinde bir gül açılmış
Melekler dört yanına saçılmış
Herkesi boyunca kemha biçilmiş
Kısmeti olan kullar giyer sabahtan

Her nereye gidersen yarı varıla
Yol bulun figanı kırmızı güle
Ne dileğin var ise var Hak'tan dile
Hüccet kapılara açıktır sabahtan

ÖMER'im der ki bu sözlerim Hak'tan
Gözlerim görmüyor kan ağlamaktan
Sensin seccadeli yüz bin tabaktan
Yine yüz bin kullar dua eder sabahtan

97
ÂŞIK

— . — / — . — / — . — / — . —

[33] Cân-ı dilden mâil oldum bir kaşı Leylâ'ya ben
Yitirdim aklım başımdan düşeli sevdaya ben
Dost bendesin terk eylemiş salanır ağyar ilen
Uğratmışım başım anca bir kuru sevdaya ben

Biz de Mecnun olduk amma bulmadık Leylâ'mızı
Bir tarafta halkı âlem seyreder gavgamızı ben
Bu dünyanın hakimleri görmüyor duamızı
Ruz-ı mahşerde şikayet ederim Mevlâ'ya ben

Ben bu aşkın şarabından içerim bir gün olur
Mest olup kendi özümnden geçerim bir gün olur
Bir ulu kervan olurum göçerim bir gün olur
Baki mi kalsam gerek şu yalan dünyaya ben

Der ki ÖMER şu cihanda var mıdır ehl-i nazar
Gurbet eli mesken tutmuş kalır ah ile zar
Kimi zevk-i sefada kimisi üryan gezer
Canı gözüyle nazar kıldım bir kaşı hamraya ben

21/33

TÜRKÜ-İ ÂŞIK ÖMER

[25]

(Elif) Allah seversen gel bize naz eyleme

(Be) bize kendi lütfunda bir kerem kılsan ve var

(Te) tamam oldu cefalar düşmanı saz eyleme

(Se) sevaptır ey efendim bir buse versen ne var

(Cim) cemalin aya benzer nazlı ol kaşın hilal

(Ha) ismini övmüş yaratmış kudret-i zü'l –celal

(Hı) Hudâ'nın emriyle leblerin âb-ı zülâl

(Dal) derdinden deli oldum hatırım sorsan ne var

(Zel) zelalet çekmişim ki derdine düşeli ben

(Re) rahat bulmadım yandı vücudum ...

(Ze) zamanı gözlersen ki cevri edersin bana sen

(Sin) selamım yâre bir kez sevdiğime

(Şın) şifasız derde düştüm ıslahı ilaç bulmadım

(Sad) sataştım ağlamaya leyl-i nehâr gülmedim

(Dad) zaif düştü vücudum n'olduğım bilmedim

(Tı) talim-i nûş dü çeşmim yaşın silsen ne var

[22]

(Zı) zalim nakib ol beğe kıldan helal

(Ayn) akıbet içinde sevdiğim gayet murat

(Gayın) gazilik veriyor ismin zül celal
(Fe) fanidir devrü dünya sevdiğim gülsün ne var

(Kaf) kayda kalmasın nazlı yarım el aman
Kef-i kifayet eyler bize merhamet kılsın ne var

(Lam) lütfun bize olursa şak olur bize heman
(Mim) medet ray-ı efendim gerdanım açın ne var

(Nun) yok cihanda (vav) bende yarime benim
(He) hemzedir vermişim bine elde olan varım benim

Der ki **ÖMER** (lamelif) (Lam'a) yok mudur arım benim
Ey yeşil donlu meleksin karşımda dursan ne var

21/22-25

TÜRKÜ YAZDIM ÂŞIK ÖMER'İN

[17]

Katı halim zülüflerin boynum takmaktadır
Gönül şehrin harap edip hatrım yıkmaktadır
Kaşların bekler karakol gözlerin serden geçer
Kıprığın çift tabanca sinemi çakmaktadır

Şu dilberi methedeyim sairi dursun hele
Şu dilberin aşkına düşeli düşmüşüm dilden dile
Beli bal yemez topudur teni bir muhkem kale
Benler perdesi sinemi yakmaktadır

Şu dilberi methedeyim kılayım size beyan
Ya nice methelemeyim gül yüzü göründü ayan
Göğsü Bağdat'ın kapısı kaleye dönmüş lisan
Libası Davut zühredir kalası yakmaktır

Der ki **ÖMER** methi hûbların serdarını
Bir kerrece yüzün gören hep here eder varını

.....

.....(Eksik)

PİR SULTAN

100

NEFES

[11]

Ey gaziler bir hayale uğradım
Gafilin birine vardın bu gece
Garip düştüm kimse bilmez halimden
Gani Mevlâ'm eyler yardım bu gece

Katar katar zibalanırsın güzel
Sohbet güzel yaran güzel cem güzel
Doldum imdi kadehlerin sun güzel
Sanırsın kadre erdim bu gece

Bülbül gibi şakımada dillerin
Kadeh tutar semah tutar ellerin
Sevdiğim bağçemde gonçe güllerin
İrdiğim aklıma derdim bu gece

PİR SULTAN'ım faş eyleme bu sırrı
Etrafımız almış ihlası pîri
Huri midir melek midir her biri
Sanırsın cennete girdim bu gece

23/11

101
NEFES

[38] Gel babam gel bir minnetim var sana
Düşeni kalkanı sen de görsene
Erenler yolunu doğru sürsene
Aman eyvallah babam sana eyvallah

Hakk'ın kapısını men açık gördüm
İptida rehberim men anda gördüm
Aldım rehberimi men dâra durdum
Mürşit eyvallah babam sana eyvallah

Donanma ile semağ erken sürüldü
Anı bilmeyenlerin kalbi buruldu
Yezit oğlu on iki kapıdan sürüldü
Aman eyvallah babam sana eyvallah

Şimdi Abdal Musa kılıç salacak
On iki can alıp tamam görecek
Ya bugün ya yarın kendi gelecek
Mürşit eyvallah babam sana eyvallah

Halil bin İbrahim aradan göçtü
Göçtü de mürşidin postuna geçti
Sakinin elinden üç dolu içti
Aman eyvallah babam sana eyvallah

Göçtü de cennet âlâ kapısı açtı
Yezit oğlunu bir kalemlen biçti
Aman eyvallah babam sana eyvallah

23/38-39

NEFES

Hû derim çağırđım gerçek erlere
Pîrim var neyerim dünya malını
Çünkü varacağım kara yerlere
Ölüm var neyerim dünya malını

Hazret-i Ali'yi gördüm batında
Zülfikar elinde düldül altında
Erenler yanında pîrlere katında
Halim var neyerim dünya malını

Gönlü gönderdim dünya dolaşa
Gökten kısmet yağıp kullar üleşe
Pîrim Ali ile Hakk'a ulaşa
Şahım var neyerim dünya malını

Gönülü gönderdim neye ıracak
Gönül ile gönül Hakkı bulacak
Hakkın divanına doğru varacak
Pîrim var neyerim dünya malını

PÎR SULTAN'ım biçare fakir
Dönmez imanımız Yasin'i okur
Muhammet Ali'nin elinde balkır
Nurum var neyerim dünya malını

[17]

Gezer iken bir gemiye uğradım
Gemici kakdı var da gel dedi
Muhammet miraca pîrsiz varmadı
Bu dem rehberini al da gel dedi

Sen mürşidin gönlün yıkar yapmazsın
Kazancın haramdır hayır görmezsin
Yıktığın yerleri niçin örmezsin
Yıktığın yerleri ör de gel dedi

Din dinleyip sakın dinleme kovı
Sil süpür pak eyle Hak için evi
Sığıdıra bilirsin od ile kavı
İkisin bir yere sar da gel dedi

Vardır günden güne benim düşmanım
Umarım ki boşa çıkmaz mismarım
Üç yüz altmış altı uymaz damarım
Uymaz damarların kar da gel dedi

Bu aşk beni âleme eyledi yırtık
Hakikat marifet münkirden örtük
Bunda ölüm vardır ölmeden artık
Öldü mü gözünle gör de gel dedi

PÎR SULTAN'ım yola koymuş serini
Çarh eylemiş elde olan varını
Sakla gel Muhammet Ali sırrını
Dört kapıya kilit ur da gel dedi

NEFES

[2]

Deli gönül inil inil inlersin
Kadir Mevlâ'm hasretime sal beni
Viranlıkta görürsün baykuş sanırsın
Bir hüma kuşum sen de bil beni

Ulu bezirganim kumaşı satarım
Gökyüzünde uçan kuşu tutarım
Yetmiş iki dilden bilir öterim
Anın için fark edemez el beni

Başı pınarın boz bulanık seliyim
Anın için ilim yoktur deliyim
Naci derler dört güruhun pîriyim
Ararsan Hak divanında bul beni

Gider idim ben de kendi düşüme
Aşkın doluları yağdı başıma
Ağu kattılar imam Hasan aşına
Ummanlara gark eyledi sel beni

PİR SULTAN'ım ırak yoldan gelirsin
Cevherin kıymetinden bilirsin
Eksikliğim çoktur sen de bilirsin
Eksiklikle kabul eyle sen beni

[20]

Şahım ellerinden gelen turnalar
Çağrışıp konar şah deyi
Talip olan mürşidine arz eyler
Dostuna el salıp sunar şah deyi

İki kuş bir yavru besler yuvada
Ana mürşit gerek yuya arıda
İki bunca şahin döner havada
İmam evlerine konar şah deyi

Aramıza düştü ayrılık tozu
Buydu başımıza yazılan yazı
Bağrımızı deldi turna avazı
Sivas göllerine konar şah deyi

Haktan nida geldi garip bülbüle
Bülbül âşık olmuş bakınca güle
Ali niyet etti bindi düldüle
Sultan evlerine konar şah deyi

PİR SULTAN'ım eydür gözümün yaşı
Delik delik oldu bağrımın başı
Kalktı havalandı gönlümün kuşu
Pirim evlerine konar şah deyi

[22]

Eliftir doksan bin kelâmın başı
Var Hakk'a şükreyle bini neylersin
Vücudun şehri arıtmayınca
Yüzünü yumağa suyu neylersin

Vücudun şehri verme gayrıya
Hatır yıkıp güç eyleme sıraya
Var bir amel kazan Hakk'a yaraya
Hakk'a yaramayan Hûyu neylersin

İblis şekli ile dergahtan azdı
Âşık maşukunu aradı gezdi
İki cihan fahri biz engürüzüm ezdi
Fahr ile fahr olmayan meyi neylersin

Sordular ki Bağdad şehri kandedir
Bildiler ki lâl ü güher andadır
Gördüler ayne'l -yakin Hakkı cemedir
Hakikat olmayan güyu neylersin

PİR SULTAN'ım eydür okur yazarım
Türab olup ayaklarda tozarım
Er elinden içip ser-mest gezerim
Erden içilmeyen meyi neylersin

[33] Şu karşıki dağın karın gördün mü
Bulmuş rüzgarın eriyip gider
Akan sularından gayret aldın mı
Yüzünü yerlere sürüyüp gider

Sürünün önünde giden avuçlar
Al sancağı çoktur yıkar
Evvel ezel meyve veren ağaçlar
Anlarda kalmayıp kuruyup gider

Derindir deryamız ebed bulunmaz
Binbir mani söylesem biri anlanmaz
Yiğidi ikrarsız bir yere bağlanmaz
Başında yuları soyuyup gider

Kadirsin Mevlâ'm da sen de kadirsin
Üstümüzde dört köşeli çadırısın
Her kaçan çağırısam hazır nazırsın
Cümlemizin üstüne bürüyüp gider

PİR SULTAN'ım söyler sözün özünden
Sakınır müminleri iki gözünden
Olur olmaz engel kötü sözünden
Esirdi gönlümüz karıyıp gider

108
NEFES

[26] Uyurken üstüme geldi erenler
Ne yatarsın gafil uyan dediler
Mahitab olmuştur yüzün görenler
Şunda duranlara merdan dediler

Uyandım gafletten açtım gözümü
Erenler payına sürdüm yüzümü
Söyletiler hak söyledim sözümü
Hak bin bir kelama inan dediler

Gökten indi derler idi İsa'ya
Zebur'u Davut'a Tevrat Musa'ya
Üçüncüsü İncil indi İsa'ya
Dördüncü Resul'e furkan dediler

Kamber önü sıra bindi düldüle
Pîrim Hacı Bektaşî kırklarla bile
Âb u zezem ile cümle silsile
Bir dolu sundular iç kan dediler

Dağların deminden çekilir erler
Evradını arz eyler çavlına güller
Deryalar geçilmez bulanık seller
Kalbi pak olana umman dediler

Kalbin pak olursa var Hakk'a dñş ol
Erenler önünde dil olma dñş ol
Dünyanın varından vaz geç derviş ol
Bu yolda dervişe sultan dediler

Derd ile belayı çeken Eyüb'dür
Erenlerin sırrı hoş acayibdir
Her bir yerde sırrın açma ayıptır
Gizli pinhanlara boyan dediler

[27] **PİR SULTAN'**ım dñşmüş er sevdasına
Âşıklar dñşmeden el sevdasına
Bir nazar kılmışım kalbim Yasin'e
Eğer âşık isen üryan dediler

23/26-27

[16]

Erenlerin erkanına yoluna
Ta ezelden âşık oldum erenler
Can ile gönülden durdum düşündüm
Bugün mürşidimi buldum erenler

Can ile gönülden gezdim aradım
Hakk'ın didarını görmek muradım
Dizar eyle Muhammet'tir talebim
Ya bugün ya yarın öldüm erenler

Geçmişem serimden korkum olmadan
Hünkür bilmez evliyanın sırrından
Yezit oğlu bir harici elinden
Çok demden dizardan kaldım erenler

Sen Hakk'ı yabanda arama sakın
Sen kalbini pak et Hak sana yakın
Ademe hor bakma gözünü sakın
Cümlesin ademde buldum erenler

PÎR SULTAN'ım arz edeyim halimi
Harç edeyim elde olan varımı
Sürünüp de yere sürem yüzümü
Mürvet kabul eylen geldim erenler

110
NEFES

[15] Gidi yezit bize Kızılbaş demiş
Meğer şahı sevdi dese yoludur
Yetmiş iki millet sevmeyi şahı
Biz severiz Şah-ı Merdan Ali'dir

Kırkımızda bir katara dizildik
Hakk'a kul Muhammet'e ümmet yazıldık
Hakikatta şerbet olduk ezildik
Biz içeriz sakicimiz Ali'dir

[16] Gidi yezit biz de haram yemedik
Batın olup gördüğümüz demedik
İkrâr birdir dedik geri dönmedik
Yediliriz yedicimiz Ali'dir

Muhammet dinidir bizim dinimiz
Tarikat altında geçer yolumuz
Cebrail emindir rehberimiz
Biz müminiz mürşidimiz Ali'dir

PİR SULTAN'ım Nesimi'dir pîrimiz
Evvel kurban verdik şaha serimiz
On iki meydanında darımız
Biz şehidiz serdarımız Ali'dir

23/15-16

NEFES

İns ile cin dahi yaratılmadan
Ali Adem geldi anı gördün mü
Abdestimiz alıp namaz kılarken
Üstümüzde dönen nuru gördün mü

Sığınalım sıdkı bütün veliye
Soru mu sorarsın beyan Ula'ya
Tanrı'nın arslanı Hazret-i Ali'ye
İki melek divan durur gördün mü

Kitap açtım elif düştü içine
Haktan nida geldi aynım açıla
Altıncı kapıdan girdim içine
Yedinci kapıda pîri gördün mü

[42]

Erenlerin kaim durur kuşağı
Örtüsü türabdır yerdir döşeği
Yedi kat ihramdan dahi aşağı
Kırkların durduğu yeri gördün mü

PÎR SULTAN'ım eydür okur yazarım
Yüzümün derler Hakk'ın dizarım
Yok mu benim şunda bir can pazarım
Dellal olup satıldığımı gördün mü

23/41-42

[63] Serden geçer senden geçmezem dersin
 Sensiz bir içim su içmezem dersin
 Bu Ali içmezem derdin
 Var seni Ali'nin yoluna saldıım

Yürü bire yürü ahın tutasın
 Toprak kabul etmez taştta yatasın
 Göğsün üstünde yılan ötesin
 Var seni Ali'nin yoluna saldıım

[64] Yardan ayrılmışım hafidir yasım
 Kulak ver dinle arşa erişti sesim
 bendedir yol sana hasım
 Var seni Ali'nin yoluna saldıım

Fatıma Ana'dır Mekke Medine
 Kâbe'de okunan hutbe adına
 Yüz bin gören yanmaz tamu adına
 Var seni Ali'nin yoluna saldıım

PİR SULTAN'ım dertlerim ayan
 Sana rast gelsin on iki imam
 Yârdan ayrılmışım halim pek yaman
 Var seni Ali'nin yoluna saldıım

[58]

Ey safi özüne bir muradım var
Elin günahını sen mi görürsün
Yüzün kara bir külhanda yerin var
Ali divanına nasıl varırsın

İmarımı Ali ile eyleyem
Men pîrimin bir günahkar kuluyum
Rehberin kimdir söyle göreyim
Sen de ben ile geldin bu yola

Rehberin kim olduğun bilmezsin
Koy ile gıybeti elde koymazsın
Ahirette yanacak yer bulamazsın
Toprak kabul etmez sen de ölürsün

Lokman Sofi sen ki iki tutarsın
..... Hak döşegine yere yatarsın
Bilmem yetmiş iki dilden ötersin
Sen bu dilin kankısından olursun

PÎR SULTAN ABDAL'ım böyle olunca
..... talib merdan olursa
Devir dönüp felek ile gelince
Sen de bu huy ile murdar olursun

[21]

Bir gül ile gülistanı seyrettim
Bâd-ı sâbâ gibi esen Ali'dir
Kemdir münkiri muhabbetten ayıran
Şah imam Hüseyin Hasan Ali'dir

Bindiler doğrudan şarka gittiler
Horasan şehrinde güreş tuttular
Anda imamlara yardım ettiler
Bastılar Mervan'ı basan Ali'dir

Münkirin gıdası Hak'tan kesildi
Nesimi yüzüldü Mansur kaldı
Dünya yedi kerre doldu eksildi
Dolduran Gani'dir veren Ali'dir

Hakk'ın emri ile Cebrail indi
İndi de Ali'nin koluna kondu
Zülfikar kuşanıp düldüle bindi
Münkirin neslini kesen Ali'dir

PÎR SULTAN ABDAL'ım ağladı güldü
Kâbe-i şeriften bir nida geldi
Erenler dolusun nûş edip kandı
Bu aşkın cür'asın sunan Ali'dir

[9] Gnlnze güman koyman erenler
Hışmı ile yıldırım Şeytana düştü
Şeytana "teberra" okuyan canlar
İmana zülf ile sultana düştü

"Güruh-ı Naci"den gelerek heman
Dört kapısı vardır dördü de tamam
Bu yükün ucandan on iki imam
Ol matem ayında al kana düştü

Muhammet Ali'dir benim efendim
Anın için aşkın oduna yandım
Hamle kıldım dallarına el sundum
Şol kudret meyvesi bir dane düştü

[10] Kırkların deminden coşturdu bizi
Birliğe H dedik birledik z
Ali'nin alnında Zühre yıldızı
Şavk verip Őulesi meydana düştü

Cennet-i âlâya çıktı ya ahım
Sınıklı gönlüme sen urma zahım
PİR SULTAN ABDAL'ım çoktur günahım
Şimdi gayret Şah-ı merdana düştü

RAHMÎ

116

NEFES

[18]

Gel gönül sen böyle pek havalanma
Havadan inmeklik sana güç olur
Bekle menziline dur cefalanma
Türlü don bürünen cana güç olur

Derviş eyvallahtan sözün ayırma
Nazargah yerinden gözün ayırma
Hoş bak erenlerden izin ayırma
Erenlerden gayrı yana güç olur

Erenlerin yolu yakın hem uzak
İzlediğin izde eyle pek durak
Gözet Hak'tan özün olmasın irak
Bürünür ciğerin kana güç olur

Sakın kendin kötü amelden halden
Yâd eyleme adın dahi kem dilden
Bu vücudun mülkü giderse elden
Kün mekan içre kana güç olur

RAHMÎ'nin niyazı ey aleme adem
Pîrlerin izine basalım kadem
Nefes havasıyla haşrolan adem
Ad u sandan geçer sanma güç olur

23/18

REFİK

117

[10] Lisân-ı kalbine uygun olmayan
Acaba insan-ı kâmil olur mu
Merhamet vicdanı dolgun olmayan
Bir iyilik yapmaya hamil olur mu

Öğünüp âleme kendin satarsa
Ahzuvatasına hile katarsa
O yüzden kazanıp malı artarsa
Bilmem muradına nail olur mu

[11] Asilzade olan böyle iş tutmaz
Ahzuvatasına bir hile katmaz
Daim tatlı söyler bir kul incitmez
Hiç böyle işlere kail olur mu

Arayan bulur Mevlâ'sını her zaman
REFİK'ında bu sır ehline ayan
Çirkefi dünyaya mail olmayan
Yaramaz işlere kail olur mu

24/10-11

RIZA

118

*[27] Üçyüz senesinden sonra vukua gelen seferberlikten sonra Mustafa Paşa
Hazretlerinin husule getirdiği muharebe esnasında söylenmiş ebyattır.*

İlahi kapına geldik
Sen imdad eyle Ya Rabbi
Sübhan zulmetin kaldır
Bizi şâd eyle Yâ Rabbi

Habibin hürmeti Ahmed
Resulün hürmeti Ahmed
Bizi galib edip elbet
Ve dilşâd eyle Yâ Rabbi

Ömer olsun bize serdar
Yanınca Haydar-ı kerrar
Muhacir oldu
Sen imdad eyle Yâ Rabbi

[28] Öksüz kalıp babadan
Sahibsiz kaldılar nisvan
..... cümlesi handan
Ve azad eyle Yâ Rabbi

..... bülbül grab oldu
Nice insan trab oldu
Nice evler harap oldu
Ki bünyâd eyle Yâ Rabbi

Od olurda tütün ttmez
ağırsan hiç sd gelmez
Bağ bahçe dahi gülmez
Ber – murad eyle Yâ Rabbi

RIZA daim rızan ister
Rahimsin ltfunu göster
Melekler enbiya rehber
Sen imdad eyle Yâ Rabbi

15/27-28

RUHSAT

119

[8] İnşallah eylemez imana muhtaç
Eğer bir kişide irfan oldukça
Beş vaktine devam edip kış ve yaz
Dilinde zikr ile Kur'an oldukça

Sofunun haline huyuna bakmam
Gafur rami dilde ummana dalman
İnşallah mahşerde susuz da kalmam
Aliyyü'l-Murtaza aslan oldukça

[9] Bedir-i sadırda kölesi Kamber
Nurdan halk olunmuş kokusu anber
Hafidi Muhammet Seyyit-i server
İmam Hasan ile Hüseyin oldukça

Ey **RUHSAT** yetmez mi bu kadar ahın
Rahmetinden fazla mıdır günahın
Âşıkıyım Hakk'ın Resulullah'ın
Kaçan ceset ile bu can oldukça

24/8-9

[31] Bihamdillah Hudâvend'im
Eriştirdi yaza bizi
Mah-ı Ramazan geliyor
Yetirdi niyaza bizi

Kılalım emrine şükür
Edelim rûz u şeb zikir
Ruh geldi uyandı fikir
Kaldırdı namaza bizi

[32] Kendi ayıbımızı görsek
Yüzümüz yerlere sürsek
Esir pazarına varsak
Kimse almaz yüze bizi

RUHSAT yüz bin halın olsa
Çok yeşilin alın olsa
Dünya kadar malın olsa
Sarılar ak beze bizi

24/31-32

[33] Safayı dünyayı sildim süpürdüm
Kemali kuşe-i tenhada buldum
O meclisin sohbetinde vazgeçtim
Safayı her çeşit eşyada buldum

İstemem beylerin sehavetini
İstemem köşkünü imaretini
İstemem kadının diyanetini
Bu aşkın kenzini fetvada buldum

[34] Gerekmez dilberin mûy u telleri
Gerekmez cilvesi nazik elleri
Gerekmez mûyunun çifte halları
Derdime dermanı rüyada buldum

N'eyleyim dünyanın saltanatını
N'ideyim meydanda çürük atını
N'ideyim sofunun bal şerbetini
Lezzeti Behlül-i Dâna'da buldum

[35] Dünyayı bir pula verseler almam
Vefasız dilbere müptela olmam
Zevrakım boş yere ummana salmam
RUHSAT müsemmayı ednada buldum

24/33-34-35

[37] Aşk ile pervane dönmek
Ne güzeldir ne güzeldir
Düşüp şem oduna yanmak
Ne güzeldir ne güzeldir

[38] Atanın öğüdün tutmak
Masivayı hep unutmak
Sabahtan camiye gitmek
Ne güzeldir ne güzeldir

Kâmil olana erişmek
Şeri'at bahsi görüşmek
Küsülü isen barışmak
Ne güzeldir ne güzeldir

[39] Komşunun işin bitirmek
Bazı eksigin yetirmek
Daim salavat getirmek
Ne güzeldir ne güzeldir

Misafire öğün vermek
Rızaullah tayin vermek
Şeriata boyun vermek
Ne güzeldir ne güzeldir

Nefsine daim cevretmek
Helal doğru yola gitmek
Helal yiyip helal içmek
Ne güzeldir ne güzeldir

Hayrını şerrinden seçmek
Helal yemek helal içmek
Haramdan küfürden kaçmak
Ne güzeldir ne güzeldir

Ölmeden ol ehl-i kubur
Kalmasın gılluş kibir
Her belaya kılmak sabır
Ne güzeldir ne güzeldir

[40] RUHSAT almak RUHSAT vermek
RUHSAT'la cennete girmek
Hakk'ın didârını görmek
Ne güzeldir ne güzeldir

24/37....40

[12]

Er kalkan âşıklar menzile erdi
Seni de tedarikin gör yavaş yavaş
Geçti nev baharım tufan erişti
Yağar dört yanına kar yavaş yavaş

Halasa çare yok gayri bu gamdan
İçirirler bir gün şerbeti camdan
Yeter gayri vaz gel bu hay haşemden
Tarik-i Rahman'a gir yavaş yavaş

RUHSAT bu yollara bayrak gerektir
Susuzdur çölleri bardak gerektir
Ağuyu kesmeye tiryak gerektir
Yakmadan vücudum nar yavaş yavaş

24/11-12

[35] Gel gönül cem eyle aklın başına
Döner çarh-ı devran karar olur mu?
Dünyada ömrünü geçirme boşa
Yalan dünya sana hiç yâr olur mu?

[36] Hevayı hevesle konup göçersin
Zevk ü safa ile gelip geçersin
İkinde mahalli dükkan açarsın
Akşam ile pehi pazar olur mu?

Düşünüp bir kere eyle feraset
Zahirde batında olmuştur işret
Fırsat elde iken gel eyle gayret
Okuyup yazmadan zarar olur mu?

[37] Bu nakd-i ömrünü verme havaya
Sakın aldanma kıl dar-ı fenaya
RUHSAT'tan nasihat baya gedaya
Nazar kıl beyhude güftar olur mu?

RUHSATÎ

125

[24] Nefis nere derse ora varırdım
Ama lakin havf-i Rahman olmasa
Bir lahza ayrılmam nefsin yolundan
Eğer bir kişide iman olmasa

[25] Tutuştu ciğerim yandı derinden
Havfim yoktur cehennemın narından
Korkular şeytanın mekrü şerrinden
Ahır nefesinde Kur'an olmasa

Yalnızlık kul başına gelmesin
Mü'min olan bir havaya yelmesin
Düşmanım da dağ başında kalmasın
Kurt kuş yer cenazen yuyan olmasa

[26] Düşünüp burasın eyleyip teftiş
Hizmet et mürşidin keliminde piş
İki komşu ile biter cümle iş
Nere varır halin duyan olmasa

Şunun bunun inkisarın alırsın
Vaden yeter elbet bir gün ölürsün
Bir amel kıl aralıkta kalırsın
Taşı musallaya koyan olmasa

[27] Dört tekbire niyet eder nice m'ezzin
Acep bilir misin ruh-ı pervâzın
Müslümana iki şahit ki lazım
Yazık sana iyi diyen olmasa

Sûratlice götürürler mezara
Daha yeni girdin ulu pazara
Hizmet eyle gözün okur yazma
Garip kalır okumayan olmasa

[28]

RUHSATÎ'yim gayri küfrü boşlayım
Gece gündüz ibadete başlayım
Aha ben de biraz haram işleyim
Sorgu hesap tartı mizan olmasa

24/24...28

Âşık-ı didâr
Allah Allah de
Dağitsın keder
Allah Allah de

[23]

Olma utanık
Olasın tanık
Uyu uyanık
Allah Allah de

Pahıllık etme
Kem yola gitme
Hergiz unutma
Allah Allah de

Olasın makbul
Sıdk ile kul ol
Şakı bülbül ol
Allah Allah de

Artır virdini
Terk et yurdunu
Söyle derdini
Allah Allah de

Aşkından yan piş
Eyleme teftiş
Kapısına düş
Allah Allah de

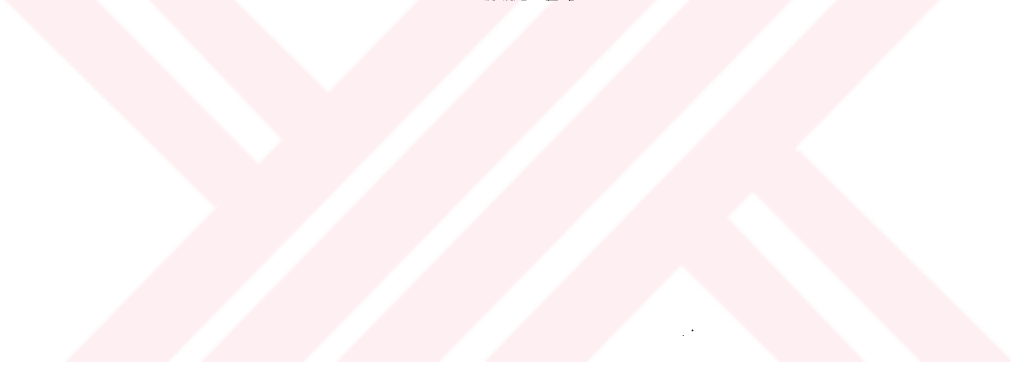
[24]

Dağ ile taşta
Kuruda yaşta
Çağır her işte
Allah Allah de

Zikret RUHSATI

Artır firhati
Bulun cenneti
Allah Allah de

24/23-24

[17]

Ne bağım var ne bostanım
Ne halim ya Resulallah
Ne kolum ver ne kanadım
Melulum ya Resulallah

Ne bir mülk ü timar sevdim
Ne bir şems ü kamer sevdim
Ne senden gayrı yâr sevdim
Ne bilem ya Resulallah

Ne mah sevdim el gibi
Ne gül sevdim bülbül gibi
Boynum eğik sümbül gibi
Melulum ya Resulallah

.....
.....
.....
.....(Eksik)

24/17

[2] Gel gönül dünyaya eyleme ülfet
Nice ârifanlar gitti gelmedi
Terk eyle elinde var iken fırsat
Nasıl hub zebanlar gitti gelmedi

[3] Hiç çıkmıyor derunumdan hayali
İsmi Sübhan ile buldu kemali
Ebubekir Ömer Osman hem Ali
O ehl-i Kur'anlar gitti gelmedi

Hûlus-ı kalb ile sev Yaradan'ı
"Kün" demekle halk eyledi cihanı
Muhammet Mustafa canların canı
O nûr-ı sübhanlar gitti gelmedi

[4] Cümle din kardaşlar olmuşlar razı
Rûz u şeb eylerim Hakk'a niyazı
Hamza Ebamüslim Battal-ı Gazi
O sahibi Kur'anlar gitti gelmedi

Gördün mü dünyada eğlenip kalmış
Saraylar yaptırıp ber-murat olmuş
Bir gün de derler ki **RUHSATİ** ölmüş
Nice şairanlar gitti gelmedi

24/2-3-4

[1]

.....

.....(Eksik)

Kaynar su koyup incitmeyin tenimi
Yalvarır yuyana canım bir zaman

Aldattı beni şu dünyanın geçimi
Kadir Mevlâ'm affeylesin suçumu
Kapıdan yürütürler bir gün göçümü
Musallaya uğrar yolum bir zaman

Elveda olsun geride kalanlar
Arkam sıra gözyaşını silenler
Helallaşıp namazımı kılanlar
Kabristana uğrar yolum bir zaman

[2]

RUHSATİ'm de mekanına yatarsan
Ruh gelip kendimi agah ederse
Şimdi hocam talkın verip giderse
Ol vakit nic'olur halim bir zaman

24/1-2

- [28] Ah bî-vefa dünya senin elinden
Peygamber-i ahir zamanı n'ettin
Güvenilmez düzenine dengine
Ebubekir Ömer Osman'ı n'ettin
- [29] Elinde zülfikar çalınır nurdan
İntikamın aldı nice kafirden
Arıttı Kâ'beyi küfürden puttan
Aliyyü'l – Murtaza aslanı n'ettin
- Pederi Haydar kölesi Kamber
Nurdan halk olunmuş kokusu anber
Hafid-i Muhammet Seyyid-i Server
İmam Hüseyin'le Hasan'ı n'ettin
- [30] Ken'an illerinden gitti Mısır'a
Arz eder hüsnünü Bağdat Basıra
Güneş hicabından inmezdi yere
Zeliha Yusuf-ı Ken'an'ı n'ettin
- Hakk'ın emrettiği yola giderdi
Valideye canın feda ederdi
Bin deveyi bir akçeye güderdi
Veysel Kar'an gibi çobanı n'ettin
- [31] Böyle bir mutkemsin sürün savurun
Dağı dağ üstüne vurun devirin
Ey RUHSATİ daha Fatma çağırın
Ölüyon hani ya imanı n'ettin

SEFİL

131

NEFES

Gel gönül seninle abdal olalım
Dost Kerbelâ'ya yolu çekelim
Şah ziyaretin kılalım
Mest olalım dokuz dolu içelim

Kem ta'malık edip nefsine uyma
Aksine sözleri kulağa koyma
Kanaat ehli ol çok yiyip doyma
..... lokmalardan eli çekelim

Gerçek muhip olan beriye gelsin
Bu dergaha yüzün sürüye gelsin
Zahidin gayrısı geriye kalsın
Biz imam gayretin beri çekelim

Hızır olmaz âb-ı hayat içmeyen
Er sayıldı gördüğünü açmayan
Hakk'ına ulaşamaz serden geçmeyen
SEFİL'dir meydana seri çekelim

23/57

SEFİL SERSEM

132

NEFES

[13]

Şems kamer doğar arştan yücedir
Kimi bezirgandır kimi hocadır
Sefil Sersem derde derman nicedir
Sar yaramı yâr yaremi gör neyler

Çamlı çamlı dağlar düştü araya
İnanmaz mı ak üstünde karaya
Sefil Sersem derde derman araya
Sar yaramı yâr yaremi gör neyler

Zulmet karı gitti hem bahar yetti
Gonca güller bitti bülbüller öttü
Sefil Sersem bilmem şu halka netti
Sar yaramı yâr yaremi gör neyler

Salli âlâ Muhammet kırklara serdâr
Mansurlayın bizi eyleme berdâr
Sefir Sersem eydür Haydar-ı Kerrar
Sar yaramı yâr yaremi gör neyler

Hamza pehlivan da küffarı biçer
Âşıklar gözünden kanlı yaş saçar
SEFİL SERSEM Hızır nebîden içer
Sar yaramı yâr yaremi gör neyler

23/13

SELMAN

133

[54] Ezel yerin göğün binasın kuran
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır
Beşikte ejderhayı hem
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

Ol yeşil kandilde balkıyıp duran
Arşta Cebrail'dir üstüne varan
Kûfe mescidinde nasihat veren
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

[55] Mirac yolunda doksan bin kelam
Cebrail habibe götürdü selam
İnan dört nebîye dört kitap salan
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

Hallac-ı Mansur'a dağlar attıran
Yusuf'u kul edip şarda sattıran
Mikail elinde nizam tutturan
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

İncili yazılır kân etti İsa
Zebur Davud'a indi Tevrat Musa
Kur'an verdi Muhammet Mustafa'ya
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

SELMAN'a dalga verip cûş eden
Mümini münâfıkı taş eden
..... lam-elifi de baş eden
Şah-ı Murtaza Ali Haydar'dır

15/22

SEYRANİ

134

[22]

Mutbah-ı aşkımın pilav zerdesi
Pişiren ateşler gözden urumuş
Aşk-ı Yusuf Züleyha'nın perdesin
Döken hicab suyun yüzden kurumuş

..... ciğer bişmeler
Ağlama sayılır bu gülüşmeler
Diyanet şehrinde akan çeşmeler
Akmaz olmuş suyu ondan kurumuş

Sorsam şeyhülislama esma-i...
Sevaba günahdır günaha sevap
Evkara hakkında hayırlı cevap
Söyleyecek diller sözden kurumuş

SEYRANİ şer düşü hayra yorması
Sevap fukaranın halin sorması
Şehr-i Mekke Medine'nin Hürması
Bitmez olmuş özden kökten kurumuş

15/22

SEYYİD

135

NEFES

[43]

Sorarsın halimi hastadır gönül
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali
Gahi firkat gahi yastadır gönül
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali

Bu kulların senin ağlarken gülsün
.....rımız şâdı mend olsun
Kılavuzum Muhammet Ali olsun
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali

Emir Hudâ'nındır buna da şükür
Her ne gelse çeker bay ile fakir
On iki imamla Muhammet Bakır
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali

Feleğin bu imiş amanı ahdı
..... azad eyle kıl kerem cehdi
"Çardeh masum-ı pak" Muhammet Mehdi
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali

Bu **SEYYİD**'im eydür olmuşam veli
Verdiği ikrara demişem beli
Yardımcımız olsun Hazret-i Ali
Girdab-ı gamdayım yetiş ya Ali

23/43

Öksüz koca bize selam göndermiş
 biad babından tahsil kalmışız
 Muhammet'in şevkine kuruldu bina
 Binanın himinden haber almışız

Öküz ile balık bu cihanı getirdi
 Andan aşağıya hikmet bitirdi
 Masum-pak idi Selman götürdü
 Anda tercümanı bile kılmışız

[19]

Ali arslan donunda önüne geldi
 Cümle habibin hatemin aldı
 Leb-i kevser ile zelzele kıldı
 Tac-ı deryasına gemi salmışız

Bu dünyanın fani olduğu malumdur
 âleminden bilen alimdir
 Ahirette faide nefse zulümdür
 Edersen ölümden evvel ölmüşüz

SEYYİD yarım der ki be hey yâri gar
 Aşuru taşra etme başına dar
 Allah ayine bak da kendini gör
 Biz ulu deyülende perdâr olmuşuz

22/18-19

SEYYİDOĞLU

137

[19] Nice ahbab ile yârim ülfeti ünsiyeti
Hiç birinden hayra dair zerre nesne görmedim
MeşHûr kelim söylenirdi dostu olmaz düşenin
Düşenin tutup elinden kaldıramı görmedim

Bazıları hoş.... sarf ederler dibi yok
Sen sanın ki pek sadıktır ateşi yok
Kız görünür konuşur halbuki hiç dişi yok
Rahmedip canı gönülden acıyanı görmedim

[20] Sırrın etme dost gibi nâmertlere
Mal ki vakıf olursa satar anı ellere
İtibarın vermen olun suya sel bellere
Bir hususta ihtiyacım def edeni görmedim

Ahmet Turan âlimiz **SEYYİDOĞLU** künyemiz
Masivanın lezzetiyle soyumuz olduk cümlemiz
Bir gün olur ta temelden göçeriz
Cam-ı meyi içmeyipte bir kalanı görmedim

15/19-20

SEYYİD DEDE

138

NEFES

Günah ettim şahım dârına vardım
Allah bir Muhammet Ali aşkına
Kırklar eşiğine yüzümü sürdüm
Allah bir Muhammet Ali aşkına

Hasanü'r – Rıza'ya mürvete vardım
İmam Hüseyini şefiyim buldum
Şah Zeyne'l – Abâ eyledi yardım
Allah bir Muhammet Ali aşkına

Muhammet Bakır'ın yüzü nuruna
İmam Cafer'in dururum dârına
Kalman günahımın külli varına
Allah bir Muhammet Ali aşkına

Musa Kazım'da görünen nurlar
Ali Musa Rıza'dan nakil edenler
Kalman günahıma erenler pîrler
Allah bir Muhammet Ali aşkına

[56] Muhammet Taki'nin yolu aşkına
Aliyyü'l-Naki'nin hali aşkına
Bağışla cürmümü velî aşkına
Allah bir Muhammet Ali aşkına

Hasan'ül Askeri nuru Hak için
Muhammet Mehdi'nin sırrı Hak için
Affeyle suçumu bari Hak için
Allah bir Muhammet Ali aşkına

SEYYİD DEDE'm eydür yolca varalım
Kul Hüseyin ile dâra varalım
Sultan eşîğine yüzler sürelim
Allah bir Muhammet Ali aşkına

23/55-56

SEYYİD NESİMİ

139

Ey felek senin elinden bu didem kan ağladı
Yalnız didem değil cesetle can ağladı

Aldım dividim elime dost cemalin yazmağa
Kağıdın yandı tutuştu kalem kan ağladı

Yer titredi gök gürledi mâh-ı taban tutuldu
Ay cemalin şule verdi gökte güneş ağladı

..... uçtan çektiler dârâ beni
Gökte bunca melaikler yerde insan ağladı

[67]

Gele gel SEYYİD NESİMİ çok..... geldi geçti
Bu dünya yalan dünyadır nice kahraman kan ağladı

22/66-67

SIRRI

140

[37]

Hak yoluna can verdiler
Hor bakmayın dervişlere
Cânânına yol buldular
Hor bakmayın dervişlere

Dervişlerin haktır yolu
Olmaz imiş sağı solu
Hak anlar kalmış veli
Hor bakmayın dervişlere

Dervişlerin vasfı muhal
Dosta bunlar bulda batal
Böyle imiş ehl-i kemâl
Hor bakmayın dervişlere

Anlar cihandan geçtiler
Ağ ile karayı seçtiler
Vahdet şarabın içtiler
Hor bakmayın dervişlere

SIRRI uzatma sözünü
Derviş ede gör özünü
Ta göresin Hak yüzünü
Hor bakmayın dervişlere

22/37

180

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

— . — / — . — / — . — / — . —

[48]

Kim ki dilden terk ederse masiva efkarını
Pâk ola mürüvvet kalbi göre Hak didârını

Zahide hükm-i enel-hak söylesem Mansur gibi
Düştü aşk adı bu cana yaktı isyanını

Kav-ı muhabbet ateşiyle binayım leyl ü nehâr
İstemem bir pula dersen cennetin gülzârını

Mekteb-i aşk içre ders “men aref”den olmayın
Cennet-i irfanı er görmedi şârını

Devlet istersen cihanda giy melamet hırkasın
Soyunup hep varlığından arını

Masivadan geç gönül ver Hak yoluna varını
Ur enel- hak narasın seyr ile aşkın dârını

[49]

Canımı yakmaktadır aşkın odu leyl ü nehâr
Gülşen-i aşk içre dinle andelibin zârını

Çünkü yoktur zahit başında aşkın ateşi
O da etmek vacip oldu tac ile vel şârını

Can u başı nikbe-i aşk içre feryat etmeyen
..... vasl yâre ermez görmedi settarını

Vechini yârin gören dünya ve ukbadan geçer
Seyreden yarın bugün **SIRRI** yigirmi yarını

22/48-49

— . — / — . — / — . — / — . —

[38]

Ta ezelden aşkın ile yana geldim ya Ali
Dost cemin şem'ine pervane geldim ya Ali

Nâr-ı aşkın yaktı dil şehrini virân eyledi
Kıl kerem biçareye dermana geldim ya Ali

Padişah-ı dü serasın kân-ı ihsân-ı kerem
Ben garibi bi- kesem ihsâna geldim ya Ali

O zamandan kim bana sundun şarab-ı aşkı
Ta ezelden ta ebed mestane geldim ya Ali

Zatını bilmek için geldim bu alem mülkine
Kimine cennet huri Rıdvan'a geldim ya Ali

[39]

Padişahım gülşen-i hüsnün temaşa edeli
Rûz-ı şeb bülbül gibi efgana geldim ya Ali

Iyd-ı vaslına eriştir SİRRI'yı biçareyi
Yoluna can vermeğe kurbana geldim ya Ali

[8] *Balcıoğlu Mehmet Ağa'dan yadigâr almıştım. Yahu bizden geri kalana yadigâr olsun. Okuyanlar bir dane-i fatiha-i şerif kılmak için elbaki-i akibette olasınız. Ashablar bu yalan dñnyanın hiçbir şeyine güvenmek yoktur. Yanarsınız çok söz söylemeye halim yoktur.*

Cemalin suretin Mevlâ değil mi
Sücûd ayet Kâbe-i Ülya değil mi

Kuddu ziynetleri Hak anda mevcut
Nazar kıl cematü'l mev'a değil mi

Düşürdü gönlümü sevdaya aşka
Seni Mecnun eden Leyla değil mi

Ne kudrettir ne ibrettir ne sanat
Bu âlemi fehmeden Mevlâ değil mi

İçenler cam-ı aşkın cür'asından
Cihanda sırr-ı veş rüşvâ değil mi

Cemalin sureti Rahman değil mi
Kaşınla kirpiğin Kur'an değil mi

Boyun Tûba dışın dñrdanelerdir
Yanağın gül lebin mercan değil mi

Yüzünde görmeyenler Hakk'ı zahir
Onlar mevdûd u Hak şeytan değil mi

Feda olsun yolunda cümle varım
Sana bir can dahi kurban değil mi

[9]

Tabib bana kâr etmez ilacı
Visalın derdime derman değil mi

Yanıptır ateş-i aşkınla seri
..... serteser cihan değil mi

Cemalin dilber Kur'an değil mi
Yazılmış işi heman değil mi

Kaşındır "Kâbe – kavseyn" "ev-edna"
Dudağın kevser satan değil mi

Görünen cümle Hak'tır her sıfatın
Bu adem zatına bürhan değil mi

Melekler Adem'e kılda sücûdu
Ana baş eğmeyen şeytan değil mi

Gece gündüz karar etmez felekler
Yüzünden mest ü sergerdan değil mi

Dilersen SİRRI'ya kendini aşkın
Dil-i viranına mihman değil mi

22/8-9

Yine hasret narına yandı cihan
 Mâh-ı matem geldi feryat edelim
 Dûd-ı ahımdan karardı asuman
 Mâh-ı matem geldi feryat edelim

Gör neler etti Hüseyin'e ol yezit
 Etmedi Hak'tan haya asla pelit
 Eyledi ol serveri teşne-i şehit
 Mâh-ı matem geldi feryat edelim

Başımız urmak gerektir taşlara
 Her gören sel midir desin yaşlara
 Uralım dil-i şehrin

Mâh-ı matem geldi feryat edelim

[34]

Çün bu mâh içre şehit oldu o şah
 Matemini tutup felekler mihr-i mâh
 Ah-ı aşkın bağırını hûn etti ah
 Mâh-ı matem geldi feryat edelim

Ateş-i hasretle yandı canımız
 Heft-i gerdune çıkar efgânımız
 Kerbelâ'da verdi can sultanımız
 Mâh-ı matem geldi feryat edelim

Ey yezid-i bednâm ey din-i bî-hâya
Eyledin şah cihana bin cefa
Sad hezeran canına lanet seza
Mâh-ı matem geldi feryat edelim

SIRRI vird etti yezide laneti
Eylemez Sufyanilette ülfeti
Ey dostlar ey Muhammet ümmeti
Mâh-ı matem geldi feryat edelim

22/33-34

[10]

Kaşındır kıblem ey dilber
Süçûdum secdem sensin
Yüzündür ayet-i bürhan
Süçûdum secdem sensin

Dudağın âb-ı hayvandır
Sözün ser çeşme-i candır
Visalın derde dermandır
Süçûdum secdem sensin

Yüz bin elhamdülillah der
Muhakkak ayet-i Allah'tır
İnanmaz ol ki kemer.....
Süçûdum secdem sensin

Benim ey derde dermanım
İki alemde sultanım
Efendim kible-i canım
Süçûdum secdem sensin

Gören Hak'la seni iri
Odur mülhit yahut dehri
Gedadır kabır ile **SIRRI**
Süçûdum secdem sensin

22/10

LANET YEZİT'E

[27] Mürşide şah şehidan ibn-i Murtaza
 Gönül mâh-ı muharremdir figan et
 Gözünden kanlıca yaşlar revan et
 Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin

Yezit kast etti nesl-i Murtaza'ya
 Vilayet madeni cüd-ı sehaya
 Döküldü hûn-ı pabı Kerbalâ'ya
 Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin

Döküldü ol şehidin yere kanı
 Hakikat ehlinin yanmakta canı
 Gönül sır ile eyler cihanı
 Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin

[28] Ne mihnet Kerbelâ'da çekti ol şah
 Ezelden böyle taktir etti Allah
 Yanalım nâr-ı hârına ile her gah
 Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin

Yeter kan ağlama ey **SIRRI** kemter
 Cihanı hûn-i gark etti seraser
 Muhammet nesl-i pak cedd-i Haydar
 Dü çeşmim nuru şahım ah Hüseyin

[35] Canıma düştü yine nâr-ı firak
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün
 Cism ü canın ateş-i hasretle yak
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

Ayırdı ol mah-ı muharrem ey hü mam
 Zevk ü rahat çün pîre oldu haram
 Lanet olsun yezide kârın müdam
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

Kast etti bunca pelit ol servere
 Ol imam rehnül may-ı rehber
 Kerbelâ'da döktüler kanın yere
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

Ah Hüseyin-i Kerbelâ şah-ı cihan
 bu mah içre can
 Ger dilersen meskenin olsun cihan
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

[36] Ol şehidin matemini tutar felek
 Hûri Gilman ile Rıdvan'a hem melek
 Bunca dert çekti o server sen de çek
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

Kanla yaşlar dökelim gözden revan
 Tutalım Kerbelâ'da aşyan
 Kârımız şimden gerü olsun figan
 Ey gözüm kan ağla matemdir bugün

Etmedin mi ey yezit Hak'tan hâya
Eyledin ol servere türlü cefa
Mustafa'dır nesl-i cedd-i Murtaza
Ey gözüm kan ağla matermdir bugün

Lanet et **SIRRI** yezidin canına
Sed hezeran dinine imanına
Girdi nâ-hak ol şehidin kanına
Ey gözüm kan ağla matermdir bugün

22/35-36

[29]

Hakka talip isen var git arayı
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?
Arayanlar bulur derde çareyi
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?

Boyandı can ile su dinle ey gafil
..... bu söze olmayan kail
Muhammet'e rehber oldu Cebrail
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?

Erenler razını dinle duya gör
Cümle bildiklerin geri koya gör
Cânâmı dilersen cana kıya gör
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?

Fırsat elde iken ferd etme ey can
Erenler bulur derdine derman
Çöllerde kalırsın geçiyor kervan
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?

Gel beri **SIRRI**'dan dinle cevabı
Çekilse gerektir cahım azabı
Okursan da ezber yüz dört kitabı
Mürşidi olmayan Hakkı bulur mu?

SÜMMANİ

149

[13] Kınamayın beni Hakk'ı sevenler
Katar düşmeyince sel uyanır mı?
Gıllıguş değildir aşka düşenler
Rüzgar esmeyince dal ırganır mı?

Ben de âşıkım Leyla'ya billah
Alıştı cernanım hasbeten lillah
İsmimde okunur harfi bismillah
Sübhanı zikirde kul kınanır mı?

[14] SÜMMANİ buldu üçler yediler
Edebini görüp erkân dediler
Arşacak bu çarhı çevirdiler
Sormadım baba kul denir mi?

24/13-14

- [4] Güvenme dünyada köşke saraya
Yaptırıp sefasın sürmemek de var
- [5] Bu dünya mal olmaz yoksula baya
İnsan bir ber-karar durmamak da var

Güvenme dünyada gençliğe çağa
Gel gönül yapışma çürük budağa
Ne evlada güven ne bağçe bağa
Biçirip meyvesin dermemek de var

Cümlenin mağbudu Hazreti Hudâ
Lütf-ı kereminden eyleme cüda
Ahbaba yarana eyle elveda
Bir gördüğün bir de görmemek de var

- [6] **SÜMMANİ**'in ne yapsın aşkın ahına
Canım kurban olsun şahlar şahına
Akıbet yolumuz ahret rahına
Vardığımız yoldan dönmemek de var

ŞAH HATAYÎ

151

[48]

Çıktım Ilgar Yaylası'na
Çağurdım üçler aşkına
Yüzümü yerlere sürdüm
Yediler kırklar aşkına

Gelsin Muhammet'im gelsin
Düşmüşlerin elin alsın
Canım Hakk'a kurban olsun
Yediler kırklar aşkına

Bu dünya kurulu faktır
Bilenlere sözüm yoktur
Allah bir Muhammet haktır
Yediler kırklar aşkına

Gelin şu faktan geçelim
Akı karadan seçelim
Âb-ı kevserden içelim
Yediler kırklar aşkına

ŞAH HATAYÎ'm gel varalım
Anda günahlar görelim
Kosca kosca can verelim
Yediler kırklar aşkına

23/48

[1]

Hatalar ettim noksandır işim
Tövbe günahımıza estağfirullah
Muhammet Ali'ye bağlıdır başım
Tövbe günahımıza estağfirullah

Hasan Hüseyin gizli sır ise
Zeynel Abidin'e balkır nur ise
Özümüz kibir benlik var ise
Tövbe günahımıza estağfirullah

Musa Kazım'a varam niyazım
Ali Rıza'ya bağlıdır özüm
Eksiklik noksanlık hep kusur bizim
Tövbe günahımıza estağfirullah

Taki ile Naki benziyor baya
Ali emeğimizi vermeye zaya
Ettiğimiz kötü işe bu huya
Tövbe günahımıza estağfirullah

ŞAH HATAYÎ'm eydür Bağdat Basra
Böyle zamana kaldık böyle asra
Sen Kerem Kanısın kalma kusura
Tövbe günahımıza estağfirullah

22/1

[26] Muharrem ayında matem gününde
Orucu tutana sevap yazılı
Susuz gitti şah Hüseyin gaziler
Hakkın divanında böyle yazılı

Birini tutan yer ile yatar
İkisin tutan günahın atar
Üçünü tutan cennete yeter
Hakkın divanında böyle yazılı

Dördünü tutana veli dediler
Beşini tutana dolu dediler
Altısını tutana her olur dediler
Hakkın divanında böyle yazılı

Yedisin tutan hevaya uçar
Sekizin tutan hülle donları biçer
Dokuzunu tutan cennet kapısı açar
Hakkın divanında böyle yazılı

ŞAH HATAYÎ'yim tutanlara rahmet
Orucu tutmayanlara olsun lanet
Onunu tutana nasiptir cennet
Hakkın divanında böyle yazılı

[44] Muhammet Ali neslimizden kim kaldı
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı
..... yaraya merhem kim çaldı
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

Sarı İsmail'den hem Sultan Balı
Lezizdir şekerden Muhammet balı
Kim idi gösteren ol yeşil beni
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

Muhammet Mirac'ta davet gününde
..... hamle kıldı..... yönünde
Kim idi oturan arslan donunda
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

Muhammet Mirac'tan indiği demdir
Erenlerin semağ kurduğu cemdir
Zühre yıldızını gösteren kimdir
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

Erenler oyunu çoktur sonunda
Anlarda beledir kırklar ceminde
Kimdi görünen güvercin donunda
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

[45]

.... ili öküz olup keramet kazan
Özenirsen böyle mürşide özen
Kim idi ifridin bendini çözen
Pîrim Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

ŞAH HATAYÎ'm eydir bilmem nidersin
Dinlemeyen sözü söyler nidersin
Delisin ahmaksın dalga güdersin
Hünkar Hacı Bektaşî Veli'den gayrı

23/44-45

[60]

Geldi geçti eski demler
Bilmem nice yola gide dedeler
Her kişi başına bir sürele sürer
Hakk'ın buyruğunu bilmez dedeler

Zengin gelince hep ayağa kalkarlar
Niyazı yâr deyü ele bakarlar
Güzel bacıları yanına alırlar
Anların kusuruna kalmaz dedeler

Zengin sohbet söyler hepsi (de) dinler
Züğürdün sohbetin dedeler neyle
Dünya malı için söyler
Ondan günah bir şey yoktur dedeler

Zenginin yolunu iyice görürler
Anın hassasını dirirler

[61]

Yarın Hak divanına nasıl varırlar
Anda izin izin gider dedeler

ŞAH HATAYİ bir gerçeği söyler
Dede olan talibe zulüm eyler
Bir kaza gelse anı kim neyle
Yapuculukta ona bir yer verir dedeler

22/60-61

NEFES SEMAĞ

[48]

Vardım kırklar meclisine
Beri gel ey can dediler
İzzet ile selam verdim
Geç işte meydan dediler

Kırklar yedinden durdular
Yerlerinden yer verdiler
Meydana sofra serdiler
Soframıza sun dediler

Kırkların gönlü evliyâdır
Müminin kalbin arıdır
Gelişin kanden beridir
Beyan eyle can dediler

Kalk semağda bile oyna
Sinesinin pâk olsun ayna
Kırk yıl bir gözde kayna
Dahi çıksın can dediler

Tapma dünya mihnetine
Talip ol Hak Hazreti'ne
Âb-ı kevser şerbetine
Parmağını ban dediler

Gördüceğin gözün ile
Beyan etme sözün ile
Bir bezm ile
Olasın mihman dediler

ŞAH HATAYÎ'm nedir halin
Hakk'a şükret kaldır elin
Kimse dilin
Her kula yeksan dediler

23/48

157

NEFES

Eksiğim aldım da meydana geldim
Aman mürvet günahkârım erenler
Aradım eksiğim özümde buldum
Aman mürvet günahkârım erenler

Ol kudret taşından bir taş kaldırdım
Arafat ehlinin gülün soldurdum
Ne yaman kanlı oldum nefis öldürdüm
Aman mürvet günahkârım erenler

Eksiğimi şunda yetirin
Kırılmış dalların bunda bitirin
Tuzlayın pişirin meydana getirin
Aman mürvet günahkârım erenler

Altıncımız yer altında kurudu
Yedincimiz yer yüzünü bürüdü
Bize hû demek de Ali'den kaldı
Aman mürvet günahkârım erenler

[6] **ŞAH HATAYÎ**'m eydür sözün hatasın
Kadir Mevlâ'm bilir bunun ötesin
İyce hizmet eyle Hakk'a yetesin
Aman mürvet günahkârım erenler

23/5-6

ŞEMÎ

158

[47] Raziyam her ne ederse bana server-i semenim
Tığ-i cüvar ile sed pare kılsa parenim

Hülle-i cennet olursa çekeyim çek edeyim
Dam-ı vuslatta bana hail olur pirehenim

Tak beni sülf-i dila berdâr ile
Çekeyim padişahım kendi elimle resenim

Duyamaz girsem eğer nur-i zaifin gözüne
Ey Süleyman zaman şöyle hayal oldu tenim

ŞEMÎ'yem kuşe-i meyhane devrim feleğe
Gülşenin ağı eremeden yektir vatanın

22/47

TABİB

159

[19] Düşmanlar salmıştı güzel vatana
Soyun da bu cenge gir dedi anam
Sığın sıdk-ı dil ile ulu Sübhan'a
Yardımcımız Allah var dedi atam

[20] Şehit elbisenin giyip donanın
Yardımcımız Allah buna inanın
İzmir'e yerleşen kötü Yunan'ın
Süngüyü kalbine vur dedi atam

Atam oldu Türk'ün önder haberi
Ölürüz bu harpten dönmeyiz geri
Düşmanın kurduğu tucdan siperi
Göğsünü çarparak yar dedi atam

[21] **TABİB** der kurbanız yurda hepimiz
Bütün çelikten yapılmıştır mevzimiz
Artık tank teyyare tiren topumuz
Çalış fabrikalar kur dedi atam

24/19-20-21

TESLİM ABDAL

160

NEFES

[46] Mürşide varmağa talip olursan
İbtida insandan rehber isterler
Verdiği ikrâra doğru gidersen
Ahd ile peymandan rehber isterler

Muhammet Ali'nin yüzün görmeğe
On iki imamın yolun sürmeğe
Erenlerin divanına durmağa
On iki erkândan rehber isterler

..... nazarı müşkili seçer
Kâmil olan rehber sıratı geçer
Çan kuşu kafesten akibet uçar
Tenden uçan candan rehber isterler

Rehberin var ise olursun insan
Rehberin yoğ ise olursun hayvan
Arasat meydanda açılır meydan
Kurulan mezandan rehber isterler

[47] Şah-ı Merdan bir yol kurdu kuluna
Yola giden rehberinden biline
Gitmek ister isen mümin yoluna
Din ile imandan rehber isterler

Marifet bağına girmek istersen
Hakikat güllerin dermek istersen
Erenler sırrına ermek istersen
Le hüle Kur'andan rehber isterler

TESLİM ABDÂL söyler bu hikâyeti
Nefsini bilmektir küçük gayreti
Yirmi sekiz harfi yedi ayeti
Bilmeğe irfandan rehber isterler

23/46-47

TÜRÂBÎ

161

Ey şah-ı vilayet ya Hüseyin ya ibn-i Ali
“Kurretü'l ayn” risalet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Cedd-i pâkin hazret-i sultanı gönlün resul
Mâderin Zühre ne hacet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Salasın evvel güher-i daneden lem'an eden
Matlağ-ı şems-i saadet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

[43] Mahzen-i sırr-ı ulumu batın u ilm-i ledün
Sende derc oldu nihayet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Bilmediler mi sana bahş olduğun sofiler
Hanemi mihr ü imamet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Zümre-i mervan-ı haric kadrini fehmi etmeyip
Kıldılar buğz-ı adavet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Küfyanını bî- vefalar ola ikrar edip
Çıktılar azar hıyanet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Lanet çok Şimir-i Mervan-ı yezide sed hezeran
Virdim olsun ta kıyamet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Kat-ı sera etmekliğe ikdam-ı tertib ettiler
Buna bir hecalet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

[44]

Bilmezim ferdandan ol zalimlere
Rûz-ı mahşerde şefaât ya Hüseyin ya ibn-i Ali

Ah nidem hikmet-i beden akıbet nûş eyledim
Şerbet-i cam-ı şehadet ya Hüseyin ya ibn-i Ali

22/43-44

[45] Olmuşan terk-i fena ah-ı Hûdâdır isteğim
Derdi kim feyz-i İlahiden devadır isteğim

İstemem dünya pâyidar olmaz nidem
Ol şefaât maden-i cûd-ı sehadır isteğim

Şol liva bi-hamd tahtında bizi dūr etmesin
Dü cihan fâhri Muhammet Mustafa'dır isteğim

Himmeti aleyhasına mazhar-ı muradım düşmeğe
Haydar-ı kerrar-ı Aliyyü'l Murtaza'dır isteğim

..... nevhi necatı anlar ehl-i beyittir
Hem Hatice Fatma hayrû'n.-Nisadır isteğim

Mihriini hevhi dile tahriri kıldım nazal
Kuddehu şam-ı hak şah-ı Müheyya'dır isteğim

[46] Eşk-i zira etmek işim aşkında sergerdenim
Zâr-ı giryânım Hüseyin Kerbelâ'dır isteğim

Can-ı serdâr eyledim Zeyne'l Abidin Bakır'a
Cafer-i Kazım Ali Musa er-Rıza'dır isteğim

Vird ü zikr mûr-ı Taki andan Naki her rûz-ı şeb
Bâb-ı gedâ şahlardan şayeste revadır isteğim

Rûz-ı mahşerde şefaât çar-ı masum-ı pâk olsun bize
Askeri'den Mehdi-i Sahib livadır isteğim

Şanınızdır rahmetmek siz bu TÜRABÎ âşıkâ
Dâr-ı Mansur'a çekildim bî-riyâdır isteğim

22/45-46

Selamet köşesin tutsam bu bir şaşkın gedâ derler
Kemâli rütbe kesb etsem acep tarz-ı eda derler

Halayıktan beri uzlet makama ihtiyar etsem
Bakın kaçkını revâ derler

Otursam Arafat'a söylesem bir kelam derler
Kamu halkı usandırdı yedinci dama derler

Sükût edip otursam kimseye hacet demez olsam
Tekebbür kendini almış deruni pür-riya derler

Sim ü zer cemine döşesem diyeler ehli dünyadır
Bu derviş olmamış hala işi bâd-ı heva derler

TÜRABÎ âleme

Cehaletten beri ol kim bu âlem..... derler

Adamı adam eden üç harfle beş noktadır
İkrâmı ekrem eden üç harfle beş noktadır

Adama ağı eder ki şan-ı dil buldu sükun
Ebkamı ebkem eden üç harfle beş noktadır

.....
Meryem'i Meryem eden üç harfe beş noktadır

[32]

İbrahim Ethem padişahın taht tacı terk edip
Ethem'i Ethem eden üç harfle beş noktadır

Ey **TÜRABÎ** bin nefere on sekiz bin âlemi
Âlemi âlem eden üç harfle beş noktadır

22/31-32

VELİ DEDE

165

NEFES

[53] Bir gece rüyamda gördüm pîrimi
Seyrettim cemalin Seyyit Ali'dir
Beyan ette bana gizli sırrımı
Sehavet sahibi Seyyit Ali'dir

Uyandım gafletten pâk ettim özüm
Şükür olsun gördü dizarı gözüm
Eşiğine varıp sürdüm hem yüzüm
Mürdeler hayatı Seyyit Ali'dir

Dergahı müferrah misali cennet
Türbesi himmet
Âşıklar sıdk ile ederler hizmet
Şefa'at edici Kızıldeli'dir

Kerameti zahir gün gibi ayan
Horasan'dan gelen beğleri duran
Kuru şişten dokudur

[54] **VELİ DEDE** eydür kemter kuluyum
Er belinden geldim anın nesliyim
Cemaline karşı kolu bağılıyım
Cennetin sakisi Seyyit Ali'dir

23/53-54

VİRANİ

166

[30] Gönül başından nice geldi geçti
Bu gamdan dahi muhkem geldi geçti

Gözüm ağlama sil yaşın gözünden
Nice gözden nice nem geldi geçti

Bu mülki ey gönül rûz-ı ezelden
Kimisi yahşi kimisi kem geldi geçti

[31] Kimisi şahın gulamı geldi kendi
Kimisi şol nesl-i Mülcem geldi geçti

Nice nice Süleymanlar geliptir
Nice sultan nice cem geldi geçti

Bu mülke nice hanlar kelim ediptir
Kimisi div kimisi adem geldi geçti

Kimisi ehl-i kemaldir kimisi cahil
Kimisi puhte kimisi ham geldi geçti

VİRANİ bu demi hoş gör cihanda
Nice saat nice dem geldi geçti

22/30-31

Gümânım kalmadı zahit cemalinde
 Eğer ahirette iş bu mekanda
 Kime sır söylerim her dem lisanda
 Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

[13] Hudâyı Mustafa ve Murtaza'dır
 Hasan'dır hem Ali Zeynel Aba'dır
 Bunların yoluna canım fedadır
 Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

Muhammet Bakır'ı Cafer hakkı için
 Dahı Kazım Rıza Gevher hakkı için
 Taki hem ba Naki Askeri hakkı için
 Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

Muhammet Mehdi'ye candan gülânım
 Ali methim Sadık'a beyanım
 Hakayık ilmüne sabit kelam'ım
 Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

[14] Yezid'e kılmışam daim" teberra"
 Havaricten olup cana müberra
 Gönül ayinesin kıldım musaffa
 Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

Hüseyin kemteriyim çekerim
Ana düşman olanlardan beriyim
Edip lanet havaricten geriyim
Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

Hüseyin-i Kerbalâ'dır benim padişahım
VİRANİ'yim odur poşt-ı penahım
İlahımdır ilahımdır ilahım
Hüseyin'im Hüseyin'im Hüseyin

22/12-13-14

VİRANİ ABDÂL

168

[11] Hayranı gönlümün şem-i çerağı
Hakikat tesbihim zikrim durağa
Havaric boynuna aşkın bayrağı
Şah Hasan'dır şah Hasan'dır şah Hasan

[12] Mürüvvet tahtının tac-ı seriri
Vilayet tahtının bedr-i müniri
Hüseyin kulların hem dest-giri
Şah Hasan'dır şah Hasan'dır şah Hasan

Severler şah Ali'yi Zeynel Aba'dır
Muhammet Bakır'ı Cafer Hudâdır
Hem dillerde olan lütf-ı atadır
Şah Hasan'dır şah Hasan'dır şah Hasan

Şah Kazım Rıza'dan kiblegahım
Taki ba Naki'den secdegahım
Gönlümün maksudu mansubu cahım
Şah Hasan'dır şah Hasan'dır şah Hasan

Şah imam Askeri'dir Mehdi livamız
Ali evladına candır bahamız
VİRANİ ABDÂL'dır delil rehnümüz
Şah Hasan'dır şah Hasan'dır şah Hasan

22/11-12

VUSLAT

169

İLÂHÎ

[42]

Bir arada açılır gülle lale
Âşık olan ider ah ile nâle

Mariz gönlüm âşık isen ara bul
..... kendine bir şifahane

Oturmuş âşık ararlar
Ederler dermanı cana kıyana

Verirler uşşaka bade-i aşkı
Kim ki Mansur olur asılır dâra

[43]

Alırlar varlığın bütün elinden
Yoklukla iderler bu derde çare

Hazret-i Halil'e bak da ibret al
Visal-i yâr için itildi nâra

VUSLAT yarasına muradın hâlık
..... sen de ateş-i nâra

22/42-43

YUNUS

170

NAAT-I ŞERİF

[4]

Sensin bize bizden yakın
Görünmezsın hicab nedir
Çün aybın yok gökçe yüzün
Yüzündeki nikab nedir

Sensin Hâdi ey Pâdişah
“Yehudullah limen yeşa”
Şerikin yok senin hâşâ
Suçlu kimdir azab nedir

Rahimdir senin adın
Rahmanlıktır senin şanın
Mücrimler müştelediğın
“Lateknetu” hitab nedir

Levhin özün yazan kimdir
Azıdan kimdir azan kimdir
Bu işleri düzen kimdir
Bu kurduğun dolap nedir

Başları sen kılursun
Ne olursa sen bilirsin
Sen verirsin sen alırsın
Sual nedir azab nedir

YUNUS bunu gözler görmez
Görenler de haber vermez
Bu menzile akıl ermez
Bu kurduğun dolan nedir

21/4

YUNUS EMRE

171

[14] Cebrail Burak'ın yeder
Uçan kuştan kat'i gider
Bu yalan dünyaya n'eder
Gelsin Muhammet demiş

Yakın oldu ıraklar
Kabul oldu dilekler
Yeşil donlu melekler
Görsün Muhammet demiş

Yaratmıştım şol âlemi
İnsi cinni hem âdemi
Levhin üstünde kalemi
Görsün Muhammet demiş

YUNUS EMRE'yi karşı
Akar gözlerinin yaşı
Cem'i peygamberlerin başı
Olsun Muhammet demiş

21/14

İLÂHÎ

[57] Nice bir yatarsın uyanmaz mısın
Göçtü kervan kaldık dağlar başında
Deliller çağırır inanmaz mısın
Göçtü kervan kaldık dağlar başında

[58] İyi amellerden yüküm duta gör
Bülbül olup gül dalında öte gör
Muhammet'in kervanına yete gör
Göçtü kervan kaldık dağlar başında

Kervanlar gideli hayli zamandır
Yalnız gidilmez yollar yamandır
Muhammet bizlere dindir imandır
Göçtü kervan kaldık dağlar başında

[59] Ayrılmıyor şu dağların dumanı
Yalnız gidilmez yollar harami
Mevlâm nasip eyle dini imanı
Göçtü kervan kaldık dağlar başında

NAAT-I ŞERİF

[13]

Ey cemali afitab âleme rahmetu'l-âlemin
Şanına levlâk okundu bildiler ilme'l-yakîn
Kâinatı ins cinne hem şefiu'l-müznibiyn
Kıl şefaât kâni rahmet ya Muhammet Mustafa

Hak seni nurdan yarattı kim dedi hayrû'l-enam
On sekiz bin âleme âlem fahri risalet hem imam
Nuru mahşerde bin ayak bir ayak üstünde kıyam
Kıl şefaât kâni rahmet ya Muhammet Mustafa

Olur divane varıp kaldığım demde hisab
Hem yeminimden atağ kıl cürmü amalim kitab
Ümmeti vah ümmeti deyi çağırınca hitab
Kıl şefaât kâni rahmet ya Muhammet Mustafa

[66]

Şu karşığı yüce dağlar
Aceb bizim dağlar mı ola
Ağ pürçekli benim anam
Oğul der de ağlar mı ola

Hicaz'dan gelen hacılar
Çoktur yürekte acılar
Evdeki çifte bacılar
Kardaş der de ağlar mı ola

Yol üstünde yatan otlar
Her gelen bizi öğütler
Kavim kardaş koç yiğitler
Yoldaş der de ağlar mı ola

Nedir cürmüm nedir matem
Nice gurbet elde yatam
Ağ sakallı benim atam
Oğul der de ağlar mı ola

Esti güzel soldu bağlar
Geçit vermez bana dağlar
Geçen günler geçen çağlar
Aceb benim çağlar mı ola

Hırka puşum arkam postlu
Ağlamışım gözüm yaşlı
Ah ettikçe benim aslım
Oğlum der de ağlar mı ola

175

İLÂHÎ

[12a]

Gelin sizin ile Şam'a varalım
Anda olan makamları görelim
Cami-i Ümmüya'da namaz kılalım
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Anda dört mezheb mihrabın hazır
Asla bir vech ile bulunmaz özür
Anda namaz kıldı Hazret-i Hızır
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Ayet hadis devranın nakşı
Üç yüz altmış altı penceresi kibleye karşı
Çıkmiş melekler seyrediyor arşa karşı
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Üç yüz altmış arşın devranı özünü
Seçemedim baharını güzünü
Sela verir minarede müezzini
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Dört direk üstüne kurulmuşum.....
Gün gibi yanar şems ile kamer
Anda namaz kıldı Hazret-i Ömer
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Kutamları kalır elinde kanar
Seksen bin kandili içinde yanar
Anda namaz kılan maksuda erer
Ne güzel makamdır Cami-i Ümmü'ya

Dört minaresi var birisi kısa
Altmış bir bedeli var çık basa basa
Anda namaz kıldı Hazret-i Yahya
Hazret-i Yahya bir güle benzer

21/12a

Yezidler tuyan ederler Muhammet şah'a
Anın için okurum lanet yezide
İbtida geldim doğru Rah'a
Anın için okurum lanet yezide

Dü cihanın serveridir Mustafa
Bir nurdandır şah Aliyyü'l-Murtaza
Dilde virdimdir Hasan Hulki Rıza
Anın için okurum lanet yezide

Mah-ı Muharremdi şah Hüseyin matemi
Medine'dir Zeynel Bakır makamı
İmam Cafer dilde mihr ü müdamı
Anın için okurum lanet yezide

MEDH-İ RESUL

[12]

Dilerim ki sana varam
Mübarek ravzını görem
Eşiğine yüzüm sürem
Şefaat ya Resulallah

Senin şanıdır “levlâk”
Gidersin erselnak
Senin için oldu bu eflak
Şefaat ya Resulallah

Cihanda çok günah ettim
Ki ben bilmem kime n’ettim
Elimden tut yoksa ben gittim
Şefaat ya Resulallah

Bi-hak leyleği mağbud
Olursun âlem maksut
Adın Ahmet özün Mahmut
Şefaat ya Resulallah

Bi-hak leyleği kadri
Olursun âleme bedri
Şefaat mülkinin sadrı
Şefaat ya Resulallah

Bi-hak leyleği miraç
Olursun âleme sertaç
Umarız gedasından muhtaç
Şefaat ya Resulallah

Gah nâlân u giryanım
Gah nâlân u isyanım
Acep bende mi insanım
Şefaaf ya Resulallah

Bu hakirin isyanı
Giryanı eder.....
Hakk'ın olmaz ise gufranı
Şefaaf ya Resulallah

21/12

[7]

Cânânın rehberi geldi
Buse aldı yanak yandı
Cevahir her kelimelerin
Cevap vermez dudak yandı

Usandım kahrı gurbetten
Gönül geçmez muhabbetten
Bütün hikmet-i hararetten
Dilim üzre damak yandı

Boyu servi civan çıktı
Bütün zihni yaman çıktı
Ah ettikçe duman çıktı
Sanırsın bir ocak yandı

Ceva vü cevri kılmazsın
Sefadan hiç usanmazsın
Yemin etsem inanmazsın
Vücudum aç da bak yandı

Yanağın çevresi ahmer
Gören cahil olur kemter
Beyaz gerdan sine mermer
Güneş misli çerağ

İLAHİ HÛ

[118] Hû diye hû diye döner dervişler
Varayım bakalım neye ermişler
Cennet-i âlâya bir köşk kurmuşlar
Ne güzel makamdır hunun makamı
Ne güzel safadır aşkın safası

[119] Hû diye hû diye dönesim geldi
Hunun yollarında ölesim geldi
Cennet-i âlâyı göresim geldi
Ne güzel makamdır hunun makamı
Ne güzel safadır aşkın safası

Hû diye hû diye şeyhim oturur
Hunun esmasını bine yetirir
Cennet-i âlâdan koku getirir
Ne güzel makamdır hunun makamı
Ne güzel safadır aşkın safası

Hû diye hû diye şeyhim bakıyor
Şehyimin yüzünde güller bitiyor
Cennet-i âlâdan koku götürür
Ne güzel makamdır hunun makamı
Ne güzel safadır aşkın safası

[121] Hu diye hu diye şeyhim yatıyor
Şehyimin yüzünden nurlar akıyor
Cennet-i âlâda bülbül ötüyor
Ne güzel makamdır hunun makamı
Ne güzel safadır aşkın safası

[20]

Ey piri ruhumun nūma olsun dedim olmaz dedi
Yâre bir kez merhaba olsun dedim olmaz dedi

Hastayım gel dâd kıl lâl-i
Derdime şahım deva olsun dedim olmaz dedi

Per-i zalim bir piyale sun benden sevdiğim
Kuvvet-i misli İsa olsun dedim olmaz dedi

Ruhlarından bus edem tenhada yalvardım hezar
Nefsime cüzi geda olsun dedim olmaz dedi

İstedim ruz-ı meyanın kaçmağa ram olmadı
El aman vakt-i işa olsun dedim olmaz dedi

Yandım aşkınla varım cümle nâlân eyledim
Bir rahına canım feda olsun dedim olmaz dedi

Gamze-i celladına hükmet türabı maşukun
Katline emri reva olsun dedim olmaz dedi

[50] Güvercin donunda geçip oturan
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî
Zemheride dost eylen Hacı Bektaşî
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî

İnsanı yarattı topraktan adam
İbtida Urum'a o bastı kadem
Mucizatın bildir ey güzel dedem
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî

Kara taşı tanık ile kaldıran
Mucizatın cümle âlem bildiren
On iki öküzü bir kazana dolduran
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî

Türbesini geyik postuyla döşeten
Ağzının ateşi çıkar meşeden
Ali Osman oğluna kılıç kuşatan
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî

[51] Sultan-ı zatının hub nefesidir
Doksan bin evliyanın ser çesmesidir
İnsana gîr eden onun sesidir
İnin niyaz eylen Hacı Bektaşî

182

GAZEL

[30]

Yüzün yoktur ol Hazret'e varmağa
Ya Muhammet sana yalvara geldim
Kimsem yoktur kapısında durmağa
Habibullah senden imdada geldim

Gece önünce görüyorum kara düş
Akar gözlerimden ol kan ile yaş
Varıyorum yüzüm kara elim boş
Habibullah sana imdada geldim

Rahmet etmez mi ol beni ilahi
Arş-ı âlâya çıktı ah ile zârı
Yanım sıra dağlar gibi günahım
Ya Muhammet sana yalvara geldim

Her kişi ettiği işi bulası
Onulmuyor yüreğimin paresi
Yumağla gitmez yüzüm karası
Habibullah sana imdada geldim

21/30

Dâr-ı Hak'ta Muhammet Ali'ye
 Daha onlardan gayrı kim var benim
 Hızır eyle Hacı Bektaşî Veli'ye
 Daha onlardan gayrı kim var benim

Durdu yüzde ayrılık işlemez yolum
 Hasan Hüseyin'e malumdur halim
 Bastılar elimi kestiler elim
 Daha onlardan gayrı kim var benim

Şimden geri kabul ettim ölümü
 Ya Zeynel Abidin sen al elimi
 Muhammet Bakır'a arz edem halimi
 Daha onlardan gayrı kim var benim

İmam Cafer halimizi bilesin
 Biz düşmüşüz elimizi alasin
 Musa Kazım carımıza gelesin
 Daha onlardan gayrı kim var benim

Musa Rıza'dan umarım inayet
 İmam Taki bize eyle şefaet
 Ol imam Naki'den ola hidayet
 Daha onlardan gayrı kim var benim

“On dört masum-ı pâk” sahib-i zaman
 On iki imamdan ben tutmuşum dâmen
 Askeri Muhammet Mehdi el aman
 Daha onlardan gayrı kim var benim

Ali meydanına bir kurban saldı
İsmail'e inen koça benzettim
Anası meledi bağrını deldi
İsmail'e inen koça benzettim

Kadir Mevlâ'm sürme çekmiş gözüne
Yüz sürelim tırnağına dizine
Koç dergaha gitti düşem izine
İsmail'e inen koça benzettim

Koçu tekbirledi kırklar birisi
Bir lokmadan kandı cümle varisi
Emir-i âyârın bülende dermesi
İsmail'e inen koça benzettim

Kadir Mevlâ'm kabul etsin koçunu
Bağlayalım ayağının üçünü
Ali meydanıdır sormam suçunu
İsmail'e inen koça benzettim

[26] . Terk ede gör kıl ü kâli
Yoldaş olsun sana iman
Tutalım Hak doğru yolu
Yolunda can olsun kurban

Şakir olup tutarsın
Âşık isen göster hüner
Leyl-i nehar Hakk'a yalvar
Mutmainde tut mekan

Ecel şerbetini içip
Gözlerin göğe dikilip
Canın hulkuma gelip
Ol demde gelir sultan

Bu yolu nice biline
Sıdkla tövbe kılına
Gece gündüz yalvarana
İdiser ile Gufran

..... budur sözü
..... unsun özü
Affeylesin cümlemizi
Edelim cenneti seyran

[37]

Cânu dilden mail oldum bir saçı leylaya ben
Dili bülbül saçı sünbül kaşları âlâya ben
Gece gündüz hasretinle gözlerim kan ağladı
Bir onulmaz derde düştüm uğradım sevdana ben

Halime rahim eylemez ol dini yok imanı yok
Âşık eyler cefayı zerrece ihsanı yok
Bir onulmaz derde düştüm derdimin dermanı yok
Başım aldım belayı belaya uğradım gavgaya ben

Sevdiğim bizlere nisbet gayriyi yâr eyledi
Ruz-i şeb Mecnun misali işimi nar eyledi
Gayretle bu cihanı başıma dâr eyledi
Kul cefasın çekmek için gelmişem dünyaya ben

21/37

* Bu şiir ÖMER'in (97 nolu) şiiriyle büyük benzerlik göstermektedir

Kasd-ı evlad-ı Resul etmez Müslümanım diyen
Dava-i münkir eder mi ehl-i imanım diyen

Zulmü butlan eyleyip tutmaz tarik-i münkiri
Kail-i kavl matbu karanım diyen

Ta be haşr ağlar belayı Kerbelayı yâd edip
Muntazır'ul-sıfat şah-ı Merdanım diyen

Has-ı halefî incidip halâk eyler haşem nâk
Kendini düşmanı hak eyler mi insanım diyen

[41]

Cennet ehlin teşne-leb kılmaz cehennem menzilin
Meyl-i mizan eyleme Hakk'a nerimanım diyen

“.....” buyurdu Seyyid-i Sultan-ı Din
Âdemin mazharda düştü düşmanım diyen

Yâdı şâdı eylemez belayı mazlumların
Hatırın cem eylemez zikr-i perişanım diyen

[14]

Hani benim ile gurbet ele gidenler
O da gurbet elde kaldı den varın
Yâdından yoldaştan soran olursa
O da elde kaldı den varın

Gurbette anam yolum gözlerse
Top top edip siyah zülfün bölerse
Yavrum gelmiyor mu deyü sorarsa
Ağlatmayın yolda den varın

21/14

[25]

Az zamanda seninle olunan
Ey enisi yarı garım taze canım kandesin
Hafız oldum gam yüküne böyle gider haşre dek
..... ol divanda ber- kararım kandesin

Mesleğim iktizası okuram her cüzümü
Kipriğimden dökülen yaşı sala dizimi
Gül yüzünün pertevinde ta ki yaktı özümü
Dem-i oldu can ey fidanım kandesin

Görmek için gözümüzle gönlüme erdi melal
Elli sekiz oldu tarih kametim oldu hilal
Takdirin o böyle imiş yüce yazmış Zülcelal
Kanlı gözleri ile baksam ey fidanım kandesin

TÜRKÜ

[38] Kadir Mevla'm bize vermiş ulu nimeti
Nimetin şükrünü bilin durnalar
Aslımız bir beyazdan hasıl olmuştur
Hüda'mın şükrünü bilin durnalar

Kanadın yetmeden erdin yaşına
Şahlar gibi cefa saktun başına
Selam eyle eşine yoldaşına
Her makamda ziyaret edin durnalar

Kadir Mevla'm nıgah verdi uçmaya
Yedi denizi ulu dağları geçmeye
Mübarek zemzemden alıp içmeye
Arafatta "lebbeyk" edin durnalar

Kudus-i Şerif ile enbiyalar andadır
Mescidi'l Aksa hem muallak andadır
Binbir kelamı söyleşen Musa andadır
Dört dini de ziyaret edin durnalar

[39] Cennetten çıkmıştır dört şeyhi-i ayan
Kudüs-i Şerif ile Şam oldu beyan
Mekke ile Medine nur gibi

Dört dini de ziyaret edin durnalar

Cennetten çıkmıştır ol Hazret-i Âdem
Serendib Dağı'na basmıştır kadem
Ol hazreti nebi vardır mukaddem
Hak Muhammet'e yüzler sürün durnalar

[53] Muhabbet gülünün dersin ararsan
Ummana dalmış bir bahri vardır
Eğer kendi vücudunu sorarsan
Ulu bezirgandır bir şehri vardır

Ulu bezirganla kona göçesin
Sen tarikinde kumaşını açasın
Sırrı hakikatta kendini seçesin
Lütfuna ermeğe bir fikri vardır

Bu güne tutanlar menzile yeter
Acep beyhudeler ne alır satar
Dost eline almış bir kadeh tutar
Evvela içmeğe bir zehri vardır

Kâmil ol ki kelâmına yetesin
Kendini bilürle bile koyasın
Marifette dört kapuyu yapasın
Elbet her kapının bir harfi vardır

.....
.....
.....
.....

[130] Bana bu ten gerekmez can gerekir
Ol bâki cennete iman gerektir

Eğer Muhammet'e ümmet olursan
Dilinde zikr ile Kur'an gerektir

..... bizi Hakk'a iletir
Âşık canı ana kurban gerektir

[131] Namaz kılmaya zikretmeğe daima
İnayet kuluna Hak'tan gerektir

Bular had geçti uçmak arzusundan
Didar göstermeğe sultan gerektir

Niderim uçmağa yahud huriyi
Bana dergahına seyran gerektir

[41] Şeyhim bana verdi çok çok nasihat
Yoklamadan geçme her babı deyu
Âşıkların defterine kaydetti
Bu da bir cemalin erbabı deyu

Herkes sevdiğini تنها haklıyor
Mevla'dan utanmaz benden saklıyor
Bazı ahmak gelip beni yokluyor
Sen kimden nuş ettin şarabı deyu

.....
.....
.....
.....

İKİ ŞAİRİN DEMELERİ**Aldı Üveys**

[94]

Senden haber alam ey âşık imam
Dünyanın lezzetin gören kim idi
Hakk'ın düz sözüne hiç inanmadı
Cebrail'e cevap veren kim idi

Aldı İmam

Sen işit arzını ey şair Üveys
Dünyanın lezzetin şeytan görüptür
Hakk'ın düz sözüne hiç inanmadımı
Cebrail'e Meryem cevap veriptir

Aldı Üveys

[95]

Ne vakit cennet kapısı açılır
Nasihata âb-ı kevser içilir
Hangi günde günahlar saçılır
Onlara necatı veren kim idi

Aldı İmam

Peygamber gelende cennet açılır
O saatta âb-ı kevser içilir
Mahşer günü günahlar saçılır
Onlara necatı Allah veriptir

Aldı Üveys

- [96] O kim idi cennet ağacın eğdi
O hangi yel değdi yaprağın döktü
Nice üstad geldi..... çekti
Kaçı çamur verip kaçu ölüptür

Aldı İmam

O Şeddat'tır cennet ağacın eğdi
Garbi yeli değdi yaprağın döktü
Altmış altı usta geldi altısı çıktı
Üçü çamur verip üçü uruptur

Aldı Üveys

O kim idi yazdı Kur'an'a yazı
Nice idi âb-ı kevserin gözü
O hangi melekti asıldı özü
Pes onun sualini soran kim idi

Aldı İmam

- [97] İlmi yazdı Kur'an'a yazı
Dört idi âb-ı kevserin gözü
O Harut ile Marut asıldı özü
Onun sualin Fatma Zehra soruptur

Aldı Üveys

- [98] Nereyedir âb-ı kevserin akarı
O hangi ağaçtır göğe yukarı
O ne sebepten derilmez bağı
Onlara perveriş veren kim idi

Aldı İmam

Cennettedir âb-ı kevserin akarı
Tuba Ağacı'dır göğe yukarı
Mahşer gününeten dirilmez
Yarı onlara perveriş Rıdvan veriptir

Aldı Üveys

[99] O kim idi yattı kırk gün cansız
O kim idi metain âleme sattı
O kim idi Erlik'e kıl u kâl gitti
Cezasın göz ile gören kim idi

Aldı İmam

Hazreti İmam kırk gün cansız yattı
Mustafa metain öleme sattı
Habil Kabil Erlik'e gitti
Harut Marut cezasın gözle görüptür

Aldı Üveys

[100] O kim idi bir müddet dünyadan battı
Dili ibadette bil nerede yattı
O kim idi babasız çattı
Kendi yerin gören kim idi

Aldı İmam

O Yunus bir müddet dünyadan battı
Dili ibadette balık garnında yattı
O İsa Peygamberdir babasız matluba çattı
Muhammet Peygamberdir yerin görüptür cemali

Aldı Üveys

[100] O kim idi meydana çeker sadayı
O kim idi geçti almış deryayı
O kim idi beğenmedi kuranı
Yoksulların gönlün gören kim idi

Aldı İmam

O baykuştur müdam çeker sadayı
Nuh Peygamber geçti altmış deryayı
Yarası idi beğenmedi kuranı
Yoksulların gönlün Salih görüptür

Aldı Üveys

[102] O kim idi ibadete yaradı
O hangi ülkedir hâlâ viranedir
Aşık Üveys hazır cevap sorandır
Cehdi söz dalında duran kimdir

Aldı İmam

O Hazreti Adem'dir iptida yaratıldı
Ehl-i Gubur'dur hâlâ viranedir
Âşık İmam hazır cevap verendir
Cehdi söz dalında Ebu Cehil duruptur

24/95-95...102

MANİLER

Hırkası pek paredir
Ciğeri bir paradır
Zahire amaredir
Mânâda hünkâr olur

15/10

Boyun uzun bel ince
Ölürüm görmeyince
Ben de seni severim
Cesetten çıkmayınca

21/11

Yeşil miltan arkanda
Gümüş düğme yakanda
İflah olun mu sevdiğim
Beni böyle yakan da

21/27

Kaş ince kalem ince
Ölüyom görmeyince
Küsülüyüm barışmam
Yüz yüze sürmeyince

21/27

Kaşların hilal gibi
Gözlerin zülâl gibi
Gel bana insaf eyle
Yanıyorum nar gibi

21/27

Bahçe pezük değil mi
Ciğer ezik değil mi
Ben sevdim eller aldı
Bana yazık değil mi

21/27

Bugün bazar ertesi
Yandı ciğer ortası
Yavrum bir şeftali ver
Ayrılıktır ötesi

21/28

Dama çıktım dam değil
Penceresi cam değil
Yâr benim idersem
Ölürsem de gam değil

21/27

Ha benim samur kaşım
Dinmiyor gözüm yaşım
Su masiyye içinde
Sıgırmıyor kara başım

21/27

Yana yana kül oldum
Bir mahbûba kul oldum
Kuş dili bilmez idim
Şakıdım bülbül oldum

21/28

Yandım yandım tutuştum
Ateşine ben düştüm
Yârim şeftali ver
Elin ayağına düştüm

21/11

Kipriğin oktur senin
Güllerin çoktur senin
Yıkılası şehirde
Menendin yoktur senin

21/28

Al miltanı giymişsin
Meleklerle dönmüşsün
Mislin cihanda yoktur
Meğer gökten inmişsin

21/27

Suda balık yan gider
Ciğer üzük kan gider
Karşımda yâr durur
Gözüm açık can gider

21/27

Kaşların samurdan mıdır
Gözlerim kömürden midir
Selam vermeden geçiyon
Yüreğin demirden midir

21/27

Çifte ben yüze düştü
Kırpikler göze düştü
Eller sürdü sefasın
Ağlamak bize düştü

21/28

MÜFRETLER

Açılır bahtımız bir gün hemen yattıkça yatmaz ya
Sebepler halk eder Mevlâ kerim bâbı kapanmaz ya

15/18

Mucizatın bir adettir birisi şakkül-kamer
Sıdk ile iman getirdi sana bu ÂŞIK ÖMER

15/11

Hak kulundan intikamın yine abd ile alır
Bilmeyen ilm-i ledünni anı abd etti sanır

Cümle eşya Halik'indir abd eliyle işlenir
Emr-i Bâri olmadıkça sanma bir çöp deprenir

15/21

Seher vaktinde bir bülbül dili uğruna lâl olmuş
Meğer yarinden ayrı düşen cihan başına dâr olmuş

15/18

Gel bana insaf et ey güzeller hası
Sormayınca açılmaz kalbimin pası

21/11

Güzeller bey içindesin ne bilir ahmak
Giydirip kuşatıp yüzüne bakmak

21/27

Yere baktım ırak göğe baktım gök ırak
Yerin göğün sahibisin kalbine ilham bırak

21/27

Bahçelerde bürünürsün yemenim benek benek

Ben yâri sevmişem elin nesine gerek

21/11

Cehdi cehd et malı cem et sakla pek

Kalırsa düşman kalsın dostu muhtaç olma tek

15/7

Ne malım var ne mülküm var ne fikrim

“Tevekkeltü Tealallah” oldu zikrim

21/43

Eller gözüm yaşın görüp kınar beni

Âşık oldum halime bak ey sagar

21/27

SONUÇ

Bu çalışmamızda ; Halk edebiyatımızın önemli kaynaklarından cönkler üzerinde incelemede bulunduk. Â şık edebiyatının başta gelen kaynaklarından olan cönkler, bu cephesiyle incelenmeye değer eserlerdir.

Bunun önemine inandığımız için Halk edebiyatı alanına en iyi şekilde katkı sağlamaya çalıştık. Uzun süren çalışmalarımız bizi şu sonuçlara götürdü:

1. Bilinen âşıkların bilinen şiirleri için araştırma yapacaklara edisyon kritik yapma imkanı sağlandı.
2. Bilinen âşıkların bilinmeyen şiirleri ile âşık edebiyatına katkı sağlamış olduk.
3. Edebiyat tarihlerinde ve bu alana ait araştırmayı ihtiva eden kitaplarda olmadığına inandığımız yeni âşıklar (Arif, Bekir, Deli Şükrü, Hacı Recep)gün yüzüne çıkarıldı

Böylelikle insanların elinde bugüne kadar değerlendirilmemiş olan beş cönk bu alana ilgi duyanların hizmetine hazır hale getirilmiş oldu. Dolayısıyla biz de bir nebze olsun amacımıza ulaştık.

Bu çalışmamızla edebiyatımıza az da olsa katkıda bulunduğumuza inanıyoruz.

SÖZLÜK

KELİME ve DEYİMLER*

-A -

Ağmak	Bir araya gelmek. (60)
Aha	İşte. (125)
Ahz u ata	Alışveriş. (117)
Aradan götürmek	Ortadan kaldırmak. (53)
Arıtmak	Temizlemek. (105)

- B -

Bac	Vergi, harac. (7)
Bakıtmak	Baktırmak. (51)
Bal yemez	İri gülle atan top cinsi. (99)
Balkımak	Parlamak, ışık, ışımak. (51,102)
Barhane	Göç. (33)
Behlül-i Dâna	Behlüller tam zamanında söyledikleri ve hikmetlerle insanları uyardıkları gibi anlamlı hal ve hareketleri ile de onlara der verirler. bunların en tanınmışısı Behlül Dâna'dır. (121)
Bend etmek	Bağlamak. (9)
Beytullah	Allah'ın evi , Kâbe. (17, 80)
Bile	Birlikte, beraber. (108, 156)

- C -

Car	İmdat istemek. (68)
Câra gelmek	Yardıma gelmek, imdada gelmek. (183)
Cem olmak (eylemek)	Toplanmak, toplamak. (9,93)

* Sözcüklerin yanındaki sayılar tezdeki şiirin sırasını belirtir.

- Ç -

Çakmak çalmak	Kılıç çalmak, savaşmak. (65)
Çarh	Devir. (16)
Çarh urmak	Devretmek. (16)
Çar(Çar-deh)masum-ı pâk	On dört masum temiz. On iki imamın küçük yaşta şehit edilen on dört erkek evladı.(135)
Çoş etmek	Çoşmak . (53)

- D -

Dalga güdmek	İşi ciddiye almamak. (53)
Damen tutmak	Etek tutmak hizmet etmek. (13)
Dâra çekmek	Asılmak. (139)
Dâra durmak (varmak)	Cem töreninde mürşit veya pir huzurunda ve cemeatin önünde canını yol uğruna vermeye hazır olduğunu bildirmek için meydana çıkıp sağ ayak baş parmağını sol ayak baş parmağının üzerine koyarak ayaklarını mühürledikten sonra ellerini göğsüne çapraz tutup başını önüne eğerek niyazda bulunmaya denir. (23, 34, 138)
Dâr-ı bekâ	Ebediyet yurdu. (93)
Dâr-ı fena	Sonlu ve geçici dünya. (93)
Dar-ı hak	Hak ağacı, Hak meydanı. (183)
Dâr-ı Mansûr	Mansur'un asıldığı ağaç, direk. (162)
Dârına varmak	Dede ve pir huzuruna gelmek. (138)
Debretmek	Kımıldatmak, hareket ettirmek. (7)
Değme	Her .(22)
Derilmek (dirilmek)	Toplanmak, bir araya gelmek. (39, 56, 76)
Devazdeh	On iki,içinde on iki imam adı geçen şiirlere denir. (83)
Dibace	Başlangıç ,önsöz. (56)

Don bürünmek

Başka cisme girmek. (116)

Düş olmak

Birine yakın olmak. (31, 70, 108)

-E-

Eksikli

Tarikatta yol almamış. (58)

El almak

Şeyh veya din büyüğünün iznini almak. (71)

El satmak

Bırakmak. (28)

Elin almak

Yardım etmek. (51)

Ene'l-Hak

Ben Hakkım. Hallac'a ait bir sözdür. (141)

Erte

Sonra (21)

Esilmek

Azalmak (60)

Evdâd

Ahbablar, hakiki dostlar, sevgililer (39)

Eyin

Boyun, sırt (33, 56)

- F -

Firdevs-i âlâ

Cennet (130)

Fütüvvet

Mertlik, yiğitlik, delikanlılık (55)

- G -

Gark olmak

Batmak boğulmak (3, 4)

Gıllugışş

Kin, hile (122, 149)

Göçünü çekmek

Ölmek, bu dünyadan göç etmek (35)

Gülbenk çekmek

Birlikte dua etmek (70, 91)

Gülbenk

Dua (86)

Gürûh-ı Naci

Kurtulmuş Topluluk. Alevi Bektaşiler bu bölüğün kendileri olduğuna inanırlar. (104, 115)

- H -

Harici (Havaric)

Hakem olayı'nda Hz. Ali'ye isyan eden zümre (168)

Himmet kılmak

Bir kemâl ayine veya diğer bir şeyi elde bütün ruhani güçleriyle kalbin Hak'ka yönelmesi. (42)

İrmak

- I -

Uzaklaştırmak(51)

İkrâr durmak

- İ -

Kararlı olmak (56, 79)

İkrâr gütmek

Mevlevilikte ve Bektaşilikte tarikata girmeye ve şeyhe bağlanmaya tâlibin söz vermesi amaç edinmesi. (43)

-K-

Kail olmak

Razı olmak(117)

Kanmak

İyice doymak (114)

Kayda kalmak

Derdine düşmek, derdiyle dertlenmek (98)

Kızıldeli

Seyit Ali'nin diğer ismi (17, 18)

Kimesne

Kimse (21)

Kov gezdirmek

Dedikodu yapmak, arkadaş çekiştirme (67)

Kün

“Ol” demektir. Allah bir şeyin olmasını dileyince “kün” der, hemen o şey olur meydana çıkar. (128)

-L-

Levlâk

“levlâke” lev-lak le-mâ-halaktü'l-eflak” şeklinde kullanılır. “Sen olmasaydın felekleri ve kainatı yaratmazdım” anlamındadır. (173)

-M-

Mülcem

Hız. Ali'yi öldüren kişi (76)

Müşahib

Yol kardeşi

Müşmar, şümar

Hesap, sayı (103)

Müzella (mezella)?

? (82)

Nemaset?

? (68)

	-N-	
Nuş eylemek (etmek)		İçmek (26, 161, 193)
	-O-	
Okumak		Çağırarak, davet etmek (71)
	-S-	
Salaca		Üzerine tabutun konduğu taşıma aracı (3)
Sökün eylemek		Toplu halde harekete geçmek (75)
Sürek (sürmek)		Takip etmek (63, 155)
	-Ş-	
Şar		Şehir (80)
Şimr (Mervan)		Kerbela hadisesinde Hz. Hüseyin'in başını kesen kişi (114, 161)
	-T-	
Tabak, tabaka		Göğün tabakası (96)
Talkın vermek		Ölen kişiye kabirde hocanın ona Münker ve Nekir meleklerinin sorularına cevap verebilmesi için hatırlatma (129)
Tapılı olmak		Bağlı olmak, bağlanmak (75)
Tebdîl olmak		Değişmek, değiştirmek (43)
Teberra		Hz. Ali'yi sevmeyen, ondan uzak olan beri olan (54, 67, 115)
Tevekkül ehli		Güven sahipleri güvenilen kişi (2)
	-U-	
Uçmak		Cennet (190)
Uğru		Hırsız (55)
Urum erenleri		Anadolu Abdalları (68)
Uruşan		Ruşen, aydınlık (50)

	-Ü-	
Üleşmek		Paylaşmak (27, 183)
	-V-	
Velakat kerremnâ benî Âdem'e		“And olsun biz Âdem oğullarına çok ikram ettik” anlamına gelir. (4)
	-Y-	
Yavan yaşık		Mütevazi sofrâ (55)
Yedmek		Yedeğini alıp sürmek (76)
Yetmek (yedinmek)		Takip etmek (60, 110, 163, 171)
Yırtık eylemek		Arsız etmek, utanmaz hale getirmek (103)
Yoklamak		Sorgulamak, hissettirmeden bilgisini ölçmek (50)
Yolca gitmek		Kuralına ve yoluna göre davranmak (64)
	-Z-	
Zuhura gelmek		Açığa çıkmak, meydana gelmek (18)

A decorative horizontal band featuring a repeating pattern of diagonal stripes in a light pink color. The stripes are arranged in a way that creates a sense of depth and movement, with some stripes overlapping others.

DİZİN

YER ,ESER ve ŞAHISLAR DİZİNİ*

Abdal Musa	: 19, 26, 34, 42, 68,
Abdulkadir	: 39
Âb-ı Kevser	: 156, 194
Âb-ı Zemzem	: 75, 108
Âb-ı Zülal	: 6
Adana	: 49, 50, 60
Ahmet	: 36, 97, 91, 118, 177
Ahmet Turan	: 137
Ali	: 4, 24, 28, 31, 32, 42, 54, 55, 67, 72, 77, 82, 102, 112, 113, 128, 135, 142, 157, 161, 181, 183,
Aliyyü'l Murtaza	:52, 119, 130, 176,
Anadolu	: 5
Anasır	: 60
Andelib	: 141
Arab	: 73, 75
Arabistan	: 60, 65
Arafat	:157, 160, 163, 190
Askeri	: 28
Azrail	: 3, 33, 54, 80, 93
Bağdat	: 39, 76, 106, 130, 152
Bakır	: 28, 52, 63, 67, 74, 138, 162
Balcıoğlu Mehmet Ağa	: 143
Basra (Basıra)	: 130, 152
Behlül-i Dâna	: 121
Belen Tanrı Dağı	: 42
Beytullah	: 17, 80
Bolayır	: 42
Burak	: 171
Bursa	:18
Cafer (Sadık)	: 28, 51, 52, 67, 74, 168
Cebrail	: 72, 80, 82, 110, 171, 194
Çardeh Masum-ı Pâk	: 135
Çin	: 75
Davud	: 99, 108, 133
Dellal	: 111
Devazdeh	: 83
Düldül	: 74, 77, 102
Ebu Cehil	: 194
Ebu Müslim Battal-ı Gazi	: 128
Ebubekir	: 24, 128, 130
Ebubekir Sıddık	: 35

*Kavramların yanındaki slar şiirin tezdeki sırasını gösterir.

Eğriağaç	: 49
Elmalı	: 18, 42
Erdebil	: 81
Ethem Paşa	: 65
Ezazül	: 23, 72
Fatma (Fatıma)	: 28, 74, 162, 194
Fatma Ana	: 72, 76, 112,
Ferhat	: 46
Fethülevbâb	: 9
Fransızca	: 69
Furkan	: 108
Galus (!)	: 65
Gazi Evranuz	: 18, 42
Gazi Hamit Han	: 65
Gelibol	: 42
Geylani	: 35
Girit	: 65
Gufran	: 20, 185
Güruh-ı Naci	: 104, 115
Habil	: 194
Hac	: 11
Hacer'ül Esvet	: 24
Hacı Bektaşî (Veli)	: 26, 28, 43, 70, 72, 76, 108, 154, 181, 183
Halil bin İbrahim	: 101
Hallac-ı Mansur	: 133
Harut	: 194
Hasan	: 28, 42, 51, 52, 63, 67, 72, 74, 76, 104, 113, 119, 130, 146,
152, 168, 183,	
Hasan'ül Askeri	: 51, 52, 67, 72, 74, 90, 138, 162, 168
Hatem (Peygamber)	: 82
Hatice	: 28, 162
Hay	: 42
Haydar	: 82, 130, 146
Haydar-ı Kerrar	: 118, 132, 162
Hızır Baba	: 29, 31
Hicaz	: 174
Horasan	: 42, 113, 165
Hüseyin	: 28, 52, 63, 67, 72, 74, 76, 113, 119, 130, 146, 152, 161, 183
Hüseyini	: 51
Hüseyin-i Kerbela	: 90, 147, 167
Hz. Eyüp	: 108
Hz. Halil	: 169
Hz. Hızır	: 175
Hz. İbrahim	: 95

Hz. İsmail	: 184
İlgar Yaylası	: 151
İblis	: 4, 11, 13, 23, 54, 106
İbrahim Ethem	:164
İmam Cafer	: 72, 74, 138, 162, 176, 183
İmam Zeynel	: 51, 72, 74
İncil	: 108
İnnemâ yehşullahu min ibadü'l –Ulemâ	:20
İsa	: 59, 74, 84, 108, 133, 180
İsrafil	:80
İzmir	: 58
Kâbe	: 23, 35, 84, 112, 130
Kâbe Kavseyin	: 143
Kâbe-i Şerif	:114
Kâbe-i Ülya	:143
Kâbetü'l- Beytullah	: 63
Kabil	: 194
Kadir	: 75
Kamber (Kanber)	:28, 71, 74, 75, 108, 119, 130
Kemer- best	: 28, 82, 83,
Ken'an	: 130
Kerbela	:52, 131, 146, 147, 187
Kerim	: 20, 21
Kevser-İ Zülal	: 92
Kızılbaş	:110
Kızıldeli	:18, 48, 86, 119
Kur'an	: 7, 11, 35, 63, 119, 125, 191
Kurretül-ayn	: 161
Kürtistan (!)	: 36
Lâ –Teknetu	: 170
Lebbeyk	: 190
Levlâk	: 173
Leyla	: 4, 20, 46, 80, 97, 143, 149, 186
Lokman Sofi	: 113
Lokman-ı Hekim	: 92
Maçin	: 75
Mahmut	:177
Mansur	: 47, 92, 114, 141, 169
Marut	: 194
Mecnun	: 4, 31, 71, 80, 97, 143, 186
Medine	:27, 79, 112, 134, 176, 190
Mehdi	:28,51, 52, 59, 63, 67, 72, 74, 90, 135, 138, 168, 183
Mekke	: 27, 63, 79, 112, 134, 190
Melek	:11, 96, 118, 143,
Mervan	:114

Meryem	: 164, 194
Mescidi'l Aksa	: 190
Mevla	:2, 8, 30, 35, 36, 60, 84, 87, 96, 104
Mısır	:44, 46, 52, 95, 130
Mirac	:4, 82, 154,177
Mikail	:80, 133
Molla Abdullah	: 3
Muhammed Bakır	:51, 90, 183
Muhammet	:23, 26, 28, 32, 37, 39, 41, 43, 47, 48, 51, 52, 54, 60, 62, 67, 72, 75, 82, 90, 103, 128, 133, 171, 173, 183, 194
Muhtar	: 91
Murtaza	: 82, 146
Murtaza Ali	: 64, 133
Musa	:108, 133
Musa Kazım	:28, 51, 72, 74, 90, 138, 152, 162, 183
Musa Rıza	: 28, 51, 72, 74, 90, 138, 183
Mustafa	:49, 53, 82, 90, 128, 162, 173
Mustafa Paşa Hazretleri	:118
Mülazımoğlu Kadir	: 3
Mülcem	: 76
Naki	: 28, 51, 52, 67, 72, 74, 90, 138, 152
Nemrut	:95
Nemrut Kadısı	: 73
Nesimi	:110, 114
Nuh Peygamber	:194
Osman	:24, 57, 64, 65, 128, 130, 181
Otman Baba	:18, 85
Ömer	:24, 128, 130, 175
Perverdigâr	: 9
Rahim	: 20
Resul	: 39, 108, 187
Rıdvan	:142, 147, 194
Rumeli (Rum)	: 18, 85
Rum-ı Kayseri	: 65
Sarıköz	: 42
Sedd-i İskender	: 13
Sefil Sersem	:132
Selanik	:65
Selman	:28, 82, 135
Selman Dede	: 79
Serendip Dağı	:190
Sersem Ali	: 5, 6
Sersem Ali Baba	: 5
Settar	: 82, 90, 91
Seyyit Ali	:17, 18, 42, 48, 58, 86, 165
Seymenzade Ali Efendi	: 49

Seyyit Battal Gazi Abdül Vahab	: 28
Sübhan	: 20, 95, 118, 128, 149,
Süleyman	: 7, 13, 16, 21, 49, 95, 158, 166
Şah-ı Merdan Ali	:82, 110, 160, 187
Şam	: 11, 46, 63, 75, 84
Şeddat	:194
Şehriban Hatun	: 75
Şeytan	: 13, 23, 53, 143, 194
Şimir-i Mervan	: 161
Şirin	: 46
Taki	:28, 51, 52, 67, 72, 74, 90, 152
Tanrı Dağı	: 42
Tarnüh	: 65
Tersali	: 7, 27
Tevrat	:108, 133
Tûba Ağacı	:194
Tur Dağı	:26
Urum	: 19, 42
Urum Erenler	: 68
Velevat kerremnâ benî Âdem	: 4
Velevat	: 65
Vema übra	: 20
Veysel Kar'an	: 73, 130
Yahya	: 175
Yasin	:3, 102, 108
Yehudullah limen yeş'a	: 170
Yemen	:73
Yunan	:159
Yunanistan	: 65
Yunus	: 194
Yusuf	:44, 75, 84, 133, 134
Yusuf-ı Kenan	:95, 130
Zebur	: 108, 133
Zehra	: 90, 194
Zeliha (Züleyha)	:130, 134
Zeynel (Aba)	:28, 52, 63, 67, 74, 138, 134, 168
Zeynel Abidin	:90, 152, 162, 183
Zühre	: 161
Zülfikar	:7, 42, 53, 91, 102, 114, 130

CÖNKLERDEN ÖRNEK SAYFALAR

بای اولاد که زنده حاله بلوے
صداقت مروون رجم قلیدی
تاروری آرمه بلدی کلیدی
هم جو بلوے غفله اولاد

مخا و ننی خود میل
جوه صبح منینه قوبیده دی قل
ضمیفدی شریعت قلدی عمل
هرکی فسقه قبلدی نسیاه

عنا صریبه نری تقار ایه کی
نفس اهو اول اندر صده کی
برای برنه نه اولدی بده کی
برای جسنی ایلمر بیان

مارتن اویه شنه صحت لیدی
سما به بر قزل بولو اول اهلیدی
ایر مقدر آز الدی صولر ایلدی
ایلی انسانی خاکلم بیک

سازم کوز لردین طورا صاخو کی
روزن شب سما به بولو انعم کی
هو ننی انتزایی بلمو ریاضو کی
صده کی و سده هر صده الا طانه

(2)

مکاتبه

1/6

بود نیا بردانی زندان سرای صمشن کلان انسان

میل و بر مزاک عرفان بنی عرفان قال ای مولا
آخر زمانه اخر جهان فانی قنا کو جشن کلن جانی
اجل آلود قوجانی بوکون لوبت بنه مولا
بو زندانه کلن مومین ایستاد ابد راحت دکل ممکانه

سرای صامش عجب مکن مگر مجنون قلله مولا
توکل اهلنه رحمان تطف ایلیه هر آنک
بلور حالین دکل غفلت کنی حد لطف ادر مولا

پنجه چار سین برده آجر لطفند اولبرده
برتر دوستی غمده ایدر لطف غنی مولا

زیادت قل مکن کج سنی محبوب قل مولا

ربا ابلن عمل قلله عجب ایلن دنی اولمه

حسن ایلن نسیله کن اهلر بلن یفر مولا

21 NOCU CONK

2

هدایتیہ بزہ فضل بخود نہ
کی تورتہ بزہ ہوا بلاد نہ

اول بزہ شفا عتقہ محمد
تھدا لحت علی المرتضیٰ نہ
شاہ ہند نہ بولاقہ مروری کتہ
شاہ ہند نہ شری کر بلاد نہ

اعلم بزہ شاہ اعلم باقہ حق
دلایل بزہ کاظم موسیٰ ہند نہ
شاہ تقی بانقہ علی بانقہ
محمد ہدی شاہ اولیاد نہ

دیدی ہدی ہند نہ
مری شاہ ہدی ہند نہ

22 NOLU CBANK

نفس

کنده مهمان کلدی کو کلم ساز اولدی
 مهماندیزیزه صفا کلدی کلم
 غم قشنی یغارکن بهار یاز اولدی
 مهماندیزیزه صفا کلدی کلم

سافر عشق قورسنگ دیلیدر
 حوسه کاشنگ غدیجه کولیدر
 تگری سافوی بیرم کلیدر
 فردا لندیزیزه صفا کلدی کلم

بر او دهر اوله سافر کلیم
 حالنه جاربینه اگدی کیم
 جازسه باغسه بران کیم
 مهماندیزیزه صفا کلدی کلم

هفت ایله بیرم سافر کلمه
 باون یاشیق بیوب یوزومز کلمه
 بیون کجک الی نه هضر بیله
 مهماندیزیزه صفا کلدی کلم

سافر کلویکه قستی بیله
 سافر حضر در عذرینی دیله
 حطایم او غرونی طوت و بر کل ال
 مهماندیزیزه صفا کلدی کلم

نفس

4
 لَهْتَنَزْ رَا سَلِيمِ بَطَلِكْ بَا زَنِي
 اَو صَاحِبِ قَرَانِيَزْ كِتَبِي كَلَمَدِي
 كُوِي رَنِي دِيَاوَرْ اَكَنْوِي تَلَمِيشِي
 صَرَا يَلِيهْ يَا بَدِيَرِي وَرِي بَر مَرْدِ اَو لَمِيشِي
 بَر كَوْنِي دَرِي لَوَاكْ رَضِيصِي اَو لَمِيشِي
 بِيَجَهْ شَاعِرِي لَوَاكْ كِتَبِي كَلَمَدِي
 صَوْنَكْ

كُو نَمَهْ دِيَاوَرْ كَشْتَكْ صَرَا يَا
 يَا بَدِيَرِي وَرِي صَفَا سَلِيكْ صَوِي مَهْ مَكْدَرِ

5
 بُو دِيَاوَرْ مَلِ اَو لَمِي يُو تَسْوَلِيهْ بَا يَا
 اِنْسَانِي بَر تَرْتَرِي دَرِي مَا مَقْدَرِ

كُو نَمَهْ دِيَاوَرْ كَبِيَدِيكْ جَانَا
 كَلِ كُو كَلِ يَا بِيَشْمَهْ جُوِي كِ بَر اِنَا
 نَهْ اَو لَوَاكْ دَر كَوْنِي نَهْ بِيَجَهْ بَا نَا
 بِيَجِدِي وَرِي مِيُو سِيَاهِي دَرِي مَهْ مَكْدَرِ

جَمَلَهْ نَكْ مَعْدِي حَصْرِي مَهْ
 لَطْفِ كَر مَنَدَنِ اِيْلَمَهْ جُوِي
 اَحْبَابَا يَا رَا نَهْ اِيْلَهْ اَلْوَرِي
 مِيُو كُوِي دَر كَوْنِي بَر دَر كُوِي مَهْ مَكْدَرِ

24 NOLU CONK

KAYNAKÇA

- ASLANOĞLU, İbrahim, Pir Sultan Abdallar, İst., 1984.
- BANARLI, Nihat Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, Milli Eğitim Basımevi, İst., 1987.
- Büyük Larousse Ansiklopedisi, Gelişim Yay., İst., 1986.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi Ank., 1992.
- DÜZGÜN, Dilaver, Çıldırli Âşık Şenlik ile Narmanlı Âşık Sümmani'nin Karşılaşmaları, Milli Folklor, S.48, Yıl: 12, s., 24
- ELÇİN, Şükrü, Gevherî, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ank., 1987.
- GÖLPINARLI, Abdulkaki, Alevi -Bektaşî Nefesleri, İnkılap Kitabevi, İst. 1992.
- İslâm Ansiklopedisi , T.D.V., İst., 1993.
- KALELİ, Lütfi, Binbir Çiçek Mozaigi Alevilik, Can Yay., İst., 1996.
- KALKAN, Emir, XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi, Kültür Bakanlığı Yay., Ank., 1991.
- KAYA,Doğan, Âşık Edebiyatı Araştırmaları, İst., 2000.
- KAYA,Doğan, Âşık Ruhsatı, Dilek Matbaası, Sivas, 1999.
- KAYA,Doğan, Şairnameler, Kültür Bakanlığı Yay., Ank., 1990.
- ÖZMEN, İsmail, Âlevî- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ank., 1998.
- RAYMAN, Hayrettin, Âşık Sümmanî Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Şiirleri ve Şiirlerinin Tahlili, Kültür Bakanlığı Yay., Ank., 1997.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergah Yayınları., İst., 1977.
- Türkçe Sözlük , T.D.K. Yay., Ank., 1996.
- ULUDAĞ, Süleyman, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, İst., 1991.
- Yeni Tarama Sözlüğü T.D.K. Yay., Ank., 1983.
- YÜCEL, Ayşe, Türk Edebiyatında Münazara ve Şenlik'in Münazaraları, Gazi Eğitim Fakültesi Dergis, Dr. Himmet BİRAY Özel Sayısı, Ank., 1999, s., 324...335.